

**T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ÇOCUKLUK ÇAĞI RUHSAL
TRAVMALARI İLE AİT OLMA ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Müberra ÇALIKOĞLU**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Burcu TÜRK**

**İSTANBUL
Haziran 2024**

**T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ÇOCUKLUK ÇAĞI RUHSAL
TRAVMALARI İLE AİT OLMA ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Müberra ÇALIKOĞLU**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Burcu TÜRK**

**İSTANBUL
Haziran 2024**

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Psikoloji Anabilim/Anasanat Dalı Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Müberra ÇALIKOĞLU tarafından hazırlanan *“Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Çağı Ruhsal Travmları ile Ait Olma Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”* konulu çalışması jürimizce Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 11/06/2024

Jüri Üyesinin Ünvanı, Adı, Soyadı ve Kurumu:

İmzası

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Burcu TÜRK
(Haliç Üniversitesi)

Jüri Üyesi : Dr. Öğretim Üyesi Gülçin ŞENYUVA
(Haliç Üniversitesi)

Jüri Üyesi : Dr. Öğretim Üyesi Zeynep Pınar COHEN
(İstanbul Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi)

Bu tez yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulu'nun kararıyla kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Nihat İNANÇ
Müdür

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ÇOCUKLUK ÇAĞI RUHSAL TRAVMALARI İLE AİT OLMA ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

ORIGINALITY REPORT

12%	10%	8%	6%
SIMILARITY INDEX	INTERNET SOURCES	PUBLICATIONS	STUDENT PAPERS

PRIMARY SOURCES

1	Submitted to Istanbul Gelisim University Student Paper	2%
2	acikerisim.gelisim.edu.tr Internet Source	2%
3	Submitted to The Scientific & Technological Research Council of Turkey (TUBITAK) Student Paper	1%
4	acikbilim.yok.gov.tr Internet Source	1%
5	openaccess.izu.edu.tr Internet Source	1%
6	acikarsiv.aydin.edu.tr Internet Source	1%
7	dergipark.org.tr Internet Source	1%
8	Ekici, Murat. "Sosyal Bilgiler ogretmenlerinin Epistemolojik Inanclari Ile ogretim Stilleri	<1%

TEZ ETİK BEYANI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı ruhsal travmaları ile ait olma arasındaki ilişkinin incelenmesi” başlıklı bu çalışmayı baştan sona kadar danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Burcu Türk’ün sorumluluğunda tamamladığımı, verileri/örnekleri kendim topladığımı, deneyleri/analizleri ilgili laboratuvarlarda yaptığımı/yaptırdığımı, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallara uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim.

Müberra ÇALIKOĞLU

ÖNSÖZ

Tez çalışmam süresince akademik bilgi ve tecrübeleri ile bana yol gösteren ve destekleyen tez danışmanım Doç. Dr. Burcu TÜRK'e katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Hayatım boyunca her zaman sevgisini ve desteğini hissettiren, bana inanan ve yanımda olan anneme, babama ve kardeşime teşekkür ederim.

Bu süreçte yanımda olan, beni motive eden tüm arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Haziran, 2024

Müberra ÇALIKOĞLU

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

TEZ ETİK BEYANI	i
ÖNSÖZ.....	ii
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR	v
SEMBOLLER	vi
TABLO LİSTESİ	vii
ÖZET.....	x
ABSTRACT	xi
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Amacı	3
1.2. Araştırma Soruları	3
1.3. Araştırmanın Varsayımları	3
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	4
2. GENEL BİLGİLER.....	5
2.1. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları	5
2.1.1. İhmal	7
2.1.1.1. Fiziksel ihmal	7
2.1.1.2. Duygusal ihmal	8
2.1.2. İstismar	8
2.1.2.1. Fiziksel istismar	8
2.1.2.2. Cinsel istismar	9
2.1.2.3. Duygusal istismar	10
2.2. Ait Olma	11
2.2.1. Aile	15
2.2.2. Arkadaş Grubu	18
2.2.3. Meslek.....	19

3. GEREÇ VE YÖNTEM.....	22
3.1. Araştırma Modeli	22
3.2. Araştırma Örneklemi	22
3.3. Veri Toplama Araçları.....	22
3.3.1. Demografik Bilgi Formu	22
3.3.2. Ait Olma Ölçeği.....	23
3.3.3. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği (CTQ-33).....	23
3.3.4. Güvenirlilik Analizi	24
4. BULGULAR.....	25
4.1. Verilerin Analizi.....	25
4.1.1. Betimleyici Verilerin Analizi.....	25
4.2. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Demografik Değişkenler Açısından İkili Karşılaştırmalara Yönelik Bulgular.....	30
4.3. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Demografik Değişkenlere İlişkin Çoklu Karşılaştırmalarına Yönelik Bulgular.....	64
4.4. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanları Arasındaki İlişkilerin Ele Alınmasına Dair Bulgular ...	68
5. TARTIŞMA	72
5.1.Çocukluk Çağı Ruhsal Travmalarının Sosyo-demografik Veriler Bağlamında Tartışılması	72
5.2. Ait Olmanın Sosyo-demografik Veriler Bağlamında Tartışılması.....	81
5.3. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları ve Alt Boyutları ile Ait Olma ve Alt Boyutları Arasındaki İlişkilere Dair Bulguların Tartışılması	89
6. SONUÇLAR	93
7. ÖNERİLER	96
KAYNAKLAR	97
EKLER.....	122
ÖZGEÇMİŞ.....	134

KISALTMALAR

AOÖ	: Ait Olma Ölçeği
APA	: American Psychiatric Association (Amerikan Psikiyatri Birliği)
ÇÇRTÖ	: Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Ölçeği
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences (Sosyal Bilimler için İstatistik Programı)
WHO	: Dünya Sağlık Örgütü

SEMBOLLER

%	: Yüzdelik
F	: F Değeri (Anova)
H	: H Değeri (Kruskal Walli H Testi)
N	: Örneklem Büyüklüğü
P	: İstatistiksel Manidarlık
R	: Korelasyon Katsayısı
SD	: Serbestlik Derecesi
SO	: Sıra Ortalamaları
SS	: Standart Sapma
ST	: Sıra Toplamı
T	: T Değeri (T Testi)
U	: U Değeri (Mann Whitney U Testi),
$\bar{X}$	: Ortalama
Z	: Z Değeri (Mann Whitney U Testi)

TABLO LİSTESİ

Sayfa No

Tablo 3.1. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Cronbach's Alfa Güvenirlik Analizi Sonuçları.....	24
Tablo 4.1. Katılımcılara Ait Demografik Özellikler	26
Tablo 4.2. Katılımcılarda AOÖ ve ÇÇRTÖ için Betimleyici İstatistikler	29
Tablo 4.3. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları	31
Tablo 4.4. Fiziksel ve Cinsel Taciz Puanlarının Cinsiyet Değişkenine İlişkin Mann Whitney U Analizi Sonuçları	32
Tablo 4.5. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Yaş Değişkenine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları	33
Tablo 4.6. Fiziksel ve Cinsel Taciz Puanlarının Yaşa İlişkin Yönelik Mann Whitney U Analizi Sonuçları.....	34
Tablo 4.7. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Medeni Durum Değişkenine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları	35
Tablo 4.8. Fiziksel ve Cinsel Taciz Puanlarının Medeni Durum Değişkenine İlişkin Mann Whitney U Analizi Sonuçları.....	36
Tablo 4.9. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Çalışma Durumu Değişkenine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları	37
Tablo 4.10. Fiziksel ve Cinsel Taciz Puanlarının Çalışma Durumu Değişkenine İlişkin Mann Whitney U Analizi Sonuçları	38
Tablo 4.11. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının 0-6 Yaş Arasında Bakım Veren Kişi Değişkenine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları	39
Tablo 4.12. Fiziksel ve Cinsel Taciz Puanlarının 0-6 Yaş Arasında Bakım Veren Kişi Değişkenine İlişkin Mann Whitney U Analizi Sonuçları.....	40
Tablo 4.13. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Psikolojik/Psikiyatrik Rahatsızlık Durumu Değişkenine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları	41
Tablo 4.14. Fiziksel ve Cinsel Taciz Puanlarının Psikolojik/Psikiyatrik Rahatsızlık Durumu Değişkenine İlişkin Mann Whitney U Analizi Sonuçları	42
Tablo 4.15. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Ailede Psikolojik/Psikiyatrik Rahatsızlık Durumu Değişkenine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları.....	43
Tablo 4.16. Fiziksel ve Cinsel Taciz Puanlarının Ailede Psikolojik/Psikiyatrik Rahatsızlık Durumu Değişkenine İlişkin Mann Whitney U Analizi Sonuçları	45
Tablo 4.17. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Çocuklukta ya da Ergenlikte Hayati Tehlike Arz Eden Herhangi Bir Kaza Geçirme Durumu Değişkenine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları	46

Tablo 4.18. Fiziksel ve Cinsel Taciz Puanlarının Çocuklukta ya da Ergenlikte Hayati Tehlike Arz Eden Herhangi Bir Kaza Geçirme Durumu Değişkenine İlişkin Mann Whitney U Analizi Sonuçları	47
Tablo 4.19. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Çocuklukta ya da Ergenlikte Sel Baskını, Deprem Gibi Bir Doğal Afet Yaşama Durumu Değişkenine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları	48
Tablo 4.20. Fiziksel ve Cinsel Taciz Puanlarının Çocuklukta ya da Ergenlikte Sel Baskını, Deprem Gibi Bir Doğal Afet Yaşama Durumu Değişkenine İlişkin Mann Whitney U Analizi Sonuçları	49
Tablo 4.21. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Çocuklukta ya da Ergenlikte Yaşamı Tehdit Eden Herhangi Bir Hastalık Yaşama Durumu Değişkenine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları	51
Tablo 4.22. Fiziksel ve Cinsel Taciz Puanlarının Çocuklukta ya da Ergenlikte Yaşamı Tehdit Eden Herhangi Bir Hastalık Yaşama Durumu Değişkenine İlişkin Mann Whitney U Analizi Sonuçları.....	52
Tablo 4.23. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Çocuklukta ya da Ergenlikte Aniden Sevilen Bir Yakını Kaybetme Durumu Değişkenine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları	53
Tablo 4.24. Fiziksel ve Cinsel Taciz Puanlarının Çocuklukta ya da Ergenlikte Aniden Sevilen Bir Yakını Kaybetme Durumu Değişkenine İlişkin Mann Whitney U Analizi Sonuçları.....	54
Tablo 4.25. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Çocuklukta ya da Ergenlikte Aile İçinde Şiddete Tanıklık Etme Durumu Değişkenine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları	55
Tablo 4.26. Fiziksel ve Cinsel Taciz Puanlarının Çocuklukta ya da Ergenlikte Aile İçinde Şiddete Tanıklık Etme Durumu Değişkenine İlişkin Mann Whitney U Analizi Sonuçları	56
Tablo 4.27. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Çocuklukta ya da Ergenlikte Aile İçinde Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Durumu Değişkenine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları	57
Tablo 4.28. Fiziksel ve Cinsel Taciz Puanlarının Çocuklukta ya da Ergenlikte Aile İçinde Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Durumu Değişkenine İlişkin Mann Whitney U Analizi Sonuçları.....	58
Tablo 4.29. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Çocuklukta ya da Ergenlikte Aile İçinde Duygusal Şiddete Maruz Kalma Durumu Değişkenine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları	60
Tablo 4.30. Fiziksel ve Cinsel Taciz Puanlarının Çocuklukta ya da Ergenlikte Aile İçinde Duygusal Şiddete Maruz Kalma Durumu Değişkenine İlişkin Mann Whitney U Analizi Sonuçları.....	61
Tablo 4.31. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Çocuklukta ya da Ergenlikte Aile İçinde Cinsel Şiddete Maruz Kalma Durumu Değişkenine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları	62

Tablo 4.32. Fiziksel ve Cinsel Taciz Puanlarının Çocuklukta ya da Ergenlikte Aile İçinde Cinsel Şiddete Maruz Kalma Durumu Değişkenine İlişkin Mann Whitney U Analizi Sonuçları.....	63
Tablo 4.33. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Sosyoekonomik Durum Değişkenine İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları	65
Tablo 4.34. Fiziksel ve Cinsel Taciz Puanlarının Sosyoekonomik Durum Değişkenine İlişkin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları	67
Tablo 4.35. AOÖ ve ÇÇRTÖ Arasındaki İlişkilerin İncelenmesine İlişkin Pearson ve Spearman Korelasyon Analizi Sonuçları	69

ÖZET

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ÇOCUKLUK ÇAĞI RUHSAL TRAVMALARI İLE AİT OLMA ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Çocukluk çağı ruhsal travmaları yıkıcı etkilere yol açmakta, çocukluk çağı ruhsal travmalarına maruz kalan bireylerin aidiyet duygusu zedelenmekte, aidiyet duygusu zedelenen bireylerin de uyum sağlama ve baş etme kapasiteleri azalmakta akabinde pek çok davranış problemi ve patoloji ortaya çıkabilmektedir. Aidiyet duygusunun gelişiminde üniversite dönemi, aileden uzaklaşma, akran gruplarına dahil olma, mesleki kararlar alma gibi bireylerin yaşamlarına yön vermesi açısından önem arz etmektedir. Bu sebeple araştırmayla üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı travmaları ile ait olma arasındaki ilişki incelenmiştir. Bunun yanı sıra çocukluk çağı ruhsal travmaları ve ait olma; yaş, cinsiyet, medeni durum, çalışma durumu, sosyo-ekonomik düzey, 0-6 yaş arası bakım veren kişi/kişiler, bireyin ya da aileden herhangi birinin bir psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığının olup olmadığı gibi demografik değişkenlerle ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

Araştırmanın örneklemini 280 kadın, 126 erkek olmak üzere 406 üniversite öğrencisi katılımcı oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak Demografik Bilgi Formu, Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği (CTQ-33) ile Ait Olma Ölçeği kullanılmıştır. Veriler SPSS-25 programı ile analiz edilmiştir. Yapılan analizler neticesinde AOÖ toplam, Arkadaş ve Aile puanlarıyla; ÇÇRTÖ toplam ve alt boyut puanları arasında; Meslek puanlarıyla ise ÇÇRTÖ toplam, Duygusal Taciz, Fiziksel Taciz, Fiziksel İhmal ve Duygusal İhmal puanları arasında anlamlı negatif bir korelasyon olduğu elde edilmiştir. AOÖ ve ÇÇRTÖ ölçeklerinin toplam puanları ile ölçeklerin kendi alt boyut puanları arasında, anlamlı pozitif bir korelasyon olduğu bulgulanmıştır. Bazı sosyo-demografik değişkenlere göre Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları ve Ait Olmanın farklılaşma gösterdiği saptanmıştır.

Araştırma bulguları literatür ile örtüşmektedir. Araştırmayla çocukluk çağı ruhsal travmalarına maruz kalmanın aidiyet duygusunun azalmasına yol açtığı, ait olma duygusunun önemi ve ruhsal travmalara karşı koruyucu önleyici tedirlerin gerekliliği ortaya koyulmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Ait Olma, Ait Olma Alt Boyutları, Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları, Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Alt Boyutları*

ABSTRACT

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN CHILDHOOD SPIRITUAL TRAUMA AND BELONGING IN UNIVERSITY STUDENTS

Childhood psychological traumas lead to devastating effects, the sense of belonging of individuals exposed to childhood psychological traumas is damaged, and the adaptation and coping capacities of individuals whose sense of belonging is damaged decreases, subsequently many behavioral problems and pathologies may arise. In the development of a sense of belonging, the university period is important in terms of giving direction to the lives of individuals such as moving away from family, being included in peer groups, and making professional decisions. For this reason, the research examined the relationship between childhood traumas and belonging in university students. In addition, childhood psychological traumas and belonging; They were evaluated separately with demographic variables such as age, gender, marital status, employment status, socio-economic level, caregiver(s) between the ages of 0-6, and whether the individual or anyone in the family had a psychological/psychiatric disorder.

The sample of the study consisted of 406 university student participants, 280 female and 126 male. Demographic Information Form, Childhood Psychological Trauma Scale (CTQ-33) and Belongingness Scale were used as data collection tools in the study. The data were analyzed with the SPSS-25 program. As a result of the analysis, AÖ total, Friends and Family scores; Between CTRS total and subscale scores; It was found that there was a significant negative correlation between occupation scores and CTRS total, Emotional Abuse, Physical Abuse, Physical Neglect and Emotional Neglect scores. It was found that there was a significant positive correlation between the total scores of the AAS and CTRS scales and the subscale scores of the scales themselves. It has been determined that Childhood Psychological Traumas and Belonging differ according to some socio-demographic variables.

The research findings overlap with the literature. The research has revealed that exposure to childhood psychological traumas leads to a decrease in the sense of belonging, the importance of the sense of belonging and the necessity of protective preventive measures against psychological traumas.

Key Words: *Belonging, Belonging Sub-Dimensions, Childhood Psychological Traumas, Childhood Psychological Trauma Sub-Dimensions.*

1. GİRİŞ

Çocukluk çağı ruhsal travmalarına maruz kalan çocukların; travma esnasındaki cinsiyet, yaş, mizaç, sorun çözme becerileri, içinde bulunduğu gelişim dönemi, istismar edildiği kişiye olan yakınlığı, istismarın çeşidi, yoğunluğu, istismara ilişkin hassasiyet durumu, maruz kalma süresi, aynı zamanda bireyin yakın çevresi tarafından desteklenip desteklenmeme durumu yetişkinlik döneminde psikopatoloji oluşmasında belirleyici olmaktadır (Öztop, 2012).

Çocukluk çağı ihmal veya istismar yaşantısı bulunan çocuklarla yapılan pek çok araştırma çocukların etkilenme durumunun sosyal destek kaynaklarının varlığına bağlı olarak değişkenlik gösterdiğini ortaya koymuştur. Ailesi ile arasında kuvvetli bağ bulunan, aile üyeleriyle olumlu ilişki ve iletişime sahip olan, çevreye güvenme, çevresiyle sosyal ilişki kurma ve aidiyet duygusu yüksek olan çocukların sosyal destek kaynakları yetersiz olan çocuklara göre yaşadığı olumsuz yaşam deneyimlerinin üstesinden gelme, yaşadığı sorunlar karşısında çözüm üretme konusunda daha başarılı oldukları görülmüştür (Haizlip ve Corder, 1996; Pietrantonio ve Prati, 2008; Rew ve ark., 2001; akt., Çiçek, 2021).

Ait olma duygusu yüksek olan kişiler, ihmal veya istismara maruz kalma durumunda yaşadığı olumsuz süreç ve bu sürecin meydana getirdiği sorunlar karşısında daha kolay adaptasyon geliştirmektedir (Williams ve ark., 2002). Wilczyńska ve arkadaşlarına (2015) göre ait olma duygusu; kişinin hayatını idame ettirme şekli, yaşam doyumu, tatmin olma, depresif semptomlar geliştirme gibi durumlar üzerinde etkili olmaktadır.

Çocukluk döneminde meydana gelen olumsuz yaşam deneyimlerinin pek çok araştırmayla ortaya koyulduğu üzere üniversite öğrencilerinde daha fazla rastlandığı (Arnekrans ve ark., 2018; Grigsby ve ark., 2020; Khrapatina ve Berman, 2016; Klanecky ve ark., 2015; Koc ve ark., 2018; Merians ve ark., 2019; Mohr ve Rosén, 2017; Myers ve ark., 2021; akt., Özer, 2021), fiziksel (Khrapatina ve Berman, 2016; Merians ve ark., 2019) ve psikolojik (Christ ve ark., 2019; Ross ve ark., 2019; Wu ve ark., 2018) iyi oluş üzerindeki etkilerinin daha yüksek olduğu belirtilmiştir.

Alanyazında yapılan çalışmalara bakıldığında; Doğruer (2019) yetişkinler üzerinde yaptığı çalışmayla çocukluk çağı travmatik yaşantılarının psikolojik dayanıklılığı negatif yönde etkilediğini ifade etmiştir. Arslan (2015) tarafından üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmada, aidiyet duygusu ile sosyal bağlılığın psikolojik sağlamlığı yordadığı ve psikolojik istismara maruz kalma durumunda baş etmeyi kolaylaştırıcı etkiye sahip olduğu belirtilmiştir. Ergün-Başak (2012) gelir düzeyi düşük olan üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmayla sosyal bağlılığın iyimserliğe yol açtığını ve psikolojik dayanıklılığa olumlu yönde etki ettiğini ortaya koymuştur.

Literatürde üniversite öğrencilerinin ait olma düzeyleri hakkında yapılan araştırmalar incelendiğinde; Koçyiğit (2014) tarafından aileye, akran grubuna ve mesleğine dair aidiyet duygusu daha yüksek olan öğrencilerin daha organize hareket edebildikleri, gelecek hakkında pozitif düşünce ve inanca sahip oldukları, Oğuz-Duran ve Yılmaz-Sayar (2016) tarafından mesleği ile arkadaş grubuna ait olma duygusu yüksek olan öğrencilerin yaşamlarında koydukları hedefe ulaşma hususunda daha yüksek motivasyona sahip oldukları, Slaten ve Baskin'in (2014) çalışmasıyla akran grubuna ve ailesine dair hissedilen aidiyet düzeyi yüksek olan öğrencilerin mesleki kararlar alma konusunda daha az sorunla karşılaştıkları, Ploskonka ve Servaty-Seib (2015)'in araştırmasında ise aileye ait olma düzeyi yüksek olan öğrencilerin kendisine zarar verme fikirlerinin olmadığı ortaya konulmuştur.

Ait olma duygusu alan yazında pek çok çalışmayla da ortaya koyulduğu üzere bireyler üzerinde koruyucu rol üstlenmekte ve psikolojik iyi oluş ile ruh sağlığı açısından önem arz etmektedir. Arkadaş grubuna, aileye ve mesleğe dair hissedilen aidiyet duygusu bireylerin güvende hissetmesini sağlamaktadır. Aidiyet duygusu zedelenen bireylerin ise uyum sağlama ve baş etme kapasiteleri azalmakta akabinde pek çok davranış problemi ve patoloji ortaya çıkabilmektedir. Yapılan bu araştırmayla birlikte; çocukluk çağı ruhsal travmalarının yıkıcı etkilerini, çocukluk çağı ruhsal travmalarına maruz kalan bireylerin aidiyet duygusunun zedelendiğini ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda çocukluk çağı ruhsal travmaları ile ait olma arasındaki ilişkinin ortaya koyulması ve bu doğrultuda çocukluk çağı travmalarına maruz kalan bireylerin aidiyet duygusunu artıracak çalışmaların planlanması, ruhsal travmalara karşı koruyucu önleyici tedbirlerin planlanması açısından topluma ışık tutmak ve literatüre katkı sağlamak hedeflenmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmada üniversite öğrencilerinin çocukluk çağı ruhsal travmaları ile ait olma arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca çocukluk çağı ruhsal travmaları ve ait olmanın; cinsiyet, yaş, medeni durum, çalışma durumu, sosyo-ekonomik durum, 0-6 yaş arası bakım veren kişi/kişiler, bireyin ya da aileden herhangi birinin bir psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığının olup olmadığı, hayati tehlike arz eden bir kaza, doğal afet, hastalık geçirme durumu, sevilen bir yakını kaybetme, şiddete tanıklık etme ve maruz kalma gibi demografik değişkenlerle ayrı ayrı incelenmesi hedeflenmektedir.

1.2. Araştırma Soruları

- 1) Üniversite öğrencilerinde Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları ile Ait Olma arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 2) Üniversite öğrencilerinin Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Ölçeği ve alt boyutları ile Ait Olma Ölçeği alt boyut ve toplam puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 3) Üniversite öğrencilerinin Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği alt boyut ve toplam puanları ile demografik değişkenler arasında anlamlı bir farklılaşma var mıdır?
- 4) Üniversite öğrencilerinin Ait Olma Ölçeği alt boyut ve toplam puanları ile demografik değişkenler arasında anlamlı bir farklılaşma var mıdır?

1.3. Araştırmanın Varsayımları

Örneklemin evreni temsil edecek yeterlilikte olduğu, veri toplama araçlarının geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarına bakıldığında, ölçeklerin araştırma amacına uygun olduğu ve katılımcıların ölçek maddelerini samimi bir biçimde yanıtladığı varsayılmakla birlikte % 95 güven aralığı ile % 5 düzeyinde hata payı dikkate alınmıştır.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın evreni, Türkiye’deki öğrenim gören 18-52 yaş aralığındaki niversite ğrencisi bireylerden oluşmaktadır. Örneklem, basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile araştırmaya dâhil olan 406 niversite ğrencisi ile sınırlıdır.

Ait Olma lçeği-Mesleğe Aidiyet alt boyutu ile niversite ğrencilerinin mesleğini üstlenmekte ne kadar istekli olduğu, mesleğine karşı duyduğu ilgi ve sorumluluğun ölçülmesi amaçlanmıştır. Ancak katılımcılarımızın çoğunun henüz iş yaşamına katılmaması ve mesleğini icra etmemesi sebebiyle katılımcılar gerçek iş yaşamını yansıtacak yanıtlar vermemiş olabilir.

Ölçekler z bildirime dayandığından katılımcılar bilhassa ihmal ve istismar yaşantılarını anımsayamamış ya da bildirmek istememiş olabilir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları

Çocukluk çağı ruhsal travmaları, bireylerin çocukluk döneminde orta çıkan ve kişilerde olumsuz duygulara sebebiyet veren ihmal ve istismar durumlarını kapsamaktadır (Öztürk, 2011; akt., Karal ve Atak, 2022). Ruhsal travmalar insanlar tarafından oluşup oluşmadığına bağlı olarak ikiye ayrılmaktadır. Doğal afetler, kaza, vefat, tıbbi rahatsızlıklar gibi insan kaynaklı olmayan olumsuz yaşam olaylarının yanı sıra fiziksel ve psikolojik ihtiyaçların görmezden gelinmesi, şiddet, cinsel istismar gibi insan kaynaklı durumların ruhsal travmaya yol açtığı ve insan kaynaklı durumların bireylerde daha yıkıcı etkilere neden olduğu belirtilmiştir (Şar, 1998; akt., Peker, 2017)

Travmatik durumlar ortaya çıkış şekli ve etkileme durumu açısından ‘Tip I’, ‘Tip II’ ve ‘Tip III’ olmak üzere üçe ayrılmaktadır. Tip I ruhsal travma; hayatın her anında ortaya çıkabilen, düzensiz ve akut olarak görülen, Tip II ruhsal travma; genellikle çocuğa bakım verenlerden ötürü meydana gelen, buluş çağı öncesinde çoğunlukla 2 ila 10 yaş döneminde yaşanan, tekrarlayıcı nitelikte ve karmaşık olarak görülen, Tip III ruhsal travma ise; aynı anda birden fazla kişinin yanı sıra topluluğa tesir eden travma olarak nitelendirilmektedir (Şar, 2017). Üç travma tipinin de kişilerin fiziksel, bedensel ve ruh sağlığı ile toplum içinde yaşama biçimi üzerine önemi yüksek olmakla birlikte üç travma tipinin bir arada rastlanabilmesi ve kişilerin hayatına ‘birikimli (kümülatif) travma’ olarak tesir edebilmesi söz konusu olabilmektedir (Şar, 2017).

Bernstein ve ark. (2003) göre çocukluk çağı travmaları, çocuğun bakım ve sorumluluğunu üstlenen kişilerce çocuğun fiziksel, duygusal ve cinsel olarak kötüye kullanılmasını, duygusal ve fiziksel gereksinimlerinin görmezden gelinmesini içermektedir. Çocukluk döneminde maruz kalınan ihmal ve istismar durumları çocuğun sıhhati ve emniyeti için risk barındırmakta ve pek çok açıdan bireyleri olumsuz etkilemekte olup etkileri yetişkinlik döneminde de sürebilmektedir (Karal ve Atak, 2022). Olumsuz yaşam deneyimleri çocuğun gelişim alanlarını negatif yönde etkileyebilmekte, ket vurabilmekte ve kısıtlayabilmektedir (Özgentürk, 2014).

Çocukluk dönemi ihmal yaşantıları fiziksel ve duygusal ihmal olarak ikiye, çocukluk çağı istismarı da fiziksel, duygusal ve cinsel istismar olarak üçe ayrılmaktadır (Runyan ve ark., 2002). İhmal; bireyin fiziksel ve duygusal gereksinimlerinin göz ardı edilmesini ve yerine getirilmemesini, istismar; kişilerin yaşantısında olumsuz etkilere yol açan eylemleri içermektedir (Yöyen, 2017). İhmal ve istismar arasındaki en belirgin fark istismarın etkin davranışları, ihmalin ise edilgen ve hareketsizliği içeren yaşantıları kapsamasıdır (Kara ve ark. 2004).

Travmatik çocukluk deneyimleri çocuğun psikolojik, sosyal ve fizyolojik gelişimi üzerinde önemli bir rol oynamakta ve çocuğun gelişimini sekteye uğratabilmektedir. Travmatik olaylar sonucu çocuk gelişim dönemine özgü edinmesi gereken bazı edinilmesi gereken davranış ve becerilerden mahrum kalabilmektedir (Dereboy ve ark., 2018). Olumsuz yaşam olayları sonrasında bireyler benlik algısında, duygularını anlama ve anlamlandırmada, duygusal tepkilerde bulunmada, yaşama yönelik algılarında, kendisi ve dünya hakkındaki görüşlerinde, sorun çözme yöntemlerinde, kendi özelliklerine uygun bir işe yönelmede problemlerle karşılaşılabilir (Dyregrov, 2010).

Dünya Sağlık Örgütü (WHO), çocukluk çağı ruhsal travmalarına maruz kalan bireylerde yaşanan olası durumları; sürekli ve yoğun düzeyde stres, sinir ve bağışıklık sistemlerinin işlevselliğinde aksaklık, yaşamın ilerleyen yıllarında fiziksel ve ruhsal problemlere duyarlı olma şeklinde ele almıştır (World Health Organization, 2020; akt., Ünal, 2021). Yapılan pek çok çalışmayla ortaya koyulduğu üzere ihmal ve istismar yaşantıları sonucu çocuklarda ders başarısında düşüş, davranış bozuklukları, kendisine zarar verme davranışları, benlik saygısında düşüş, dissosiyasyon geliştirme ve kaygı bozuklukları gibi durumlar gözlemlenebilmektedir (Paolucci ve ark., 2001).

Duygu düzenleme; hislerini idrak etme, anlam verme, negatif olaylar ve durumlar karşısında uygun duygusal ve davranışsal tepkilerde bulunma biçiminde belirtilmektedir (Gratz ve Roemer, 2004). Shipman ve ark. (2007) çocukluk çağı travmalarının duygu düzenleme güçlüğüne yordamada etkin bir role sahip olduğunu ileri sürmüştür. Çocukluk döneminde yaşanan olumsuz olaylar ve durumlar bireylerin yetişkinlik döneminde de problemlerle karşılaşmalarına yol açmaktadır (Dursun ve ark., 2010). Çocukluk çağı ruhsal travmaları sonucu, yetişkinlik döneminde depresyona yakalanma riski %50 daha fazla görülmektedir (Öztop, 2012). Çocukluk çağı ruhsal travmalarının ardından psikopatoloji gelişiminde yaşanan travmatik olay

ya da durumların miktarı, zamanı, sıklığı, kişiler arası iletişimi, çevreden yardım isteme ve yardım alma durumları etkili olmaktadır (Maercker ve Hecker, 2016).

2.1.1. İhmal

Çocuk ihmali, çocuğun bakım, sağlık, korunma, eğitim, sevgi gibi temel bakım gereksinimlerinin kasıtlı ve bilinçli olarak çocuğa bakım sağlamakla mükellef olan bireyler tarafından yerine getirilmemesi ya da dikkate alınmamasıdır (Yurdakök, 2010). İhmale maruz kalan çocukların öğrenme, düşünme, problem çözme gibi bilişsel beceriler ile duygu ve düşüncelerini ifade etme, dil gelişimi gibi alanlarda sorunlar yaşadığı ortaya konulmuştur (Altıntaş, 2008; akt., Korkmaz, 2019).

İhmal durumunda istismara oranla daha yüksek düzeyde görülmesinin yanı sıra ihmalin devamlılık arz etmesi ve süreğenlik göstermesi halinde çocuklar bağlanma, bağ kurma ve uyum sağlama problemleri yaşamaktadır (Öztürk ve ark. 2020).

Aydın (2018) yaptığı çalışmayla fiziksel ve duygusal ihmal yaşantıları ile psikolojik sağlık düzeyi arasında anlamlı ve negatif yönde korelasyon bulunduğunu ortaya koymuştur. İhmal yaşantısı bulunan çocukların iletişim problemleri yaşadığı ve akranları ile sağlıklı ilişkiler kurmakta güçlük çektiği, akademik hayatında problemler yaşadıkları göze çarpmaktadır. (Young ve ark., 2011).

2.1.1.1. Fiziksel ihmal

Çocuğun yeme, barınma, giyim, emniyet, tıbbi ve bunun gibi hayatta kalması ve hayatını sürdürmesi için karşılanması gereken temel gereksinimlerinin yerine getirilmemesi ya da gereken zamanda sağlanmaması fiziksel ihmal olarak tanımlanmaktadır (Topçu, 2009; Yurdakök ve İnce, 2010). Aynı zamanda çocuğa bakım veren kişilerin çocuğun sağlıklı gelişimi için sağlanması gereken toplumsal mekanizmalardan çocuğu mahrum bırakması da fiziksel ihmal olarak nitelendirilmektedir (Turhan ve ark., 2006).

Fiziksel olarak ihmal edilme durumu kişilerin duygusal olarak etkilenmelerine, duygusal iniş çıkışlar yaşamalarına sebep olabilmekte ve mesleki kariyerinde bu doğrultuda olumsuzluklar yaşamalarına neden olabilmektedir (Perry ve ark., 2002).

2.1.1.2. Duygusal ihmal

Her çocuk sevmeye, ilgiye, şefkate, güvenli bağlanmaya, koşulsuz olumlu kabul ortamında büyümeye, güven duymaya, ihtiyaçlarını aktarabileceği ve ait olduğunu hissedebileceği yakınlarının varlığına ihtiyaç duyar. Çocuğun ihtiyaç duyduğu bu gereksinimlerin yerine getirilmemesi ve bakım verenin çocukla içten, yakın bir ilişki kuramaması duygusal ihmaldir (Bahar ve ark., 2009). Perry ve ark. (2002) çalışmasında duygusal olarak ihmal edilmiş çocukların toplumsal ilişkilerde sorun yaşadığını ifade etmiştir.

2.1.2. İstismar

Kaza sonucu meydana gelmeyen, kasıtlı olarak fiziksel, cinsel ve psikolojik eylemlerle çocuğun ruh ve beden bütünlüğünü tehdit eden, gelişiminde aksaklıklara yol açan ve gelişimini negatif yönde etkileyen tutum ve davranışlar çocuk istismarı olarak tanımlanmaktadır (Pelendecioğlu ve Bulut, 2009). Gerek fiziksel, gerek cinsel gerekse psikolojik istismara maruz kalmak çocukların aidiyet, emniyet, değer gibi duygularının zedelenmesine yol açmaktadır (Topçu, 2009).

2.1.2.1. Fiziksel istismar

Çocuğun bedensel olarak hasar görmesi, yaralanması fiziksel istismar olarak açıklanmaktadır (Pelendecioğlu ve Bulut, 2009). Fiziksel istismara maruz kalma sonucu morarma, ezilme, kemik kırılması, yanık izi, çürüme, iç kanama gibi durumlara rastlanabilmektedir (Pelcovitz ve ark., 1994).

Bilir ve arkadaşlarına (1987) göre, fiziksel istismarın en çok görüldüğü yaş dönemi 0-6 yaş arası olmasının nedeni bu yaş grubunda çocukların kendilerini yeterince ifade edememelerinden ve savunamamalarından ötürü fiziksel istismar açısından daha büyük risk altında olmasıdır. Ülkemizde nizam ve otoritenin sağlanmasında fiziksel şiddetin yaygın olarak kullanılması sebebiyle fiziksel istismar vakalarına fazlasıyla rastlanmaktadır (Pelendecioğlu ve Bulut 2009).

Pek çok çalışmayla ortaya koyulduğu üzere fiziksel olarak örselenen çocukların duygusal uyarıcıları negatif değerlendirdiği, duygularını anlama ve anlamlandırmakta güçlük yaşadığı, ikili ilişkilerde güven duymakta zorluk çektiği, samimi ve içten ilişkiler kurmakta sorun yaşadığı, benlik saygısında düşüş yaşadığı, dokunma ve temas içeren eylemlere karşı tepkisel davranabildiği, sağlıklı iletişim

kurmakta sorunlarla karşılaştığı görülmektedir. (Bilir ve ark., 1991; Tıraşçı ve Gören, 2007). Fiziksel istismar sonucunda gelişim alanlarında zedelenme ve sorun çözme kabiliyetlerinde bozulmalar yaşanmaktadır (Gündüz ve Gökçekan, 2004).

2.1.2.2. Cinsel istismar

Erişkin tarafından çocuğun cinsel açıdan doyum sağlamak amacıyla faydalanılması cinsel istismar olarak adlandırılmaktadır ancak bununla birlikte bir münasebet olmasa dahi çocuğa temas etme, rahatsız etme, pornografi izletme gibi durumları da cinsel istismar yaşantılarına örnek teşkil etmektedir (Kanbur ve Akgül, 2010). Cinsel istismara maruz kalan çocukların ilişkileri, psikolojik durumu ve eylemleri negatif olarak etkilenmekte ve bu yıkıcı etkiler yaşamının ilerleyen dönemlerinde de kendini göstermektedir. Örseleyici bu yaşam olayları sonrasında bastırma, inkar gibi savunma mekanizmaları devreye girebilmekte ve bu da ilerleyen süreçlerde kişide daha büyük hasara sebebiyet verebilmektedir (Zara-Page, 2004). Cinsel istismara maruz kalma sonrasında çocuklarda utanç, suçlu hissetme, yaşadıklarının sebebi olarak kendisini görme, sosyal ortamlardan izole olma, zarar görme korkuları yaşama bu yüzden de başına gelenleri saklama eğilimi görülmektedir (Beyazıt ve Bütün-Ayhan, 2015).

Erkek çocuklarında kız çocuklarına nazaran cinsel istismar bulguların fark edilebilirliği daha güç olduğundan ve erkek çocuklarının ifade etmeye dair endişelerinin daha fazla olmasından ötürü erkek çocuklarına yönelik istismar vakaları daha çok gizli kalmaktadır ancak sosyal medya ve çeşitli program yayınlarıyla toplumda bilinç artmakta böylelikle cinsel istismar vakaları artık daha fazla gün yüzüne çıkabilmektedir (Scrands ve ark., 2014).

Cinsel istismar mağduru çocuklarda parmak emme, alt ıslatma gibi regresif hareketler, uyuma ve yemek sorunları, oyunlarda ve eylemlerinde cinsellik içeren etkinliklerde bulunma, endişe, utanç, suçlu hissetme, yalnız kalma, toplumsal ortamlardan izole olma, intihar yönelimi görülebilmektedir (Akyıl, 2019; Jakubczyk ve ark., 2014; Uslu, 2019). Whitefield ve ark. (2003) çalışmasında cinsel istismar mağduru erkek çocuklarının yaşamının ilerleyen yıllarında aile ilişkilerinde sorunlar yaşama, kendine zarar verme, alkol ve madde kullanma ve depresyon yaşama sıklığının fazla olduğunu ortaya koymuştur.

2.1.2.3. Duygusal istismar

Dünya Sağlık Örgütü (1999) çocuğun kendi içinde barındırdığı güce elverişli, stabil ve uygun şartları barındıran çevresinin bulunmaması neticesinde; fiziksel ve psikolojik iyi olma halini ve toplumsal evrimini sekteye uğratma veya çocuğa zarar verme ihtimali olan, çocuğun gelişim sürecine uygun ve sağlıklı şartların sağlanmamasını içeren eylemleri duygusal ya da psikolojik istismar olarak tanımlanmaktadır (WHO, 1999). Kulaksızoğlu (2004) bireyleri değersiz hissettiren, hırpalayan, küçümseyen davranışları içeren ve örselenmesine bununla birlikte kişiliğini negatif bir şekilde algılamasına neden olan eylemler duygusal istismar olarak adlandırılmaktadır ve duygusal istismarın en fazla rastlanan istismar türü olduğunu belirtmektedir.

Duygusal istismar, engelleme, hor görme, ürkütme, kısıtlayıcı sınırlar, dalga geçme, gözdağı verme, düşmanlık içeren duygu ve düşünceler ve kabul etmeme gibi bireylerin psikolojik olarak olumsuz etkilenmesine yol açan çeşitli eylemlerden oluşmaktadır (Brassard ve ark.,1991). Çocuğun gelişiminin üzerinde hareket etmesini beklemek, çocuğu menfaat doğrultusunda kullanmak, suça sürüklemek, tek başına bırakmak da psikolojik olarak çocuğun örselenmesine yol açmakta (Shull, 1998), adaptasyonunu güçleştirmekte ve sağlıklı davranış kalıpları oluşturmaya mani olmaktadır (Polat, 2007).

Psikolojik istismar psikolojik olarak iyi olma ve iyi hissetme hali ile ilgili olmasının yanı sıra bireyin kendisine yönelik inançlarına ve yargılarına olumsuz olarak etki etmekte, psikopati ve sosyopati içerikli eylemlerin artmasına ve psikolojik dayanıklılığın azalmasına sebebiyet vermektedir (Arslan ve Balkıs, 2016; Cichetti, 2013; Evans ve Burton, 2013; Miller ve ark., 2013). Taner ve Gökler (2004) psikolojik istismarın içselleştirme ve dışsallaştırma problemlerine, toplumsal bağın zedelenmesine, zarar vermeye yönelik eylemlere ve çeşitli psikopatolojilere sebep olduğunu, travma türleri içerisinde en fazla psikolojik istismarın etkinlikte bulunma durumuna zarar verdiğini ileri sürmüştür.

Duygusal istismara maruz kalmış kişilerde kendisiyle ilgili negatif duygu ve düşüncelere sahip olma, kendisine yönelik şefkatinde azalma, yetersiz ve değersiz olduğunu hissetme, ders başarısında düşüş, agresif davranışlar, hissizleşme, gelişim gerilikleri, depersonalizasyon ve derealizasyon görülebilmektedir (Aydın, 2018).

Zoroğlu ve ark., (2003) yaptığı çalışmayla psikolojik istismar yaşantısı olan kişilerde öz yıkım ve intihar yöneliminin yüksek olduğunu ileri sürmüştür.

Cinsel istismar ve fiziksel istismar ile mukayese edildiğinde psikolojik istismarın anlaşılması, tespit edilmesi ve yaptırımında bulunulması daha zordur (Öztürk, 2007). Psikolojik istismar spesifik ve gözle görünür sonuçlar içermemesi nedeniyle diğer kötü muamelelerden farklılık göstermesinin yanı sıra onlarla beraber de ortaya çıkabilmekte (Polat, 2001) ve diğer kötü muamelelerin sebep olduğu zarar varlığını sürdürmeyi yitirse de psikolojik istismar varlığını sürdürmektedir (Paavilainen ve Tarkka, 2003) .

2.2. Ait Olma

Güneş (2015) çocukluğu 0 ila 4 yaşına kadar ‘bağlanma’, 4 ila 12 yaşına kadar ‘aidiyet’ ve 12 yaş ve üzerini ‘uyum’ olmak üzere üç evreye ayırmış olup bu bağlamda çocukluk çağının aidiyetin şekillenmesi için önemli rol oynadığını açıklamıştır. Yine Güneş’e (2015) göre bireyler yaşamı boyunca aidiyeti; aile, sosyal ve soyut olarak üç farklı açıdan tecrübe etmektedir. Çocuğun ailesi ile olan aidiyeti doğrudan sosyal aidiyete tesir etmekte olup sosyal aidiyet de soyut aidiyetin yapı taşıdır. Çocukluk döneminde aile ile doğru ve etkili şekilde kurulan aidiyet duygusu çocuğun çevresindeki başka kişilerle kuracağı somut aidiyetin alt yapısını kurar. Sonuç olarak bu da bireyin yaşadığı yere, milletine ve vatanına duyacağı aidiyet gibi soyut aidiyeti inşa eder. Aidiyetler arası geçişlerde yaşanan problemler bir sonraki aidiyete ulaşmayı güçleştirmektedir. Kısacası kişi dünyaya geldiği andan itibaren başta ailesi ile yaşantısında ilk filizleri atılan ve hayatı süresince devam eden toplumla bütünleşme döneminde, topluma uyum sağlamaya ve kendisini toplumun bir ferdi olarak düşünmeye başlar.

Aidiyet duygusu, dünyaya gelen ilk insandan itibaren var olmakta ve bireyler yaşamı boyunca toplumsal hayatında diğer kişiler tarafından benimsenmeye önemli bir gereksinim duymaktadır (Aktürk ve ark., 2021). Aidiyet, bireyin kendisi ve etrafındakilerle olan etkileşimlerinin yapı taşıdır oluşturmakta ve kişinin kendisini önemli bir unsur olarak görmesine, kendini hayatta önemli bir yere koymasına imkân oluşturmaktadır (Duru, 2015). Birbirini sürekli etkileyen psikolojik ve sosyal dinamikler içerisinde yer alan kişi; toplumun bir parçası olma, toplum tarafından

kabul görme ile birlikte toplumla iç içe olma gereksinimi duyar, tüm bunların özünde ise ait olma duygusu yer almaktadır (Deveci, 2007).

Aidiyet; kişinin kendisini içinde bulunduğu topluluğun önemli bir üyesi olarak düşünmesi, diğer kişilerce onaylandığına ve benimsendiğine inanması ve kıymetli olduğunu kanıksamasıdır (Alaca, 2011; Alptekin, 2012; Choenarom ve ark., 2005; Uslu, 2012; akt., Güneş, 2018). Aidiyet, kişinin hayatı boyunca rastladığı sorunlar ve noksanların meydana getirdiği yoksunluktan dolayı kendini sosyal yaşamındaki başka kişilere aktardığı bağlanma hissiyatıdır (Koçyiğit, 2014). Aidiyet olgusu, kişinin kendisini mühim ve kıymetli rol atfettiği bireylerce kabul görmesi, sevgi ve saygı beslenmesi, ait hissedilmesi ile hayata tesir eden insanın doğumundan itibaren var olan bir ihtiyaçtır (Gordon, 2010). Yapılan pek çok çalışmayla ortaya koyulduğu üzere bireyin toplumsal var oluşu içinde ana ihtiyacının ait olma duygusu olduğu ifade edilmiştir (Dreikurs ve Cassel 1972; akt., Karaman, 2013).

Maslow kişinin temel ihtiyaçlarının ve yaşamsal faaliyetlerindeki gereksinimlerinin sağlamlasının ardından diğer kişiler ile temas etme ve topluluğa ait olma gereksiniminin ortaya çıktığını belirtmiştir (Maslow, 1943; 1954; Boeree, 2006). Fizyolojik gereksinimlerin sağlanmasından sonra psikolojik ve üst seviyedeki gereksinimlerin beslenmesi; kişilerin mesut, bahtiyar olmasına ve hayatında daha etkin rol almasına olanak tanımaktadır (Deveci, 2007). Clayton Alderfer, Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisini daha basite indirgeyerek ERG şeklinde adlandırılan bir güdüleme modeli üzerinde çalışmış ve ihtiyaçları var olma, ilişki kurma, ait olma ve gelişme ihtiyacı olarak üçe ayırmış olup bir önceki ihtiyaç temin edildikten sonra diğer ihtiyaca yönelmesi gerektiğini belirtmiştir (Koçel, 2001).

Öz-belirleme teorisinde de ait olma; özerk, yeterli ve ilişkili olarak üç ana psikolojik gereksinim altında kendine yer bulmuştur. Bu teoriye göre ihtiyaçların beslenmesi; kişilerin evrimi, kendisi ile bütün olması, ilerlemeleri, psikolojik iyi oluşları açısından önem arz etmektedir (Ryan ve Deci, 2000). Kişinin aidiyet duygusu ana ihtiyaçlarından birisi kabul edilir, fiziksel ve ruh sağlığı için son derece önem arz etmektedir. Sosyal varlık olan kişilerin bir topluluğa ait olma ve o toplulukla birbirlerine önem atfetme gereksinimleri vardır (Güneş, 2018).

Ait olmanın 'değerli katılım' ve 'uyuma' olmak üzere iki bileşeni vardır ve bunlardan değerli katılım; kişinin kendisini önemli ve kabul edildiği şeklinde

benimseme tecrübesini belirtirken, uyma ise kişinin elinde bulundurduğu özelliklerinin topluluk ya toplumla iç içe olma olgusunu ele alır (Hagerty ve Patusk, 1995). Bireylerle olan bağlar ve bu bağın içinde yer almak; kişilerle sağlıklı, rahat, içten temas kurmak, kişinin yaşamına adapte olması için önemlidir (Güneş, 2018). Sosyal bağlılık ve aidiyet doğrudan bağlantılı olup aidiyet toplumsal bağlılığın mühim parçalarından biridir (Hill, 2006). Birey toplumun bir parçasıdır ve ait olma ihtiyacı vardır (Levett-Jones ve ark., 2007). Kişi kendini bir topluluğa dâhil olarak kabul ettiğinde pozitif bir sosyal hüviyet elde etme, zorluk çekeceği durumların üstesinden gelme, kendisini güvende bulma gibi bazı kazanımlara sahip olur (Kağıtçıbaşı, 2012). Sosyal mecralardan dışta kalma, kabul edilmeme ve tek başına kalma duygusunun aksine aidiyet gereksiniminin giderilmesi kişilerin daha sağlıklı, rahat ve mesut olmalarına imkân tanır (Güneş, 2018).

Glasser'a (2005) göre kişi, sevgi ve bağlanma ihtiyacı ve bu ihtiyacı temin etme çabası içinde bir varlık olarak; akran grubu, ailesi, yakınları gibi kendisi için değerli kişilerle tatmin edici bağ kurma arayışındadır (Glasser, 2005; akt., Türkoğlu ve Duru, 2012). Bireylerin ait olma ihtiyacı ve toplumsal olarak de kendisine yer edinmesi fizyolojik ihtiyaçlarının giderilmesinden daha kuvvetli bir güdüleme kaynağıdır (Keenan, 1996).

Kişinin sağlam aidiyet duygusu bulundurması onun fiziksel ve ruhsal sağlığında mühim bir noktaya tesir etmektedir (Hill, 2006; Mellor ve ark., 2008). Kişinin başka bireylerle ilişkisi ve kendisini toplumun bir unsuru şeklinde atfedebilmesi (Meredith ve ark., 2011) psikolojik iyi oluşu açısından önemlidir (Fraser ve Pakenham, 2009; Levett-Jones ve ark., 2008). Psikolojik olarak kötüye kullanılma kişinin toplumsal kapasitesi ve aidiyetinin şekillenmesinde önemli rol oynamaktadır. (Iwaniec, 2006; akt., Arslan, 2015).

Alan yazında yapılan çalışmalara bakıldığında sosyal bağlılık ile psikolojik olarak iyi olma hali arasında anlamlı bir korelasyon bulunduğu (Capanna ve ark., 2013), aidiyet duygusunun kişinin psikolojik ve sosyal işlevselliği ile ilişkili olduğu ve aidiyet duygusu güçlü olan kişilerin işlevselliğinin de daha yüksek olduğu ortaya konulmuştur (Hagerty ve ark., 1996; Tarhan, 2012; akt., Büyükalim, 2020).

Birey kendisini ait hissettiği çevrede huzur bulur, gereksinimlerini rahat temin edebilir ve kendisini sosyal ve psikolojik açıdan doyurabilir (Güneş, 2018; akt.,

Büyükalim, 2020). Kişi, doğru ilişkiler edinme ve bu ilişkileri devam ettirmeyle yalnız olma hissinden kopar ve kendini bir topluluğa ait görerek bundan kıvanç duyar (Şahin, 2013). Baumeister ve Leary (1995) ait olma ihtiyacını temin etmede ve bireyler arası bağ kurmada devamlılık, duygusal bağ ve sürengenlik üzerinde durmuşlar ve ‘ait olma hipotezini’ ortaya koymuşlardır. Hipoteze göre kişinin hayatında hiç olmazsa en az seviyede sürekli, olumlu ve mantıklı bireylerle bağ kurma ihtiyacı vardır. Ait olma ihtiyacı tedarik edilmediğinde başarı oranında azalma ya da hiç başaramama, toplumdan dışlanma ve ötekileşme ile tek başına kalma duyguları meydana gelmektedir.

Ardahan (2006) ait olmaya duygusal yardım içerisinde değinmektedir. Bu yardımı ise sevgi, merhamet, kıymet, bağ ve ait olma gibi gereksinimlerin kazanılması; kişinin sosyal çevresinde onaylandığını ve sahiplenildiğini hissetmesi olarak belirtmektedir. Belirtildiği gibi aidiyet, toplumsallaşmanın önemli unsurudur; çeşitli sosyal çevrede meydana gelebilen bireyin özüyle kabul edilme ile uyumlu duygularının sağlandığı tanım olarak karşımıza çıkmaktadır (Mukba ve ark., 2023).

Anlam kazanma gereksiniminin karşılanmasına destek olan aidiyetin sağlanması adına kişinin aile, arkadaşlar gibi bazı topluluklara gereksinimi bulunmaktadır (Tarhan 2011). İnsanların ailesinden ülkesine ve mesleğine kadar yer aldığı bütün unsurlara aidiyet duyması anlamlılık ihtiyacı açısından oldukça mühimdir ve bu kapsamda ele alınan birçok uğraşı aidiyet duygusu yüksek kişilerin verimlilik sınırlarının da fazla olduğu konusuna değinmiştir (Mavili ve ark., 2014).

Ait olma gereksiniminin sağlanması sevinç ve huzur gibi pozitif duyguların meydana gelmesine neden olurken sağlanmaması ise endişe, bunalım, aşırı kaygı ve terk edilme gibi negatif duygulara neden olmaktadır (Saygın, 2019). Kişiler sevgi-ait olma ve güç gereksinimlerini yeterince karşılayabildiği takdirde maruz kaldığı sorunlar ve bu sorunlarla ilişkili etkilerle daha kolay baş edebilir (Glasser, 1965). Üstelik toplumsal çerçevede meydana gelen aidiyet olgusu bir diğer toplumsal alandaki aidiyet olgusuyla bağlantı kurabilir ve stres, endişe veren bir olayda önleyici nitelik barındırabilir (Hagerty ve ark., 1996; Shah ve ark., 2021). Curlette ve Kern (2010) sosyal ilgi hakkındaki çalışmalarının neticesinde; stresin üstesinden gelmede ait olma duygularının belirleyici olduğunu ve ait olma ihtiyacının strese yönelik koruyucu unsur olduğunu ortaya koymuştur.

Ait olma gereksinimi ile kognitif, güdümsel olgular ve duygular ifade edilebilmektedir (Baumeister ve Leary, 1995). Aidiyet duygusunun tecrübe edilmediği durumlarda gaysizlik, öz saygıda azalma, bunalım ve stres seviyesinde yükselmenin olduğu neticesine varılmış olup bu durumun anksiyeteye ve diğer psikolojik bozukluklara hatta öz kıyım fikrine sebebiyet verebileceği belirtilmiş ayrıca diğer gereksinimler sağlansa dahi aidiyet duygusunun başlı başına bunalıma direkt olarak tesir edebileceği vurgulanmıştır (Güneş, 2018).

Adler (1929) ait olma ihtiyacı sağlanmadığı zaman, bireyin çevresiyle bağ kurmada sorunlar yaşayacağını, kendini yetersiz hissedeceğini ve bu duygu içindeki kendini onaylamakta güçlük çekeceğini ifade etmiştir. Yine Adler Kuramcılarında olan Dreikurs'a göre ait olma duygusu, toplumsal duygu ve sosyal ilgi şeklinde adlandırılan eylem ve durumların kanıksanmasına ve sosyal hayata adaptasyona fayda sağlamaktadır (Dreikurs 1967; Ferguson 2001; akt., Karaman, 2013). Ait olma gereksiniminin giderilememesi ise; kişinin kendisi ve toplumla iletişimini kesmesine, ötekileşmesine ve tek başına kalmasına yol açmaktadır (Alptekin, 2011; Uslu, 2012; akt., Güneş, 2018). Üstelik aidiyet gereksiniminin giderilmemesi endişe ve depresyona neden olmakta (Baumeister ve Tice, 1990) ve kişinin anti sosyal eylemlerde bulunmasına yol açabilmektedir (Twenge ve ark., 2001).

2.2.1. Aile

İnsanlar yaşamı süresince ailesine, okuluna, ülkesine, mahalli gruplara, çalıştığı yere, mesleğine ve bunun gibi birçok ortama karşı aidiyet geliştirebilir (Mukba ve ark., 2023). Bu bağlamlardan aile insanların dünyaya geldiği, ilk ilişki kurduğu müessese olmasından ötürü ayrıca önem arz etmektedir (Aslantürk ve Mavili, 2020). Aileler ve aile ile kurulan ilişkiler aidiyet olma duygusunun gelişimi için en mühim olgulardır (Goodman ve ark., 2019). Bireylerin en temel gereksinimleri olan “dâhil olma”, “bir arada yer alma” duygusunun tatmin edilmesi gerekir ve bu duyguların en baştan ve en verimli şekilde hissedildiği mecra ailedir (Saki, 2018).

Bowlby canlıların sağlıklı gelişim sürecinde yakın temas ve duygusal bağların etkin rol aldığını, ilk olarak ait olma ihtiyacının ailede karşılanmasını beklediklerini vurgulamıştır (Ecke ve ark., 2006). Yakın ilişkilerde bulunma, bağ kurma ve bağlanma sağlıklı gelişimin temel yapı taşlarıdır, bireyler hayatta kalmak ve hayatını idame ettirebilmek için ilk önce aileleri ile yakın ilişki halinde olma gereksinimi duymaktadır

(Eck ve ark., 2006; Ersanlı ve Koçyiğit 2013). İnsanın doğumundan itibaren ebeveynlerinin ya da bakım verenin hassas, destekleyici bir tutumda olması ve ailesi ile kurduğu ilişkilerin niteliği bebeklikten yetişkinliğe kadar tüm gelişim dönemleri için öneme sahip olduğu uzun senelerden beri ortaya koyulmaktadır (Perry ve ark., 1998).

Hill (2006) çalışmasında ait olma duygusunun ilişki ve bağ kurmanın öğeleri olduğunu belirtmiş olup bakım verenin çocuğa gösterdiği sevgi ve ilginin aile aidiyetinin gelişmesinde etkili olduğunu aktarmıştır. Anlaşıldığını, destek gördüğünü, ilgilenildiğini hissetmek, aile üyeleri ile verimli vakit geçirmek ve sağlıklı bir evde yaşamak da aileye karşı hissedilen aidiyet duygusunun gelişimine katkı sağlamaktadır (King ve Boyd, 2016). Büyükalım (2020) ise aile ile kurulan ilişki ve iletişim sayesinde bireylerin sosyal ilişkiler kurduğunu ve kuralları öğrendiğini, aidiyet hissetmesiyle yakın çevresine dâhil olabildiğini, hayatta karşılaştığı veya karşılaşılabileceği problemlere yönelik sorun çözme becerisini geliştirebileceğini ve daha dayanıklı hale geleceğini ifade etmektedir.

Birbirine destek olan, yakın temas kurabilen, diğer üyelerin fikirlerine, haklarına ve hürriyetine saygı gösterebilen, girişimlere ve başarılı olmaya arzu duyan, egemenlik kurma çabasıyla baskı ve zorlamaların olmadığı, eylemlerin ve taleplerin denetlenmediği, bireyselliğin desteklendiği, sınırların korunabildiği, tüm üyelerin rollerinin belirgin olduğu, taleplerin rahatlıkla ifade edilebildiği aileler ‘işlevsel aile’ olarak tanımlanmıştır (Lewis ve ark.,1994; akt., Tuzcuoğlu, 1994). Alan yazında işlevsel/sağlıklı ailelerde büyüyen çocukların kendisini rahatlıkla ifade edebildiği, iletişim sorunları yaşamadıkları, hem kendisine hem karşılarındaki bireylere karşı saygı duyduğu ortaya koyulmuştur (Muyibi ve ark., 2010).

Mavili-Aktaş’a (2011) göre aile insanların hayatında bakım sağlama, korunma, çoğalma ve kuşakların devamlılığını sağlama, ekonomik ve psikolojik açıdan destekleme gibi birçok yönden önemli olmaktadır. Aile ile kurulan ilişkilerin biçimi ve işlevselliği aile bireylerinin ait olma duygularına tesir etmektedir (Mukba ve ark., 2023). Aile aidiyeti geliştiren kişilerin algılamalarının daha pozitif olduğu ve öz saygılarının daha yüksek olduğu belirtilmiştir (Güneş, 2018).

Literatürdeki ilgili araştırmalara bakıldığında aileye aidiyet hissetmenin bireyleri psikolojik bunalımdan, suçlu hissetmekten, şiddet içerikli tutum ve eylemlerden, depresyondan, madde kullanımından, zarar verme düşüncelerinden ve öz kırım gibi olumsuz davranışlardan muhafaza etmekte etkili olduğu ortaya koyulmuştur (Cavanagh, 2008; Choenarom ve ark., 2005; King ve Boyd, 2016; Leake, 2007; Thomson ve ark., 1994). Hissedilen bağlılığın güçlü olduğu ailelere bakıldığında; aile üyelerinin birbirlerini desteklediği, dayanışma halinde olduğu (Alptekin, 2011), karşılıklı sevginin ve pozitif eylemlerin oluşmasına katkıda bulunduğu ortaya koyulmuştur (Dönmezer, 1999).

Aile bireylerinin fikirlerini rahatlıkla ifade edebilmesi, fikirlerinin önemsendiğini hissetmesi halinde ait olma ve birliktelik duygusu oluşabilmekte ve devamlılığı sağlanabilmektedir böylelikle de bireylerin geleceğe yönelik daha pozitif beklentiler geliştirmesi ve olumlu yönde gelişim göstermesi mümkün hale gelmektedir (Mukba ve ark., 2023). Aile bireylerinin hem sosyal hem de ekonomik etkileşim halinde olmaları, birbirleri için gayret gösterme hususunda güdülenmeleri de aidiyet duygusunun gelişiminde önemlidir. (Mavili ve ark., 2014).

Çocukların ailelerinden talep ettiği en mühim gereksinimin koşulsuz sevgi ve kabul ortamı olduğu, aileleri tarafından dinlendiğini ve anlaşıldığını hisseden çocukların duygu ve düşüncelerini ailesine ifade edebildiği ve yaşadığı sorunlar karşısında çare arayabildiği belirtilmektedir (Cüceloğlu, 1997; 2001; Çiftçi, 1991; Dönmezer, 1999; Kılıçarslan, 2010; akt., Özdemir ve ark., 2020). Aile üyeleri arasında güçlü bağların ve aidiyetin olduğu kişiler kendisini daha güvende hissetmekte, aile içi dayanışma sayesinde problemlere karşı dayanıklı hale gelmektedir (Ayberk ve Taylan, 2021).

Yapılan çalışmalar akademik kararlar alma (Slaten ve ark., 2019) ve başarılı olma noktasında (Baskin ve ark., 2014) ailelerine ait olma duygusunun bireylere pozitif yönde etki ettiğini, aynı zamanda aileye ait hissetmenin bireylerin adaptasyon sağlamalarını kolaylaştırdığını (Mukba ve ark., 2023), kendine zarar verme düşüncelerine karşı koruyucu rol üstlendiğini ortaya koymuştur (Ploskonka ve Servaty-Seib, 2015).

Ait olma gereksinimin karşılanması gereken ilk ve en önemli alan olan ailede aidiyet duygusunun hissedilmemesi kişilerin kendisinden ve diğerlerinden uzaklaşmasına sebebiyet verebileceğinden ait olma duygusunun psikolojik iyi oluşu direkt etkilediği anlaşılmaktadır (Aslantürk ve ark., 2020). Aile aidiyeti gereksiniminin yeterince karşılanmamasının hem toplumsal hem de psikolojik sorunlara neden olduğu görülmektedir (Hagerty, 2002). Ailesi tarafından kabul edildiğini hissetmeyen ve tek başlılık hisseden kişilerin anne babalarıyla ve aile üyeleriyle olan ilişkileri olumsuz etkilenmektedir (Mukba ve ark., 2023). Aile bireyleri ile iletişimde ve ilişkide yaşanan problemler insanların mutlu hissetmesine engel olmakta, ailesine karşı hissettiği aidiyetin azalmasına yol açabilmektedir (Kır, 2011).

Literatürde ilgili çalışmalara bakıldığında; Shah ve ark. (2021) ergenlerle yürüttüğü çalışma sonucunda zorbalığa karşı aile ve okula ait olmanın koruyucu etkisinin olduğunu belirtmiştir. Genç yetişkinler üzerinde yapılan bir başka çalışmayla arkadaş ve aile desteğinin aidiyet duygusunu geliştirdiği ve öz kıyım girişimi üzerinde koruyucu rol üstlendiği ifade edilmiştir (McClay ve ark., 2020). Özdemir ve ark. (2020) çalışmasında üniversite öğrencilerinin ihtiyaç duyduğunda destek isteyebileceği akranlarının varlığının, aile ile geçirilen vaktin ne kadar verimli olduğunun, yakın çevresi tarafından anlaşılmanın, ailesinin yanında rahatlıkla duygularını dışa vurabilmenin, aileleri tarafından başka kişilerle mukayese edilme gibi durumların aile aidiyeti ve özgeci davranışları yordadığını, aile aidiyeti ve özgeci davranışları arasında korelasyon olduğunu ortaya koymuştur.

2.2.2. Arkadaş Grubu

Hepler'e (1997) göre sağlıklı gelişim ve adaptasyon için bireylerin toplumsal olarak birbiriyle kurduğu ilişki ve bağ önemlidir. İnsan toplumsal bir varlık olduğundan tek başına olmaktan kurtulmaya, hayatının her evresinde pozitif ya da negatif deneyimlerini aktarmaya, akıl danışmaya, sorunlarını aktarmaya ve yol gösterilmeye ihtiyaç duymaktadır (Köse, 2015). İlişkilerinin niteliğine göre bireyler bağlamdan uzaklaşabilmekte ya da aidiyet hissedebilmektedir (Sarı ve Cenkseven, 2008).

Eren'e (2010) göre bireyler hislerini ifade etmeye ve diğerleriyle iletişim halinde olmaya gereksinim duyar; akran gruplarına dâhil olarak hem yalnızlık hissinden korur hem sevmeye ve sevilme ihtiyacını karşılar hem de güven duyduğu bir

bağlamda olmak bireylerin motivasyonunu yükseltir. Burcu ve ark. (2007) göre akran grupları kişilerin hayatında önemli bir güdülenme kaynağıdır. Akran gruplarına dâhil olamayan kişilerin mutsuz hissettikleri belirtilmiştir (Yörükoğlu, 1998).

Akran gruplarına dâhil olmak pek çok sebebe bağlı olarak meydana gelmektedir, bireylerin problem durumunda çare bulmasını ve pek çok ihtiyacını karşılamasını sağlamaktadır (Kızıloluk ve Uğurlu, 2017). Akran grupları içerisinde olmak başarması güç olduğu düşünülen durumlarla başa çıkabileceğine dair inanç duymayı sağlamaktadır (Kızıloluk ve Uğurlu, 2017). Sosyal çevrenin desteğini ve birlikteliğin doğurduğu kuvveti hissetmek kişiler için mühim olgulardır (Kızıloluk ve Uğurlu, 2017). Bu sebeple bireylerin bilhassa kendi yaşatlarının yanında olduğunu hissetmesi hayata bakışına tesir etmektedir (Kızıloluk ve Uğurlu, 2017). Marley ve Wilcox (2022) yaptığı çalışmayla üniversite yıllarında arkadaşları tarafından desteklendiğini hissetmenin bireylerin akademik motivasyonlarına olumlu yönde etki ettiğini ortaya koymuştur.

2.2.3. Meslek

Bireyler ergenlik döneminin sonu, genç yetişkinlik döneminin ise başı kabul edilen üniversite döneminde akademik tercihleri ve farklı bir toplumsal ortama dâhil olmayı barındıran bir adaptasyon sürecine girmektedir bu sebeple bireylerin sağlıklı aidiyet geliştirmesi açısından üniversite dönemi önem arz etmektedir (Şahin, 2013). Bu dönem akran gruplarına ve yeni sosyal ortamlara dâhil olma, adaptasyon sağlama, ihtiyaçlarını karşılama, kendine dönük kararlar alma gibi mühim yaşamsal problemleri içerdiği için sorunlu ancak mecburiyet gerektiren yaşamsal faaliyetleri içermektedir (Karaman, 2013). Bu zorlu sürece adaptasyon sağlama ve var olan koşullara aidiyet duyma sağlıklı insanlardan beklenen bir durumdur (Koçyiğit ve Ersanlı, 2013) .

Öz-Belirleme Kuramı, temel psikolojik gereksinimlerin karşılanmasının öğrenme motivasyonunun özümsemesinde önemli olduğunu ileri sürmektedir (Niemic ve Ryan, 2009). Kurama göre öne sürülen üç temel psikolojik gereksinimden biri olan ilişki içinde olma ve aidiyet duygusu üniversitede tatmin olan öğrencilerin öğrenme motivasyonları, üniversitenin kültürünü ve akademik süreçlere ilişkin durumları özümsemesini daha muhtemel kılmaktadır. Bu doğrultuda Akman-Özdemir (2023) akademik motivasyon ile üniversiteye dair hissedilen aidiyet duygusunun

korelasyonunu incelediği çalışmasıyla öz belirleme kuramına paralel sonuçlar elde etmiştir.

Ersanlı ve Koçyiğit (2013) tek başına kalma, yalnız hissetme ve benzer duygusal sorunların insanların ait olma gereksinimlerini yeterince karşılayamamasından ötürü ortaya çıktığını belirtmiştir. Ait olma ihtiyaçlarına karşılık bulan öğrencilerin olumlu davranışlar geliştirdiği, güdülenmelerinin, öz saygısının, kapasitesine olan inancının arttığı ve olgunluk gösterdiği ifade edilmiştir (Battistich ve ark., 1997). Öğrenciler için anlaşıldığını hissetmesi adına ait olma ihtiyacının önemli olduğu, aksi takdirde ait olma ihtiyacı karşılanmayan öğrencilerin öz kıyım ve diğerlerine zarar verme davranışlarına yönelebileceği öne sürülmüştür (Dreikurs ve Cassel, 1991; akt., Karaman, 2013).

Karaman (2013) çalışmasında ait olma ihtiyaçları karşılanmayan öğrencilerin agresyon, öc alma, kötü alışkanlıklar, eksik hissetme, kendine zarar verme, boyun eğme, okula devam sorunları, okula devam etmeme, akademik başarıda azalma, olumsuz tüketim yönelimleri, yasa dışı birliklere dâhil olma, anti sosyal ve zorbaca eylemlerde bulunma gibi çeşitli sorunlar yaşayabildiğini belirtmiştir.

Üniversite döneminde kendini akran gruplarına dâhil hissetmenin bireyleri sosyal açıdan etkilemesinin yanı sıra akademik açıdan da etkilediği vurgulanmaktadır (Pittman ve Richmond, 2008). Üniversite bireylerin yaşamını çok yönlü olarak etkilemektedir, üniversitede bireyler akademik bilgi ve becerileri edinmesinin yanı sıra sosyal anlamda da kendini geliştirebilmektedir (Christe ve Dinham, 1991; akt., Karaman, 2013).

Alçı ve Tümkaya (2019) yalnız hissetme ve aidiyet duygusu arasında negatif yönde bir ilişki olduğu varsayımı ile üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin ailesinden ve arkadaşlarından uzaklaşıp yeni bir ortama dâhil olmasının yabancı hissetmesine sebep olabileceğini belirtmiş ve araştırmasında birinci sınıf öğrencilerinin diğer sınıflara göre ait olma duygusu düzeyinin daha düşük düzeyde olduğunu, bununla birlikte üniversite öğrencilerinin her yıl daha fazla bulunduğu çevreye adaptasyon geliştirdiğini, yeni akran gruplarına dâhil olduğunu ve üniversitesini özümsemesi ile aidiyet duygusunun daha fazla geliştiğini, sınıf öğretmenliği son sınıf öğrencisi katılımcıların “mesleğe aidiyet” düzeylerinin alt sınıf öğrencilerinden daha yüksek düzeyde olduğunu ortaya koymuştur.

Ait olma duygusunun önemli bileşenlerinden biri de mesleğe ait hissetmedir. Mesleki aidiyet; bireylerin mesleki yaşamına dair tutumları ve eylemlerinin esasını oluşturur; bireylerin kendisini mesleği ile özdeşleştirmesini, mesleğine dair duyduğu ilgiyi ve mesleğini icra etme gayretini ifade etmektedir (Keskin ve Pakdemirli 2016; Baskaya et al. 2020). Baskaya ve Sayiner (2020) mesleğe ait hissetmeyi kişilerin mesleği ile duygusal ilişkisi olarak açıklamıştır. Çevik ve Alan'a (2021) göre kişinin kendi talebi doğrultusunda ve kendi kişiliğine elverişli bir meslek seçmesi, iş yaşamına başlamasıyla birlikte mesleğine dair hissettiği aidiyetini, algısını, mesleki duruşunu, sorumluluk duygusunu, işten elde ettiği verimi ve iş tatminini pozitif olarak etkilemektedir (Çevik ve Alan, 2021). Baskaya ve Sayiner (2020) de çalışmasıyla aidiyet duygusunun bireylerde iş tatminin ve iş yaşamındaki verimliliğini etkilediğini ortaya koymuştur.

Meslek tercihi, kişinin mesleğine yönelik algılarını ve akademik kariyerini şekillendirmesinden ötürü mesleğe ait hissetme duygusuyla da ilişkilidir (Başkaya 2018; Toker ve ark., 2020). Mesleğe ait hissetme, bireylerin mesleğini özümseyerek mesleğinin devamlılığı için gayret etmesi, isteyerek mesleğini icra etmesi olarak açıklanmaktadır (Aktürk ve ark., 2021). Mesleki aidiyeti yüksek bireylerin, mesleklerinin hedeflerini özümsemiştiği, yeniliklere açık olduğu, mesleki gelişime önem verdiği, gayret gösterdiği, mesleki güdülenmelerinin yüksek olduğu görölmektedir (Duru, 2015).

Mesleğe dair hissedilen bağıllık duygusunun kişiden kişiye değışkenlik gösterebildiği, gündelik hayatın önemli bir kısmının mesleki süreçte geçmesinden ötürü mesleki bağıllık düzeyi yüksek olan kişilerin iş yaşamındaki kalitesinin artmasıyla özel hayatlarında da daha mutlu hissettiği, hayat kalitesinin yükseldiği ortaya koyulmuştur (Gümüşdaş ve ark., 2021; Özdevecioğlu ve Aktaş, 2007).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Çocukluk çağı ruhsal travmalarıyla ait olma arasındaki ilişkiyi incelenmek amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada bağımsız değişken ‘çocukluk çağı ruhsal travmaları’, bağımlı değişken ise ‘ait olma’dır.

3.2. Araştırma Örneklemi

Araştırma evreni Yükseköğretim istatistiklerine göre 2022-2023 eğitim-öğretim döneminde 6 milyon 950 bin 142 üniversite öğrenciyi içermektedir. Evrenden basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile örneklem belirlendiğinde % 95 güven aralığı, % 5 düzeyinde hata payıyla en az 385 katılımcının analiz yapmak için yeterli olacağı sonucuna ulaşılmış ve 2023 Kasım- 2024 Mart tarihleri arasında veri toplanmıştır. Toplamda 413 kişiden veri toplanmış ancak 4 katılımcı onam formunda ‘kabul etmiyorum’ dediği için, 3 katılımcı da 18 yaşından küçük olduğu için çalışmaya dahil edilmemiş ve çalışmaya gönüllü olarak katılım sağlayan 280 kadın, 126 erkek üniversite öğrencisi çalışmaya dahil edilmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak amacıyla Demografik Bilgi Formu, Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği ve Ait Olma Ölçeği kullanılmıştır.

3.3.1. Demografik Bilgi Formu

Demografik bilgileri saptamak üzere hazırlanan bu formda katılımcıların cinsiyet, yaş, medeni durum, çalışma durumu, sosyo-ekonomik düzey, 0-6 yaş arası bakım veren kişi/kişiler, bireyin ya da eden aileden birinin herhangi bir psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığın olup olmadığı, tehlike arz eden herhangi bir kaza geçirip geçirmediği, doğal afet yaşayıp yaşamadığı, aniden sevdiği bir yakını kaybedip kaybetmediği, aile içinde şiddete tanıklık edip etmediği, fiziksel, duygusal ve cinsel şiddete maruz kalıp kalmadığı soruları bulunmaktadır.

3.3.2. Ait Olma Ölçeği

Hagerty ve Patusky'in (1995) geliştirdiği Ait Olma Ölçeğini Ersanlı ve Koçyiğit (2013) Türkçe'ye uyarlamıştır. Ait Olma Ölçeği, üniversite öğrencilerinin ailesine, arkadaşlarına ve mesleğine dair hissettiği ait olma ihtiyacının düzeyini ölçmekte kullanılmaktadır ve ölçeğin hem geçerli hem de güvenilir olduğu desteklenmiştir. Ölçek beşli likert şeklindedir ve totalde 22 madde ile 3 alt boyut içermektedir. Ölçek maddelerinin toplam varyansı açıklama oranı ise %58,53'tür. Ölçeği alt boyutları; Aile Grubuna Aidiyet, Arkadaş Grubuna Aidiyet ve Mesleğe Aidiyet'tir. Ölçeğin güvenirlik hesaplamaları yapıldığında cronbach alfa değerleri; Aile Grubuna Aidiyet alt boyutunun .88, Arkadaş Grubuna Aidiyet .88 ve Mesleğe Aidiyet alt boyutunun ise .89 olarak elde edilmiştir. Tüm ölçeğin Cronbach alfa değeri ise .90 bulunmuştur.

3.3.3. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği (CTQ-33)

İlk olarak Bernstein ve ark. (1994) geliştirdikleri Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Ölçeğini, Şar ve ark. (2012) Türkçe'ye uyarlanmıştır. 28 maddeden oluşan ölçek gözden geçirilerek, genişletilmiş ve 33 maddeye çıkarılmıştır. Gözden geçirilmiş versiyonun geçerlik ve güvenirlik çalışması Şar ve ark. (2020) yapmıştır. Ölçek 5'li likert şeklindedir ve genişletilmiş hali ile toplamda 6 bölümden oluşmaktadır. Toplam puan 25-150 arasında hesaplanmaktadır. Ölçek 'duygusal taciz, fiziksel taciz, fiziksel ihmâl, duygusal ihmâl, cinsel taciz, aşırı koruma-kontrol' olmak üzere 6 alt boyutu içermektedir. Ölçeğin cronbach alfa değeri 0.87 olarak elde edilmiştir. (Şar ve ark., 2020).

3.3.4. Güvenirlik Analizi

Tablo 3.1. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Cronbach's Alfa Güvenirlik Analizi Sonuçları

Ölçekler	Cronbach's Alfa
AOÖ Toplam	.919
Arkadaş AOÖ	.905
Aile AOÖ	.933
Meslek AOÖ	.887
ÇÇRTÖ toplam	.931
Duygusal Taciz ÇÇRTÖ	.849
Fiziksel Taciz ÇÇRTÖ	.878
Fiziksel İhmal ÇÇRTÖ	.776
Duygusal İhmal ÇÇRTÖ	.880
Cinsel Taciz ÇÇRTÖ	.917
Aşırı Koruma Kontrol ÇÇRTÖ	.829

AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 3.1'de AOÖ ve ÇÇRTÖ puanlarının Cronbach's Alfa güvenirlik analizi bulguları sunulmuştur.

Cronbach's Alfa güvenirlik katsayıları; AOÖ toplam için .919; Arkadaş alt boyutunun .905; Aile alt boyutunun .933; Meslek alt boyutunun .887 olarak bulunmuştur.

Cronbach's Alfa güvenirlik katsayıları ÇÇRTÖ toplam için .931; Duygusal Taciz alt boyutunun .849; Fiziksel Taciz alt boyutunun .878; Fiziksel İhmal alt boyutunun Alfa güvenirlik .776; Duygusal İhmal alt boyutunun .880; Cinsel Taciz alt boyutunun .917; Aşırı Koruma Kontrol alt boyutunun .829 olarak hesaplanmıştır.

4. BULGULAR

4.1. Verilerin Analizi

413 kişiden veri toplanmış, 4 katılımcı onam formunda ‘kabul etmiyorum’ dediği için, 3 katılımcı da 18 yaşından küçük olduğu için elenmiştir. Analize 406 katılımcı ile devam edilmiştir. Ortalama, standart sapma yüzde ve frekans değerleri kullanılarak betimsel veriler analiz edilmiştir. Verilerin normalliği çarpıklık ve basıklık değerleri ile incelenmiştir. AOÖ ile ÇÇRTÖ puanlarının çarpıklık- basıklık değerleri - 2 ve +2 aralığında görülmektedir ve normal dağılmaktadır ancak ÇÇRTÖ alt boyutlarından olan Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz değişkenlerinin çarpıklık-basıklık değerleri bu aralığın üzerindedir. Bu sebeple, bu değişkenlerin normal dağılım göstermediği varsayılmıştır (George ve Mallery, 2010). Normal dağılım gösteren değişkenler için parametrik testler kullanılırken, Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz değişkenleri için parametrik olmayan testler kullanılmıştır. Gruplar arası farklarda Bağımsız Gruplar t-Testi, Mann-Whitney U, Tek Yönlü ANOVA ve Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2019). Tek Yönlü ANOVA’da gruplar arası farkları belirlemek için Tukey ve Tamhane testleri kullanılmıştır. Varyansların homojen olmaması halinde varyansların homojen olmaması durumunda kullanılan t testi ve Welch istatistikleri kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2019). Ölçekler arasındaki korelasyonun bulgulanmasında Pearson ve Spearman korelasyon analizi kullanılmıştır. SPSS-25 programı ile verilerin analizi gerçekleştirilmiştir.

4.1.1. Betimleyici Verilerin Analizi

Bu bölümde katılımcıların demografik özellikleri açısından yüzde ve frekans değerleri ile araştırmada kullanılan ölçekler için en küçük-en büyük değerler, çarpıklık-basıklık değerleri ile ortalama ve standart sapma değerleri gibi betimleyici istatistikleri tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 4.1. Katılımcılara Ait Demografik Özellikler

Değişken	Gruplar	N	%
Cinsiyet	Kadın	280	69.0
	Erkek	126	31.0
Yaş	18-25 yaş	318	78.3
	26 yaş ve üzeri	88	21.7
Medeni Durum	Bekâr	370	91.1
	Evli	36	8.9
Çalışma Durumu	Evet	127	31.3
	Hayır	279	68.7
Sosyo-ekonomik Durum	Geliri giderden az	113	27.8
	Geliri gidere denk	223	54.9
	Geliri giderden fazla	70	17.2
0-6 yaş döneminde çoğunlukla bakım veren kişi(kişiler)	Anne	161	39.7
	Baba	5	1.2
	Anne ve baba	201	49.5
	Büyükanne	18	4.4
	Büyükbaba	1	.2
	Büyükanne ve büyükbaba	9	2.2
	Bakıcı	7	1.7
	Diğer	4	1.0
Psikolojik/Psikiyatrik Rahatsızlık Durumu	Evet	56	13.8
	Hayır	350	86.2
Ailede Psikolojik/Psikiyatrik Rahatsızlık Durumu	Evet	102	25.1
	Hayır	304	74.9
Çocuklukta ya da Ergenlikte Hayati Tehlike Arz Eden Herhangi Bir Kaza Geçirme Durumu	Evet	83	20.4
	Hayır	323	79.6

Tablo 4.1. Katılımcılara Ait Demografik Özellikler (devam)

Çocuklukta ya da Ergenlikte Sel Baskını, Deprem Gibi Bir Doğal Afet Yaşama Durumu	Evet	114	28.1
	Hayır	292	71.9
Çocuklukta ya da Ergenlikte Yaşamı Tehdit Eden Herhangi Bir Hastalık Yaşama Durumu	Evet	56	13.8
	Hayır	350	86.2
Çocuklukta ya da Ergenlikte Aniden Sevilen Bir Yakını Kaybetme Durumu	Evet	181	44.6
	Hayır	225	55.4
Çocuklukta ya da Ergenlikte Aile İçinde Şiddete Tanıklık Etme Durumu	Evet	133	32.8
	Hayır	273	67.2
Çocuklukta ya da Ergenlikte Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Durumu	Evet	109	26.8
	Hayır	297	73.2
Çocuklukta ya da Ergenlikte Duygusal Şiddete Maruz Kalma Durumu	Evet	181	44.6
	Hayır	225	55.4
Çocuklukta ya da Ergenlikte Cinsel Şiddete Maruz Kalma Durumu	Evet	61	15.0
	Hayır	345	85.0
Toplam		406	100.0

Katılımcıların demografik özelliklerine dair saptamalar Tablo 4.1’de bulunmaktadır. Araştırmada koruma altında kalmış 406 katılımcı yer almıştır.

Kadın olan 280 (%69); erkek olan 126 (%31) katılımcı yer almaktadır. 18-25 yaş arasında 318 (%78.3); 26 yaş ve üzerinde 88 (%21.7) katılımcı vardır. Bekâr olan 370 (%91.1); evli olan 36 (%8.9) katılımcı bulunmaktadır. Çalışan 127 (%31.3); çalışmayan 279 (%68.7) katılımcı vardır. Sosyoekonomik durumu, geliri giderden az 113 (%27.8); geliri gidere denk 223 (%54.9); geliri giderden fazla 70 (%17.2) katılımcı bulunmaktadır. 0-6 yaş döneminde çoğunlukla bakım veren kişi annesi olan 161

(%39.7); babası olan 5 (%1.2); anne ve babası olan 201 (%49.5); büyükannesi olan 18 (%4.4); büyükbabası olan 1 (%..2); büyükanne ve büyükbabası olan 9 (%2.2); bakıcısı olan 7 (%1.7); diğer olan 4 (%1) katılımcı vardır. Psikolojik/Psikiyatrik rahatsızlığı olan 56 (%13.8); olmayan 350 (%86.2) katılımcı vardır. Ailesinde psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığı olan 102 (%25.1); olmayan 304 (%74.9) katılımcı bulunmaktadır. Çocuklukta ya da ergenlikte hayati tehlike arz eden herhangi bir kaza geçiren 83 (%20.4); geçirmeyen 323 (%79.6) katılımcı vardır. Çocuklukta ya da ergenlikte sel baskını, depresyon gibi bir doğal afet yaşayan 114 (%28.1); geçirmeyen 292 (%71.9) katılımcı vardır. Çocuklukta ya da ergenlikte yaşamı tehdit eden herhangi bir hastalık yaşayan 56 (%13.8); yaşamayan 350 (%86.2) katılımcı vardır. Çocuklukta ya da ergenlikte aniden sevilen bir yakınını kaybeden 181(%44.6); kaybetmeyen 225 (%55.4) katılımcı vardır. Çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde şiddete tanıklık eden 133 (%32.8); yaşamayan 273 (%67.2) katılımcı vardır. Çocuklukta ya da ergenlikte fiziksel şiddete maruz kalan 109 (%26.8); kalmayan 297 (%73.2) katılımcı vardır. Çocuklukta ya da ergenlikte duygusal şiddete maruz kalan 181 (%44.6); kalmayan 225 (%55.4) katılımcı vardır. Çocuklukta ya da ergenlikte cinsel şiddete maruz kalan 61 (%15); kalmayan 345 (%85) katılımcı vardır.

Tablo 4.2. Katılımcılarda AOÖ ve ÇÇRTÖ için Betimleyici İstatistikler

Ölçekler	N	Min	Maks	$\bar{x}$	ss	Çarpıklık	Basıklık
AOÖ Toplam	406	30.00	110.00	87.13	14.87	-.866	.867
Arkadaş AOÖ	406	7.00	35.00	28.23	5.93	-1.106	1.111
Aile AOÖ	406	6.00	30.00	24.63	5.32	-1.305	1.713
Meslek AOÖ	406	9.00	45.00	34.26	7.80	-.527	-.428
ÇÇRTÖ toplam	406	30.00	116.00	51.89	18.30	1.087	.815
Duygusal Taciz ÇÇRTÖ	406	5.00	25.00	8.68	4.38	1.497	2.009
Fiziksel Taciz ÇÇRTÖ	406	5.00	25.00	6.68	3.60	3.009	9.665
Fiziksel İhmal ÇÇRTÖ	406	5.00	21.00	8.06	3.40	1.330	1.788
Duygusal İhmal ÇÇRTÖ	406	5.00	25.00	10.86	5.07	.698	-.312
Cinsel Taciz ÇÇRTÖ	406	5.00	25.00	6.60	3.70	2.931	8.924
Aşırı Koruma Kontrol ÇÇRTÖ	406	5.00	25.00	11.01	4.83	.695	-.251
İnkâr ÇÇRTÖ	406	.00	3.00	.81	1.05	.941	.516

AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.2’de AOÖ ve ÇÇRTÖ için en küçük-en büyük değerler, çarpıklık-basıklık değerleri ile ortalama ve standart sapma değerlerine yer verilmiştir.

AOÖ toplam puanları için aralık 30-110 arasında, ortalama= 87.13 ve standart sapma= 14.87, çarpıklık=-.866 ve basıklık= .867 olarak hesaplanmıştır. Arkadaş puanları için aralık 7-35 arasında, ortalama= 28.23 ve standart sapma= 5.93,

çarpıklık=-1.106 ve basıklık= 1.111 olarak bulunmuştur. Aile puanları için aralık 6-30 arasında, ortalama= 24.63 ve standart sapma= 5.32, çarpıklık=-1.305 ve basıklık= 1.713 olarak saptanmıştır. Meslek puanları için aralık 9-45 arasında, ortalama= 34.26 ve standart sapma= 7.80, çarpıklık=-.527 ve basıklık= -.428 olarak elde edilmiştir.

ÇÇRTÖ toplam puanları için aralık 30-116 arasında, ortalama= 51.89 ve standart sapma= 18.30, çarpıklık=1.087 ve basıklık= .815 olarak hesaplanmıştır. Duygusal Taciz puanları için aralık 5-25 arasında, ortalama= 8.68 ve standart sapma= 4.38, çarpıklık=1.497 ve basıklık= 2.009 olarak elde edilmiştir. Fiziksel Taciz puanları için aralık 5-25 arasında, ortalama= 6.68 ve standart sapma= 3.60, çarpıklık=3.009 ve basıklık= 9.665 olarak saptanmıştır. Fiziksel İhmal puanları için aralık 5-21 arasında, ortalama= 8.06 ve standart sapma= 3.40, çarpıklık=1.330 ve basıklık= 1.788 olarak hesaplanmıştır. Duygusal İhmal puanları için aralık 5-25 arasında, ortalama= 10.86 ve standart sapma= 5.07, çarpıklık=.698 ve basıklık= -.312 olarak bulgulanmıştır. Cinsel Taciz puanları için aralık 5-25 arasında, ortalama= 6.60 ve standart sapma= 3.70, çarpıklık=2.931 ve basıklık= 8.924 olarak hesaplanmıştır. Aşırı Koruma Kontrol puanları için aralık 5-25 arasında, ortalama= 11.01 ve standart sapma= 4.83, çarpıklık=.695 ve basıklık= -.251 olarak hesaplanmıştır. İnkâr puanları için aralık 0-3 arasında, ortalama= .81 ve standart sapma= 1.05, çarpıklık=.941 ve basıklık= .516 olarak saptanmıştır.

4.2. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Demografik Değişkenler Açısından İkili Karşılaştırmalara Yönelik Bulgular

Bu bölümde AOÖ ve ÇÇRTÖ puanlarının demografik değişkenler açısından ele alınmasına dair Bağımsız Gruplar T-testi ve Mann Whitney U analiz sonuçları açıklanmaktadır.

Tablo 4.3. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	$\bar{x}$	ss	t	sd	p
AOÖ Toplam	Kadın	280	87.93	14.87	1.618	404	.106
	Erkek	126	85.35	14.76			
Arkadaş AOÖ	Kadın	280	28.28	5.92	.207	404	.836
	Erkek	126	28.14	5.98			
Aile AOÖ	Kadın	280	24.56	5.47	-.414	404	.679
	Erkek	126	24.79	5.00			
Meslek AOÖ	Kadın	280	35.09	7.54	3.241	404	.001**
	Erkek	126	32.41	8.08			
ÇÇRTÖ toplam	Kadın	280	51.07	18.43	-1.358	404	.175
	Erkek	126	53.73	17.93			
Duygusal Taciz ÇÇRTÖ	Kadın	280	8.58	4.39	-.735	404	.463
	Erkek	126	8.92	4.37			
Fiziksel İhmal ÇÇRTÖ	Kadın	280	7.93	3.50	-1.175	404	.241
	Erkek	126	8.36	3.17			
Duygusal İhmal ÇÇRTÖ	Kadın	280	10.82	5.24	-.226	404	.822
	Erkek	126	10.94	4.71			
Aşırı Koruma Kontrol ÇÇRTÖ	Kadın	280	10.70	4.88	-1.970	404	.050*
	Erkek	126	11.71	4.68			

*p<.05; **p<.01; ^aVaryanslar Homojen Olmadığında Kullanılan t Değeri. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.3'te AOÖ ve ÇÇRTÖ puanlarının cinsiyet durumuna ilişkin karşılaştırılmasına dair Bağımsız Gruplar t- Testi sonuçlarına yer verilmiştir.

AOÖ-Meslek ($t_{(404)} = 3.241$; $p < .01$) puanlarının cinsiyet değişkenine dair istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; kadın katılımcıların Meslek puanlarının erkeklerden daha yüksek olduğu saptanmıştır.

ÇÇRTÖ-Aşırı Koruma Kontrol ($t_{(404)} = -1.970$; $p < .05$) puanlarının cinsiyet durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; erkek katılımcıların Aşırı Koruma Kontrol puanlarının kadınlardan daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Diğer AOÖ ve ÇÇRTÖ puanlarının cinsiyete ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği bulgulanmıştır. ($p > .05$).

Tablo 4.4. Fiziksel ve Cinsel Taciz Puanlarının Cinsiyet Değişkenine İlişkin Mann Whitney U Analizi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	SO	ST	U	Z	p
Fiziksel Taciz ÇÇRTÖ	Kadın	280	191.87	53723.50	14383.500	-	.000**
	Erkek	126	229.35	28897.50		3.499	
Cinsel Taciz ÇÇRTÖ	Kadın	280	208.96	58508.00	16112.000	-	.069
	Erkek	126	191.37	24113.00		1.821	

* $p < .05$; ** $p < .01$. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.4'te ÇÇRTÖ-Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz puanlarının cinsiyet değişkeni açısından karşılaştırılmasına yönelik Mann-Whitney U testi sonuçlarına yer verilmiştir.

ÇÇRTÖ-Fiziksel Taciz ($U_{(-3.499)} = 14383.500$; $p < .01$) puanlarının cinsiyet değişkenine ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; erkek katılımcıların Fiziksel Taciz puanlarının kadınlardan daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Diğer Cinsel Taciz puanlarının cinsiyete ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği bulgulanmıştır ($p > .05$).

Tablo 4.5. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Yaş Değişkenine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	$\bar{x}$	ss	t	sd	p
AOÖ Toplam	18-25 yaş	318	87.37	14.70	.632	404	.528
	26 yaş ve üzeri	88	86.24	15.51			
Arkadaş AOÖ	18-25 yaş	318	28.26	5.95	.174	404	.862
	26 yaş ve üzeri	88	28.14	5.90			
Aile AOÖ	18-25 yaş	318	24.74	5.26	.757	404	.449
	26 yaş ve üzeri	88	24.25	5.57			
Meslek AOÖ	18-25 yaş	318	34.37	7.65	.555	404	.579
	26 yaş ve üzeri	88	33.85	8.34			
ÇÇRTÖ toplam	18-25 yaş	318	51.50	18.61	-.825	404	.410
	26 yaş ve üzeri	88	53.32	17.16			
Duygusal Taciz ÇÇRTÖ	18-25 yaş	318	8.61	4.52	-.630	404	.529
	26 yaş ve üzeri	88	8.94	3.85			
Fiziksel İhmal ÇÇRTÖ	18-25 yaş	318	8.00	3.39	-.728	404	.467
	26 yaş ve üzeri	88	8.30	3.45			
Duygusal İhmal ÇÇRTÖ	18-25 yaş	318	10.76	5.07	-.744	404	.457
	26 yaş ve üzeri	88	11.22	5.11			
Aşırı Koruma Kontrol ÇÇRTÖ	18-25 yaş	318	10.84	4.77	-1.370	404	.171
	26 yaş ve üzeri	88	11.64	5.04			

*p<.05; **p<.01; ^aVaryanslar Homojen Olmadığında Kullanılan t Değeri. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.5'te AOÖ ve ÇÇRTÖ puanlarının yaş değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin Bağımsız Gruplar t- Testi sonuçlarına yer verilmiştir.

AOÖ ve ÇÇRTÖ puanlarının yaşa ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği saptanmıştır (p>.05).

Tablo 4.6. Fiziksel ve Cinsel Taciz Puanlarının Yaşa İlişkin Yönelik Mann Whitney U Analizi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	SO	ST	U	Z	p
Fiziksel Taciz ÇÇRTÖ	18-25 yaş	318	198.32	63067.00	12346.000	-1.986	.047*
	26 yaş ve üzeri	88	222.20	19554.00			
Cinsel Taciz ÇÇRTÖ	18-25 yaş	318	202.15	64283.50	13562.500	-.575	.565
	26 yaş ve üzeri	88	208.38	18337.50			

*p<.05; **p<.01. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.6’da ÇÇRTÖ-Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz puanlarının yaş değişkeni açısından karşılaştırılmasına yönelik Mann-Whitney U testi sonuçlarına yer verilmiştir.

ÇÇRTÖ-Fiziksel Taciz ($U_{(-1.986)} = 12346.000$; $p < .05$) puanlarının yaşa ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği bulgulanmıştır. 26 yaş ve üzerindeki katılımcıların Fiziksel Taciz puanlarının 18-25 yaş arası olanlardan daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Diğer Cinsel Taciz puanlarının yaş değişkenine ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p > .05$).

Tablo 4.7. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Medeni Durum Değişkenine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	$\bar{x}$	ss	t	sd	p
AOÖ Toplam	Bekar	370	87.18	14.42	.200 ^a	38.955	.842
	Evli	36	86.53	19.15			
Arkadaş AOÖ	Bekar	370	28.20	5.85	-	404	.690
	Evli	36	28.61	6.80			
Aile AOÖ	Bekar	370	24.72	5.13	.853 ^a	38.693	.399
	Evli	36	23.69	7.05			
Meslek AOÖ	Bekar	370	34.26	7.80	.031	404	.975
	Evli	36	34.22	7.90			
ÇÇRTÖ toplam	Bekar	370	51.91	18.51	.040	404	.968
	Evli	36	51.78	16.18			
Duygusal Taciz ÇÇRTÖ	Bekar	370	8.71	4.49	.616 ^a	50.148	.541
	Evli	36	8.36	3.14			
Fiziksel İhmal ÇÇRTÖ	Bekar	370	8.03	3.32	-	39.316	.653
	Evli	36	8.36	4.22			
Duygusal İhmal ÇÇRTÖ	Bekar	370	10.84	5.03	-	404	.756
	Evli	36	11.11	5.60			
Aşırı Koruma Kontrol ÇÇRTÖ	Bekar	370	10.98	4.87	-	404	.625
	Evli	36	11.39	4.49			

*p<.05; **p<.01; ^aVaryanslar Homojen Olmadığında Kullanılan t Değeri. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.7’de AOÖ ve ÇÇRTÖ puanlarının medeni durum değişkenine göre karşılaştırılmasına dair Bağımsız Gruplar t- Testi sonuçlarına yer verilmiştir.

AOÖ ve ÇÇRTÖ puanlarının medeni duruma ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği belirlenmiştir ($p>.05$).

Tablo 4.8. Fiziksel ve Cinsel Taciz Puanlarının Medeni Durum Değişkenine İlişkin Mann Whitney U Analizi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	SO	ST	U	Z	p
Fiziksel Taciz ÇÇRTÖ	Bekar	370	201.00	74370.50	5735.500	-	.106
	Evli	36	229.18	8250.50		1.617	
Cinsel Taciz ÇÇRTÖ	Bekar	370	204.89	75810.50	6144.500	-	.317
	Evli	36	189.18	6810.50		1.000	

* $p<.05$; ** $p<.01$. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.8’de ÇÇRTÖ-Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz puanlarının medeni durum değişkeni açısından karşılaştırılmasına yönelik Mann-Whitney U testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz puanlarının medeni durum değişkenine ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği belirlenmiştir ($p>.05$).

Tablo 4.9. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Çalışma Durumu Değişkenine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	$\bar{x}$	ss	t	sd	p
AOÖ Toplam	Evet	127	86.53	15.84	-.546	404	.585
	Hayır	279	87.40	14.42			
Arkadaş AOÖ	Evet	127	28.43	5.74	.438	404	.662
	Hayır	279	28.15	6.02			
Aile AOÖ	Evet	127	24.25	5.53	-.966	404	.334
	Hayır	279	24.80	5.23			
Meslek AOÖ	Evet	127	33.85	8.30	-.715	404	.475
	Hayır	279	34.45	7.57			
ÇÇRTÖ toplam	Evet	127	53.16	17.28	.938	404	.349
	Hayır	279	51.32	18.75			
Duygusal Taciz ÇÇRTÖ	Evet	127	8.66	4.09	-.065	404	.949
	Hayır	279	8.69	4.52			
Fiziksel İhmal ÇÇRTÖ	Evet	127	8.36	3.72	1.202	404	.230
	Hayır	279	7.92	3.25			
Duygusal İhmal ÇÇRTÖ	Evet	127	11.38	5.26	1.391	404	.165
	Hayır	279	10.62	4.98			
Aşırı Koruma Kontrol ÇÇRTÖ	Evet	127	11.47	4.72	1.295	404	.196
	Hayır	279	10.80	4.88			

*p<.05; **p<.01; ^aVaryanslar Homojen Olmadığında Kullanılan t Değeri. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.9’da AOÖ ve ÇÇRTÖ puanlarının çalışma durumu değişkeni açısından karşılaştırılmasını içeren Bağımsız Gruplar t- Testi sonuçlarına yer verilmiştir.

AOÖ ve ÇÇRTÖ puanlarının çalışma durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>.05$).

Tablo 4.10. Fiziksel ve Cinsel Taciz Puanlarının Çalışma Durumu Değişkenine İlişkin Mann Whitney U Analizi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	SO	ST	U	Z	p
Fiziksel Taciz ÇÇRTÖ	Evet	127	217.34	27602.50	15958.500	-	.059
	Hayır	279	197.20	55018.50		1.885	
Cinsel Taciz ÇÇRTÖ	Evet	127	213.57	27123.00	16438.000	-	.128
	Hayır	279	198.92	55498.00		1.521	

* $p<.05$; ** $p<.01$. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.10’da ÇÇRTÖ-Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz puanlarının çalışma durumu değişkeni açısından karşılaştırılmasına dair Mann-Whitney U testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz puanlarının çalışma durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>.05$).

Tablo 4.11. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının 0-6 Yaş Arasında Bakım Veren Kişi Değişkenine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	$\bar{x}$	ss	t	sd	p
AOÖ Toplam	Ebeveyn	367	87.46	14.45	1.405	404	.161
	Diğer	39	83.95	18.28			
Arkadaş AOÖ	Ebeveyn	367	28.23	5.96	-.025	404	.980
	Diğer	39	28.26	5.77			
Aile AOÖ	Ebeveyn	367	24.82	5.14	1.773 ^a	42.967	.083
	Diğer	39	22.87	6.65			
Meslek AOÖ	Ebeveyn	367	34.41	7.62	1.035 ^a	43.609	.306
	Diğer	39	32.82	9.29			
ÇÇRTÖ toplam	Ebeveyn	367	51.26	17.66	-	42.946	.090
	Diğer	39	57.82	22.89			
Duygusal Taciz ÇÇRTÖ	Ebeveyn	367	8.54	4.24	-	43.080	.098
	Diğer	39	10.05	5.42			
Fiziksel İhmal ÇÇRTÖ	Ebeveyn	367	7.97	3.29	-	404	.087
	Diğer	39	8.95	4.28			
Duygusal İhmal ÇÇRTÖ	Ebeveyn	367	10.71	5.00	-	404	.061
	Diğer	39	12.31	5.62			
Aşırı Koruma Kontrol ÇÇRTÖ	Ebeveyn	367	10.89	4.79	-	404	.121
	Diğer	39	12.15	5.11			

*p<.05; **p<.01; ^aVaryanslar Homojen Olmadığında Kullanılan t Değeri. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.11’de AOÖ ve ÇÇRTÖ puanlarının 0-6 yaş arasında bakım veren kişiye göre karşılaştırılmasını içeren Bağımsız Gruplar t- Testi sonuçlarına yer verilmiştir.

AOÖ ve ÇÇRTÖ puanlarının 0-6 yaş arasında bakım veren kişiye ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği bulgulanmıştır ($p>.05$).

Tablo 4.12. Fiziksel ve Cinsel Taciz Puanlarının 0-6 Yaş Arasında Bakım Veren Kişi Değişkenine İlişkin Mann Whitney U Analizi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	SO	ST	U	Z	p
Fiziksel Taciz ÇÇRTÖ	Ebeveyn	367	200.98	73759.00	6231.000	-	.118
	Diğer	39	227.23	8862.00		1.561	
Cinsel Taciz ÇÇRTÖ	Ebeveyn	367	203.60	74721.50	7119.500	-.069	.945
	Diğer	39	202.55	7899.50			

* $p<.05$; ** $p<.01$. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.12’de ÇÇRTÖ-Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz puanlarının 0-6 yaş arasında bakım veren kişiye göre karşılaştırılmasına dair Mann-Whitney U testi sonuçlarına yer verilmiştir.

Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz puanlarının 0-6 yaş arasında bakım veren kişiye ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği bulgulanmıştır ($p>.05$).

Tablo 4.13. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Psikolojik/Psikiyatrik Rahatsızlık Durumu Değişkenine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	$\bar{x}$	ss	t	sd	p
AOÖ Toplam	Evet	56	80.05	17.16	-	67.529	.001**
	Hayır	350	88.26	14.17	3.397 ^a		
Arkadaş AOÖ	Evet	56	26.05	6.48	-	404	.003**
	Hayır	350	28.58	5.77	2.992		
Aile AOÖ	Evet	56	21.46	6.42	-	65.903	.000**
	Hayır	350	25.14	4.95	4.093 ^a		
Meslek AOÖ	Evet	56	32.54	8.81	-	404	.075
	Hayır	350	34.54	7.60	1.788		
ÇÇRTÖ toplam	Evet	56	63.98	21.81	-	66.013	.000**
	Hayır	350	49.96	16.92	4.595 ^a		
Duygusal Taciz ÇÇRTÖ	Evet	56	12.04	5.50	-	64.265	.000**
	Hayır	350	8.15	3.93	5.086 ^a		
Fiziksel İhmal ÇÇRTÖ	Evet	56	9.36	4.16	-	65.970	.012*
	Hayır	350	7.85	3.22	2.581 ^a		
Duygusal İhmal ÇÇRTÖ	Evet	56	14.13	5.71	-	67.860	.000**
	Hayır	350	10.34	4.77	4.712 ^a		
Aşırı Koruma Kontrol ÇÇRTÖ	Evet	56	12.68	5.48	-	68.430	.015*
	Hayır	350	10.75	4.68	2.499 ^a		

*p<.05; **p<.01; ^aVaryanslar Homojen Olmadığında Kullanılan t Değeri. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.13'te AOÖ ve ÇÇRTÖ puanlarının psikolojik/psikiyatrik rahatsızlık durumu açısından karşılaştırılmasına dair Bağımsız Gruplar t- Testi sonuçlarına yer verilmiştir.

AOÖ-toplam ($t_{(67.529)} = -3.397$; $p < .01$); Arkadaş ($t_{(404)} = -2.992$; $p < .01$); Aile ($t_{(65.903)} = -4.093$; $p < .01$) puanlarının psikolojik/psikiyatrik rahatsızlık durumu değişkenine ilkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığı olmayan katılımcıların AOÖ-toplam, Arkadaş ve Aile puanlarının psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığı olan katılımcılardan daha yüksek olduğu görülmüştür.

ÇÇRTÖ-toplam ($t_{(66.013)} = 4.595$; $p < .01$); Duygusal Taciz ($t_{(64.265)} = 5.086$; $p < .01$); Fiziksel İhmal ($t_{(65.970)} = 2.581$; $p < .05$); Duygusal İhmal ($t_{(67.860)} = 4.712$; $p < .01$); Aşırı Koruma Kontrol ($t_{(68.430)} = 2.499$; $p < .05$) puanlarının psikolojik/psikiyatrik rahatsızlık durumuna dair istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığı olan katılımcıların ÇÇRTÖ-toplam, Duygusal Taciz, Fiziksel İhmal, Duygusal İhmal ve Aşırı Koruma Kontrol puanlarının psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığı olmayan katılımcılardan daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Meslek-AOÖ puanlarının psikolojik/psikiyatrik rahatsızlık durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği bulgulanmıştır ($p > .05$).

Tablo 4.14. Fiziksel ve Cinsel Taciz Puanlarının Psikolojik/Psikiyatrik Rahatsızlık Durumu Değişkenine İlişkin Mann Whitney U Analizi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	SO	ST	U	Z	p
Fiziksel Taciz ÇÇRTÖ	Evet	56	235.53	13189.50	8006.500	-	.010*
	Hayır	350	198.38	69431.50		2.585	
Cinsel Taciz ÇÇRTÖ	Evet	56	241.10	13501.50	7694.500	-	.001**
	Hayır	350	197.48	69119.50		3.367	

* $p < .05$; ** $p < .01$. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.14’de ÇÇRTÖ-Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz puanlarının psikolojik/psikiyatrik rahatsızlık durumu açısından karşılaştırılmasına dair Mann-Whitney U testi sonuçlarına yer verilmiştir.

ÇÇRTÖ-Fiziksel Taciz ($U_{(-2.585)} = 8006.500$; $p < .05$) ve Cinsel Taciz ($U_{(-3.367)} = 7694.500$; $p < .01$) puanlarının psikolojik/psikiyatrik rahatsızlık durumuna ilişkin

istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığı olan katılımcıların Fiziksel ve Cinsel Taciz puanlarının psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığı olmayanlardan daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 4.15. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Ailede Psikolojik/Psikiyatrik Rahatsızlık Durumu Değişkenine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	$\bar{x}$	ss	t	sd	p
AOÖ Toplam	Evet	102	81.12	15.61	-	404	.000**
	Hayır	304	89.14	14.07	4.845		
Arkadaş AOÖ	Evet	102	26.09	6.38	-	404	.000**
	Hayır	304	28.95	5.60	4.313		
Aile AOÖ	Evet	102	21.66	6.05	-	143.437	.000**
	Hayır	304	25.63	4.66	6.058 ^a		
Meslek AOÖ	Evet	102	33.37	7.89	-	404	.184
	Hayır	304	34.56	7.76	1.331		
ÇÇRTÖ toplam	Evet	102	60.80	19.91	-	151.664	.000**
	Hayır	304	48.90	16.73	5.428 ^a		
Duygusal Taciz ÇÇRTÖ	Evet	102	11.10	4.91	-	145.412	.000**
	Hayır	304	7.87	3.87	6.032 ^a		
Fiziksel İhmal ÇÇRTÖ	Evet	102	9.05	4.03	-	143.253	.003**
	Hayır	304	7.73	3.10	3.018 ^a		
Duygusal İhmal ÇÇRTÖ	Evet	102	13.48	5.45	-	152.919	.000**
	Hayır	304	9.98	4.63	5.823 ^a		
Aşırı Koruma Kontrol ÇÇRTÖ	Evet	102	12.23	5.20	-	404	.003**
	Hayır	304	10.61	4.64	2.957		

*p<.05; **p<.01; ^aVaryanslar Homojen Olmadığında Kullanılan t Değeri. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.15'te AOÖ ve ÇÇRTÖ puanlarının ailede psikolojik/psikiyatrik rahatsızlık durumuna göre karşılaştırılmasını içeren Bağımsız Gruplar t- Testi sonuçlarına yer verilmiştir.

AOÖ-toplam ($t_{(404)} = -4.845$; $p < .01$); Arkadaş ($t_{(404)} = -4.313$; $p < .01$); Aile ($t_{(143.437)} = -6.058$; $p < .01$) puanlarının ailede psikolojik/psikiyatrik rahatsızlık durumuna dair istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; ailesinde psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığı olmayan katılımcıların AOÖ-toplam, Arkadaş ve Aile puanlarının ailesinde psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığı olanlardan daha yüksek olduğu bulgulanmıştır.

ÇÇRTÖ-toplam ($t_{(151.664)} = 5.428$; $p < .01$); Duygusal Taciz ($t_{(145.412)} = 6.032$; $p < .01$); Fiziksel İhmal ($t_{(143.253)} = 3.018$; $p < .01$); Duygusal İhmal ($t_{(152.919)} = 5.823$; $p < .01$); Aşırı Koruma Kontrol ($t_{(404)} = 2.957$; $p < .01$) puanlarının ailesinde psikolojik/psikiyatrik rahatsızlık durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; ailesinde psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığı olan katılımcıların ÇÇRTÖ-toplam, Duygusal Taciz, Fiziksel İhmal, Duygusal İhmal ve Aşırı Koruma Kontrol puanlarının ailesinde psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığı olmayanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Meslek-AOÖ puanlarının ailesinde psikolojik/psikiyatrik rahatsızlık durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği bulgulanmıştır ($p > .05$).

Tablo 4.16. Fiziksel ve Cinsel Taciz Puanlarının Ailede Psikolojik/Psikiyatrik Rahatsızlık Durumu Değişkenine İlişkin Mann Whitney U Analizi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	SO	ST	U	Z	p
Fiziksel Taciz ÇÇRTÖ	Evet	102	236.65	24138.00	12123.000	- 3.875	.000**
	Hayır	304	192.38	58483.00			
Cinsel Taciz ÇÇRTÖ	Evet	102	227.21	23175.00	13086.000	- 3.074	.002**
	Hayır	304	195.55	59446.00			

*p<.05; **p<.01. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.16’da ÇÇRTÖ-Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz puanlarının ailesinde psikolojik/psikiyatrik rahatsızlık durumu değişkeni açısından karşılaştırılmasına dair Mann-Whitney U testi sonuçlarına yer verilmiştir.

ÇÇRTÖ-Fiziksel Taciz ($U_{(-3.875)} = 12123.000$; $p < .01$) ve Cinsel Taciz ($U_{(-3.074)} = 13086.000$; $p < .01$) puanlarının ailesinde psikolojik/psikiyatrik rahatsızlık durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; ailesinde psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığı olan katılımcıların Fiziksel ve Cinsel Taciz puanlarının ailesinde psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığı olmayanlardan daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.17. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Çocuklukta ya da Ergenlikte Hayati Tehlike Arz Eden Herhangi Bir Kaza Geçirme Durumu Değişkenine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	$\bar{x}$	ss	t	sd	p
AOÖ Toplam	Evet	83	83.31	14.67	- 2.638	404	.009**
	Hayır	323	88.11	14.78			
Arkadaş AOÖ	Evet	83	26.73	6.68	- 2.600	404	.010*
	Hayır	323	28.62	5.67			
Aile AOÖ	Evet	83	23.61	5.76	- 1.956	404	.051
	Hayır	323	24.89	5.18			
Meslek AOÖ	Evet	83	32.96	7.76	- 1.703	404	.089
	Hayır	323	34.59	7.79			
ÇÇRTÖ toplam	Evet	83	56.48	18.72	2.579	404	.010*
	Hayır	323	50.72	18.03			
Duygusal Taciz ÇÇRTÖ	Evet	83	9.46	4.56	1.812	404	.071
	Hayır	323	8.48	4.32			
Fiziksel İhmal ÇÇRTÖ	Evet	83	8.76	3.90	1.886 ^a	112.800	.062
	Hayır	323	7.88	3.24			
Duygusal İhmal ÇÇRTÖ	Evet	83	12.47	5.55	3.281	404	.001**
	Hayır	323	10.45	4.87			
Aşırı Koruma Kontrol ÇÇRTÖ	Evet	83	11.88	4.60	1.838	404	.067
	Hayır	323	10.79	4.87			

*p<.05; **p<.01; ^aVaryanslar Homojen Olmadığında Kullanılan t Değeri. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.17’de AOÖ ve ÇÇRTÖ puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte hayati tehlike arz eden herhangi bir kaza geçirme durumu değişkeni açısından karşılaştırılmasına dair Bağımsız Gruplar t- Testi sonuçlarına yer verilmiştir.

AOÖ-toplam ($t_{(404)} = -2.638$; $p < .01$); Arkadaş ($t_{(404)} = -2.600$; $p < .05$) puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte hayati tehlike arz eden herhangi bir kaza geçirme durumu değişkenine dair istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; bir kaza geçirmeyen katılımcıların AOÖ-toplam ve Arkadaş puanlarının geçiren katılımcılardan daha yüksek olduğu bulgulanmıştır.

ÇÇRTÖ-toplam ($t_{(404)} = 2.579$; $p < .05$); Duygusal İhmal ($t_{(404)} = 3.281$; $p < .01$) puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte hayati tehlike arz eden herhangi bir kaza geçirme durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; bir kaza geçiren katılımcıların ÇÇRTÖ-toplam ve Duygusal İhmal puanlarının kaza geçirmeyenlerden daha yüksek olduğu görülmüştür.

Diğer AOÖ ve ÇÇRTÖ puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte hayati tehlike arz eden herhangi bir kaza geçirme durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p > .05$).

Tablo 4.18. Fiziksel ve Cinsel Taciz Puanlarının Çocuklukta ya da Ergenlikte Hayati Tehlike Arz Eden Herhangi Bir Kaza Geçirme Durumu Değişkenine İlişkin Mann Whitney U Analizi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	SO	ST	U	Z	p
Fiziksel Taciz ÇÇRTÖ	Evet	83	226.61	18809.00	11486.000	- 2.365	.018*
	Hayır	323	197.56	63812.00			
Cinsel Taciz ÇÇRTÖ	Evet	83	215.95	17924.00	12371.000	- 1.413	.158
	Hayır	323	200.30	64697.00			

* $p < .05$; ** $p < .01$. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.18’de ÇÇRTÖ-Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte hayati tehlike arz eden herhangi bir kaza geçirme durumu değişkeni açısından karşılaştırılmasına yönelik Mann-Whitney U testi sonuçlarına yer verilmiştir.

ÇÇRTÖ-Fiziksel Taciz ($U_{(-2.365)} = 11486.000$; $p < .05$) puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte hayati tehlike arz eden herhangi bir kaza geçirme durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; bir kaza geçiren

katılımcıların Fiziksel Taciz puanlarının kaza geçirmeyenlerden daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Cinsel Taciz puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte hayati tehlike arz eden herhangi bir kaza geçirme durumuna ilişkin istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği belirlenmiştir ($p>.05$).

Tablo 4.19. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Çocuklukta ya da Ergenlikte Sel Baskını, Deprem Gibi Bir Doğal Afet Yaşama Durumu Değişkenine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	$\bar{x}$	ss	t	sd	p
AOÖ Toplam	Evet	114	86.85	15.44	-.232	404	.816
	Hayır	292	87.23	14.66			
Arkadaş AOÖ	Evet	114	27.87	6.30	-.776	404	.438
	Hayır	292	28.38	5.78			
Aile AOÖ	Evet	114	23.63	5.91	-2.216 ^a	180.606	.028*
	Hayır	292	25.02	5.04			
Meslek AOÖ	Evet	114	35.35	7.12	1.764	404	.079
	Hayır	292	33.84	8.02			
ÇÇRTÖ toplam	Evet	114	56.43	20.61	2.903 ^a	176.333	.004**
	Hayır	292	50.12	17.02			
Duygusal Taciz ÇÇRTÖ	Evet	114	9.46	5.10	2.042 ^a	171.072	.043*
	Hayır	292	8.38	4.04			
Fiziksel İhmal ÇÇRTÖ	Evet	114	8.69	3.78	2.188 ^a	180.106	.030*
	Hayır	292	7.82	3.22			
Duygusal İhmal ÇÇRTÖ	Evet	114	11.98	5.55	2.639 ^a	182.845	.009**
	Hayır	292	10.42	4.81			
Aşırı Koruma Kontrol ÇÇRTÖ	Evet	114	11.90	5.23	2.214 ^a	186.241	.028*
	Hayır	292	10.66	4.63			

* $p<.05$; ** $p<.01$; ^aVaryanslar Homojen Olmadığında Kullanılan t Değeri. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.19’da AOÖ ve ÇÇRTÖ puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte sel baskını, deprem gibi bir doğal afet yaşama durumu değişkeni açısından karşılaştırılmasına dair Bağımsız Gruplar t- Testi sonuçlarına yer verilmiştir.

AOÖ-Aile ($t_{(180.606)} = -2.216$; $p < .05$) puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte sel baskını, deprem gibi bir doğal afet yaşama durum değişkenine ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; doğal bir afet yaşamayan katılımcıların Aile puanlarının afet yaşayanlardan daha yüksek olduğu görülmüştür.

ÇÇRTÖ-toplam ($t_{(176.333)} = 2.903$; $p < .01$); Duygusal Taciz ($t_{(171.072)} = 2.042$; $p < .05$); Fiziksel İhmal ($t_{(180.106)} = 2.188$; $p < .05$); Duygusal İhmal ($t_{(182.845)} = 2.639$; $p < .01$); Aşırı Koruma Kontrol ($t_{(186.241)} = 2.214$; $p < .05$) puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte sel baskını, deprem gibi bir doğal afet yaşama durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; doğal bir afet yaşayan katılımcıların ÇÇRTÖ-toplam, Duygusal Taciz, Fiziksel İhmal, Duygusal İhmal ve Aşırı Koruma Kontrol puanlarının afet yaşamayanlardan daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Diğer AOÖ puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte sel baskını, deprem gibi bir doğal afet yaşama durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği bulgulanmıştır ($p > .05$).

Tablo 4.20. Fiziksel ve Cinsel Taciz Puanlarının Çocuklukta ya da Ergenlikte Sel Baskını, Deprem Gibi Bir Doğal Afet Yaşama Durumu Değişkenine İlişkin Mann Whitney U Analizi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	SO	ST	U	Z	p
Fiziksel Taciz ÇÇRTÖ	Evet	114	221.72	25276.50	14566.500	-	.022*
	Hayır	292	196.39	57344.50		2.298	
Cinsel Taciz ÇÇRTÖ	Evet	114	218.33	24889.50	14953.500	-	.038*
	Hayır	292	197.71	57731.50		2.074	

* $p < .05$; ** $p < .01$. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.20’de ÇÇRTÖ-Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte sel baskını, deprem gibi bir doğal afet yaşama durumu değişkeni açısından karşılaştırılmasına ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçlarına yer verilmiştir.

ÇÇRTÖ-Fiziksel Taciz ($U_{(-2.298)} = 14566.000$; $p < .05$) ve Cinsel Taciz ($U_{(-2.074)} = 14953.000$; $p < .05$) puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte sel baskını, deprem gibi bir doğal afet yaşama durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; doğal bir afet yaşayan katılımcıların Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz puanlarının doğal afet yaşamayanlardan daha yüksek olduğu bulgulanmıştır.

Tablo 4.21. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Çocuklukta ya da Ergenlikte Yaşamı Tehdit Eden Herhangi Bir Hastalık Yaşama Durumu Değişkenine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	$\bar{x}$	ss	t	sd	p
AOÖ Toplam	Evet	56	82.14	14.83	- 2.722	404	.007**
	Hayır	350	87.92	14.74			
Arkadaş AOÖ	Evet	56	26.84	6.75	- 1.901	404	.058
	Hayır	350	28.46	5.77			
Aile AOÖ	Evet	56	22.91	5.30	- 2.622	404	.009**
	Hayır	350	24.91	5.28			
Meslek AOÖ	Evet	56	32.39	7.90	- 1.937	404	.053
	Hayır	350	34.56	7.75			
ÇÇRTÖ toplam	Evet	56	58.63	21.46	2.994	404	.003**
	Hayır	350	50.82	17.54			
Duygusal Taciz ÇÇRTÖ	Evet	56	10.25	5.39	2.412 ^a	65.855	.019*
	Hayır	350	8.43	4.15			
Fiziksel İhmal ÇÇRTÖ	Evet	56	8.95	3.89	2.105	404	.036*
	Hayır	350	7.92	3.30			
Duygusal İhmal ÇÇRTÖ	Evet	56	12.88	5.55	3.239	404	.001**
	Hayır	350	10.54	4.93			
Aşırı Koruma Kontrol ÇÇRTÖ	Evet	56	12.89	5.76	2.699	66.722	.009**
	Hayır	350	10.71	4.61			

*p<.05; **p<.01; ^aVaryanslar Homojen Olmadığında Kullanılan t Değeri. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.21’de AOÖ ve ÇÇRTÖ puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte yaşamı tehdit eden herhangi bir hastalık yaşama durumu değişkeni açısından karşılaştırılmasına dair Bağımsız Gruplar t- Testi sonuçlarına yer verilmiştir.

AOÖ-toplam ($t_{(404)} = -2.722$; $p < .01$); ve Aile ($t_{(404)} = -2.622$; $p < .01$) puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte yaşamı tehdit eden herhangi bir hastalık yaşama durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; hastalık yaşamayan katılımcıların AOÖ toplam ve Aile puanlarının yaşayanlardan daha yüksek olduğu saptanmıştır.

ÇÇRTÖ-toplam ($t_{(404)} = 2.994$; $p < .01$); Duygusal Taciz ($t_{(65.855)} = 2.412$; $p < .05$); Fiziksel İhmal ($t_{(404)} = 2.105$; $p < .05$); Duygusal İhmal ($t_{(404)} = 3.239$; $p < .01$); Aşırı Koruma Kontrol ($t_{(66.722)} = 2.699$; $p < .01$) puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte yaşamı tehdit eden herhangi bir hastalık yaşama durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; hastalık yaşayan katılımcıların ÇÇRTÖ-toplam, Duygusal Taciz, Fiziksel İhmal, Duygusal İhmal ve Aşırı Koruma Kontrol puanlarının hastalık yaşamayanlardan daha yüksek olduğu bulgulanmıştır.

Diğer AOÖ puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte yaşamı tehdit eden herhangi bir hastalık yaşama durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p > .05$).

Tablo 4.22. Fiziksel ve Cinsel Taciz Puanlarının Çocuklukta ya da Ergenlikte Yaşamı Tehdit Eden Herhangi Bir Hastalık Yaşama Durumu Değişkenine İlişkin Mann Whitney U Analizi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	SO	ST	U	Z	p
Fiziksel Taciz ÇÇRTÖ	Evet	56	222.46	12457.50	8738.500	-1.530	.126
	Hayır	350	200.47	70163.50			
Cinsel Taciz ÇÇRTÖ	Evet	56	202.54	11342.50	9746.500	-.086	.932
	Hayır	350	203.65	71278.50			

* $p < .05$; ** $p < .01$. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.22’de ÇÇRTÖ-Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte yaşamı tehdit eden herhangi bir hastalık yaşama durumu değişkeni açısından karşılaştırılmasına dair Mann-Whitney U testi sonuçlarına yer verilmiştir.

ÇÇRTÖ-Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte yaşamı tehdit eden herhangi bir hastalık yaşama durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>.05$).

Tablo 4.23. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Çocuklukta ya da Ergenlikte Aniden Sevilen Bir Yakını Kaybetme Durumu Değişkenine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	$\bar{x}$	ss	t	sd	p
AOÖ Toplam	Evet	181	85.77	15.11	-1.647	404	.100
	Hayır	225	88.21	14.61			
Arkadaş AOÖ	Evet	181	27.77	6.36	-1.405	404	.161
	Hayır	225	28.60	5.54			
Aile AOÖ	Evet	181	24.15	5.52	-1.618	404	.106
	Hayır	225	25.01	5.14			
Meslek AOÖ	Evet	181	33.85	7.89	-.963	404	.336
	Hayır	225	34.60	7.73			
ÇÇRTÖ toplam	Evet	181	51.88	17.72	-.010	404	.992
	Hayır	225	51.90	18.79			
Duygusal Taciz ÇÇRTÖ	Evet	181	8.65	4.22	-.148	404	.883
	Hayır	225	8.71	4.52			
Fiziksel İhmal ÇÇRTÖ	Evet	181	7.96	3.39	-.532	404	.595
	Hayır	225	8.14	3.42			
Duygusal İhmal ÇÇRTÖ	Evet	181	10.90	5.14	.126	404	.900
	Hayır	225	10.83	5.03			
Aşırı Koruma Kontrol ÇÇRTÖ	Evet	181	11.30	4.88	1.090	404	.276
	Hayır	225	10.78	4.80			

* $p<.05$; ** $p<.01$; ^aVaryanslar Homojen Olmadığında Kullanılan t Değeri. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.23'te AOÖ ve ÇÇRTÖ puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aniden sevilen bir yakını kaybetme durumu değişkeni açısından karşılaştırılmasına dair Bağımsız Gruplar t- Testi sonuçlarına yer verilmiştir.

AOÖ ve ÇÇRTÖ puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aniden sevilen bir yakını kaybetme durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği saptanmıştır ($p>.05$).

Tablo 4.24. Fiziksel ve Cinsel Taciz Puanlarının Çocuklukta ya da Ergenlikte Aniden Sevilen Bir Yakını Kaybetme Durumu Değişkenine İlişkin Mann Whitney U Analizi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	SO	ST	U	Z	p
Fiziksel Taciz ÇÇRTÖ	Evet	181	210.73	38142.50	19053.500	- 1.309	.191
	Hayır	225	197.68	44478.50			
Cinsel Taciz ÇÇRTÖ	Evet	181	198.63	35952.00	19481.000	-.978	.328
	Hayır	225	207.42	46669.00			

* $p<.05$; ** $p<.01$. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.24'te ÇÇRTÖ-Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aniden sevilen bir yakını kaybetme durumu değişkeni açısından karşılaştırılmasına dair Mann-Whitney U testi sonuçlarına yer verilmiştir.

ÇÇRTÖ-Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aniden sevilen bir yakını kaybetme durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği bulgulanmıştır ($p>.05$).

Tablo 4.25. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Çocuklukta ya da Ergenlikte Aile İçinde Şiddete Tanıklık Etme Durumu Değişkenine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	$\bar{x}$	ss	t	sd	p
AOÖ Toplam	Evet	133	81.84	15.03	- 5.153	404	.000**
	Hayır	273	89.70	14.11			
Arkadaş AOÖ	Evet	133	26.57	6.00	- 4.015	404	.000**
	Hayır	273	29.04	5.73			
Aile AOÖ	Evet	133	21.85	5.62	- 7.368 ^a	221.461	.000**
	Hayır	273	25.99	4.61			
Meslek AOÖ	Evet	133	33.42	8.23	- 1.517	404	.130
	Hayır	273	34.67	7.56			
ÇÇRTÖ toplam	Evet	133	62.59	17.93	8.672 ^a	238.286	.000**
	Hayır	273	46.68	16.10			
Duygusal Taciz ÇÇRTÖ	Evet	133	11.07	4.55	7.769 ^a	224.308	.000**
	Hayır	273	7.52	3.80			
Fiziksel İhmal ÇÇRTÖ	Evet	133	9.54	3.64	6.412	404	.000**
	Hayır	273	7.34	3.04			
Duygusal İhmal ÇÇRTÖ	Evet	133	14.20	4.97	9.868 ^a	229.464	.000**
	Hayır	273	9.23	4.27			
Aşırı Koruma Kontrol ÇÇRTÖ	Evet	133	12.92	4.91	5.758	404	.000**
	Hayır	273	10.08	4.52			

*p<.05; **p<.01; ^aVaryanslar Homojen Olmadığında Kullanılan t Değeri. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.25'te AOÖ ve ÇÇRTÖ puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde şiddete tanıklık etme durumu değişkeni açısından karşılaştırılmasına ilişkin Bağımsız Gruplar t- Testi sonuçlarına yer verilmiştir.

AOÖ-toplam ($t_{(404)} = -5.153$; $p < .01$); Arkadaş ($t_{(404)} = -4.015$; $p < .01$) ve Aile ($t_{(221.461)} = -7.368$; $p < .01$) puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde şiddete tanıklık etme durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; şiddete tanıklık etmeyen katılımcıların AOÖ toplam, Arkadaş ve Aile puanlarının şiddete tanıklık edenlerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

ÇÇRTÖ-toplam ($t_{(238.286)} = 8.672$; $p < .01$); Duygusal Taciz ($t_{(224.308)} = 7.769$; $p < .01$); Fiziksel İhmal ($t_{(404)} = 6.412$; $p < .01$); Duygusal İhmal ($t_{(229.464)} = 9.868$; $p < .01$); Aşırı Koruma Kontrol ($t_{(404)} = 5.758$; $p < .01$) puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde şiddete tanıklık etme durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; şiddete tanıklık eden katılımcıların ÇÇRTÖ-toplam, Duygusal Taciz, Fiziksel İhmal, Duygusal İhmal ve Aşırı Koruma Kontrol puanlarının şiddete tanıklık etmeyenlerden daha yüksek olduğu bulgulanmıştır.

AOÖ-Meslek puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde şiddete tanıklık etme durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği bulgulanmıştır ($p > .05$).

Tablo 4.26. Fiziksel ve Cinsel Taciz Puanlarının Çocuklukta ya da Ergenlikte Aile İçinde Şiddete Tanıklık Etme Durumu Değişkenine İlişkin Mann Whitney U Analizi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	SO	ST	U	Z	p
Fiziksel Taciz ÇÇRTÖ	Evet	133	250.14	33268.00	11952.000	-	.000**
	Hayır	273	180.78	49353.00		6.569	
Cinsel Taciz ÇÇRTÖ	Evet	133	223.24	29691.00	15529.000	-	.002**
	Hayır	273	193.88	52930.00		3.085	

* $p < .05$; ** $p < .01$. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.26’da ÇÇRTÖ-Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde şiddete tanıklık etme durumu değişkeni açısından karşılaştırılmasına dair Mann-Whitney U testi sonuçlarına yer verilmiştir.

ÇÇRTÖ-Fiziksel Taciz ($U_{(-6.569)} = 11952.000$; $p < .01$) ve Cinsel Taciz ($U_{(-3.085)} = 15529.000$; $p < .01$) puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde şiddete tanıklık

etme durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği; şiddete tanıklık eden katılımcıların Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz puanlarının şiddete tanıklık etmeyenlerden daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.27. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Çocuklukta ya da Ergenlikte Aile İçinde Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Durumu Değişkenine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	$\bar{x}$	ss	t	sd	p
AOÖ Toplam	Evet	109	81.52	15.19	-4.719	404	.000**
	Hayır	297	89.18	14.23			
Arkadaş AOÖ	Evet	109	26.88	6.07	-2.809	404	.005**
	Hayır	297	28.73	5.81			
Aile AOÖ	Evet	109	21.99	5.53	-6.337	404	.000**
	Hayır	297	25.60	4.91			
Meslek AOÖ	Evet	109	32.65	8.00	-2.536	404	.012*
	Hayır	297	34.85	7.65			
ÇÇRTÖ toplam	Evet	109	62.86	17.64	7.844	404	.000**
	Hayır	297	47.87	16.85			
Duygusal Taciz ÇÇRTÖ	Evet	109	11.32	4.78	7.098 ^a	160.782	.000**
	Hayır	297	7.71	3.80			
Fiziksel İhmal ÇÇRTÖ	Evet	109	9.30	3.56	4.560	404	.000**
	Hayır	297	7.61	3.23			
Duygusal İhmal ÇÇRTÖ	Evet	109	13.82	4.85	7.596	404	.000**
	Hayır	297	9.77	4.71			
Aşırı Koruma Kontrol ÇÇRTÖ	Evet	109	13.17	4.93	5.639	404	.000**
	Hayır	297	10.22	4.56			

*p<.05; **p<.01; ^aVaryanslar Homojen Olmadığında Kullanılan t Değeri. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.27’de AOÖ ve ÇÇRTÖ puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde fiziksel şiddete maruz kalma durumu değişkeni açısından karşılaştırılmasına dair Bağımsız Gruplar t- Testi sonuçlarına yer verilmiştir.

AOÖ-toplam ($t_{(404)} = -4.719$; $p < .01$); Arkadaş ($t_{(404)} = -2.809$; $p < .01$); Aile ($t_{(404)} = -6.337$; $p < .01$) ve Meslek ($t_{(404)} = -2.536$; $p < .05$) puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde fiziksel şiddete maruz kalma durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; şiddete maruz kalmayan katılımcıların AOÖ toplam, Arkadaş, Aile ve Meslek puanlarının şiddete maruz kalanlardan daha yüksek olduğu saptanmıştır.

ÇÇRTÖ-toplam ($t_{(404)} = 7.844$; $p < .01$); Duygusal Taciz ($t_{(160.782)} = 7.098$; $p < .01$); Fiziksel İhmal ($t_{(404)} = 4.560$; $p < .01$); Duygusal İhmal ($t_{(404)} = 7.596$; $p < .01$); Aşırı Koruma Kontrol ($t_{(404)} = 5.639$; $p < .01$) puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde fiziksel şiddete maruz kalma durumu değişkenine ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; fiziksel şiddete maruz kalan katılımcıların ÇÇRTÖ-toplam, Duygusal Taciz, Fiziksel İhmal, Duygusal İhmal ve Aşırı Koruma Kontrol puanlarının fiziksel şiddete maruz kalmayanlardan daha yüksek olduğu bulgulanmıştır.

Tablo 4.28. Fiziksel ve Cinsel Taciz Puanlarının Çocuklukta ya da Ergenlikte Aile İçinde Fiziksel Şiddete Maruz Kalma Durumu Değişkenine İlişkin Mann Whitney U Analizi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	SO	ST	U	Z	p
Fiziksel Taciz ÇÇRTÖ	Evet	109	262.73	28638.00	9730.000	-	.000**
	Hayır	297	181.76	53983.00		7.242	
Cinsel Taciz ÇÇRTÖ	Evet	109	225.99	24633.00	13735.000	-	.002**
	Hayır	297	195.25	57988.00		3.050	

* $p < .05$; ** $p < .01$. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.28’de ÇÇRTÖ-Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde fiziksel şiddete maruz kalma durumu değişkeni açısından karşılaştırılmasına dair Mann-Whitney U testi sonuçlarına yer verilmiştir.

ÇÇRTÖ-Fiziksel Taciz ($U_{(-7.242)} = 9730.000$; $p < .01$) ve Cinsel Taciz ($U_{(-3.050)} = 13735.000$; $p < .01$) puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde fiziksel şiddete maruz kalma durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği, cinsel şiddete maruz kalan katılımcıların Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz puanlarının cinsel şiddete maruz kalmayanlardan daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.29. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Çocuklukta ya da Ergenlikte Aile İçinde Duygusal Şiddete Maruz Kalma Durumu Değişkenine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	$\bar{x}$	ss	t	sd	p
AOÖ Toplam	Evet	181	82.94	14.47	-5.253	404	.000**
	Hayır	225	90.49	14.35			
Arkadaş AOÖ	Evet	181	27.03	6.01	-3.734	404	.000**
	Hayır	225	29.20	5.70			
Aile AOÖ	Evet	181	22.77	5.43	-6.651	404	.000**
	Hayır	225	26.13	4.75			
Meslek AOÖ	Evet	181	33.14	7.85	-2.608	404	.009**
	Hayır	225	35.16	7.66			
ÇÇRTÖ toplam	Evet	181	59.98	18.59	8.504 ^a	346.141	.000**
	Hayır	225	45.39	15.25			
Duygusal Taciz ÇÇRTÖ	Evet	181	10.62	4.68	8.430 ^a	319.569	.000**
	Hayır	225	7.12	3.41			
Fiziksel İhmal ÇÇRTÖ	Evet	181	8.62	3.39	3.018	404	.003**
	Hayır	225	7.61	3.35			
Duygusal İhmal ÇÇRTÖ	Evet	181	12.92	5.28	7.679 ^a	341.712	.000**
	Hayır	225	9.20	4.24			
Aşırı Koruma Kontrol ÇÇRTÖ	Evet	181	12.90	4.90	7.407 ^a	356.134	.000**
	Hayır	225	9.49	4.21			

*p<.05; **p<.01; ^aVaryanslar Homojen Olmadığında Kullanılan t Değeri. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.29’da AOÖ ve ÇÇRTÖ puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde duygusal şiddete maruz kalma durumu değişkeni açısından karşılaştırılmasına dair Bağımsız Gruplar t- Testi sonuçlarına yer verilmiştir.

AOÖ-toplam ($t_{(404)} = -5.253$; $p < .01$); Arkadaş ($t_{(404)} = -3.734$; $p < .01$); Aile ($t_{(404)} = -6.661$; $p < .01$) ve Meslek ($t_{(404)} = -2.608$; $p < .01$) puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde duygusal şiddete maruz kalma durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; duygusal şiddete maruz kalmayan katılımcıların AOÖ toplam, Arkadaş, Aile ve Meslek puanlarının duygusal şiddete maruz kalan katılımcılardan daha yüksek olduğu saptanmıştır.

ÇÇRTÖ-toplam ($t_{(346.141)} = 8.504$; $p < .01$); Duygusal Taciz ($t_{(319.569)} = 8.430$; $p < .01$); Fiziksel İhmal ($t_{(404)} = 3.018$; $p < .01$); Duygusal İhmal ($t_{(341.712)} = 7.679$; $p < .01$); Aşırı Koruma Kontrol ($t_{(356.134)} = 7.407$; $p < .01$) puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde duygusal şiddete maruz kalma durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; duygusal şiddete maruz kalan katılımcıların ÇÇRTÖ-toplam, Duygusal Taciz, Fiziksel İhmal, Duygusal İhmal ve Aşırı Koruma Kontrol puanlarının duygusal şiddete kalmayanlardan daha yüksek olduğu bulgulanmıştır.

Tablo 4.30. Fiziksel ve Cinsel Taciz Puanlarının Çocuklukta ya da Ergenlikte Aile İçinde Duygusal Şiddete Maruz Kalma Durumu Değişkenine İlişkin Mann Whitney U Analizi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	SO	ST	U	Z	p
Fiziksel Taciz ÇÇRTÖ	Evet	181	236.54	42813.00	14383.000	-	.000**
	Hayır	225	176.92	39808.00		5.980	
Cinsel Taciz ÇÇRTÖ	Evet	181	224.52	40638.50	16557.500	-	.000**
	Hayır	225	186.59	41982.50		4.221	

* $p < .05$; ** $p < .01$. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.30’da ÇÇRTÖ-Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde duygusal şiddete maruz kalma durumu değişkeni açısından karşılaştırılmasına dair Mann-Whitney U testi sonuçlarına yer verilmiştir.

ÇÇRTÖ-Fiziksel Taciz ($U_{(-5.980)} = 14383.000$; $p < .01$) ve Cinsel Taciz ($U_{(-4.221)} = 16557.000$; $p < .01$) puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde duygusal şiddete maruz kalma durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; duygusal şiddete maruz kalan katılımcıların Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz puanlarının duygusal şiddete kalmayanlardan daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.31. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Çocuklukta ya da Ergenlikte Aile İçinde Cinsel Şiddete Maruz Kalma Durumu Değişkenine İlişkin Bağımsız Gruplar t-Testi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	$\bar{x}$	ss	t	sd	p
AOÖ Toplam	Evet	61	82.43	16.73	-2.699	404	.007**
	Hayır	345	87.96	14.38			
Arkadaş AOÖ	Evet	61	26.43	6.51	-2.601	404	.010*
	Hayır	345	28.55	5.78			
Aile AOÖ	Evet	61	21.49	6.48	-4.243 ^a	72.612	.000**
	Hayır	345	25.19	4.90			
Meslek AOÖ	Evet	61	34.51	8.18	.268	404	.789
	Hayır	345	34.22	7.74			
ÇÇRTÖ toplam	Evet	61	65.10	19.09	6.409	404	.000**
	Hayır	345	49.56	17.16			
Duygusal Taciz ÇÇRTÖ	Evet	61	11.33	4.94	4.644 ^a	75.384	.000**
	Hayır	345	8.21	4.11			
Fiziksel İhmal ÇÇRTÖ	Evet	61	9.13	3.66	2.683	404	.008**
	Hayır	345	7.87	3.32			
Duygusal İhmal ÇÇRTÖ	Evet	61	13.85	5.60	5.153	404	.000**
	Hayır	345	10.33	4.79			
Aşırı Koruma Kontrol ÇÇRTÖ	Evet	61	12.89	5.32	3.323	404	.001**
	Hayır	345	10.68	4.67			

*p<.05; **p<.01; ^aVaryanslar Homojen Olmadığında Kullanılan t Değeri. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.31’de AOÖ ve ÇÇRTÖ puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde cinsel şiddete maruz kalma durumu değişkeni açısından karşılaştırılmasına dair Bağımsız Gruplar t- Testi sonuçları açıklanmıştır.

AOÖ-toplam ($t_{(404)} = -2.699$; $p < .01$); Arkadaş ($t_{(404)} = -2.601$; $p < .01$) ve Aile ($t_{(72.612)} = -4.243$; $p < .01$) puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde cinsel şiddete maruz kalma durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; cinsel şiddete maruz kalmayan katılımcıların AOÖ toplam, Arkadaş ve Aile puanlarının cinsel şiddete maruz kalanlardan daha yüksek olduğu bulgulanmıştır.

ÇÇRTÖ-toplam ($t_{(404)} = 6.409$; $p < .01$); Duygusal Taciz ($t_{(75.384)} = 4.644$; $p < .01$); Fiziksel İhmal ($t_{(404)} = 2.683$; $p < .01$); Duygusal İhmal ($t_{(404)} = 5.153$; $p < .01$); Aşırı Koruma Kontrol ($t_{(404)} = 3.323$; $p < .01$) puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde cinsel şiddete maruz kalma durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; cinsel şiddete maruz kalan katılımcıların ÇÇRTÖ-toplam, Duygusal Taciz, Fiziksel İhmal, Duygusal İhmal ve Aşırı Koruma Kontrol puanlarının kalmayanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

AOÖ-Meslek puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde cinsel şiddete maruz kalma durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği bulgulanmıştır ($p > .05$).

Tablo 4.32. Fiziksel ve Cinsel Taciz Puanlarının Çocuklukta ya da Ergenlikte Aile İçinde Cinsel Şiddete Maruz Kalma Durumu Değişkenine İlişkin Mann Whitney U Analizi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	SO	ST	U	Z	p
Fiziksel Taciz ÇÇRTÖ	Evet	61	239.74	14624.00	8312.000	-3.075	.002**
	Hayır	345	197.09	67997.00			
Cinsel Taciz ÇÇRTÖ	Evet	61	329.01	20069.50	2866.500	-11.815	.000**
	Hayır	345	181.31	62551.50			

* $p < .05$; ** $p < .01$. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.32’de ÇÇRTÖ-Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde cinsel şiddete maruz kalma durumu değişkeni açısından karşılaştırılmasına dair Mann-Whitney U testi sonuçlarına yer verilmiştir.

ÇÇRTÖ-Fiziksel Taciz ($U_{(-3.075)} = 8312.000$; $p < .01$) ve Cinsel Taciz ($U_{(-11.815)} = 2866.500$; $p < .01$) puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde cinsel şiddete

maruz kalma durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; cinsel şiddete maruz kalan katılımcıların Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz puanlarının cinsel şiddete maruz kalmayanlardan daha yüksek olduğu saptanmıştır.

4.3. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Demografik Değişkenlere İlişkin Çoklu Karşılaştırmalarına Yönelik Bulgular

Bu bölümde AOÖ ve ÇÇRTÖ puanlarının demografik değişkenler açısından incelenmesine yönelik Tek Yönlü ANOVA ve Kruskal Wallis H testi analiz sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4.33. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Sosyoekonomik Durum Değişkenine İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	$\bar{x}$	ss	F	sd	p	Fark
AOÖ Toplam	Geliri giderden az	113	83.88	17.16	3.952	2 403	.020*	1<2 1<3
	Geliri gidere denk	223	88.11	13.62				
	Geliri giderden fazla	70	89.24	14.05				
Arkadaş AOÖ	Geliri giderden az	113	27.26	6.44	2.156	2 403	.117	
	Geliri gidere denk	223	28.57	5.62				
	Geliri giderden fazla	70	28.73	5.93				
Aile AOÖ	Geliri giderden az	113	23.58	6.10	5.386 ^w	2 178.043	.005**	1<3
	Geliri gidere denk	223	24.70	5.08				
	Geliri giderden fazla	70	26.10	4.35				
Meslek AOÖ	Geliri giderden az	113	33.04	8.37	2.021	2 403	.134	
	Geliri gidere denk	223	34.83	7.41				
	Geliri giderden fazla	70	34.41	7.95				
ÇÇRTÖ toplam	Geliri giderden az	113	55.77	20.23	3.600	2 403	.028*	2<1
	Geliri gidere denk	223	50.57	17.66				
	Geliri giderden fazla	70	49.84	16.24				

Tablo 4.33. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanlarının Sosyoekonomik Durum Değişkenine İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları (devam)

Duygusal Taciz ÇÇRTÖ	Geliri giderden az	113	9.19	5.03	1.094	2 403	.336	
	Geliri gidere denk	223	8.52	4.15				
	Geliri giderden fazla	70	8.39	3.96				
Fiziksel İhmal ÇÇRTÖ	Geliri giderden az	113	9.18	3.85	9.592	2 403	.000**	2<1 3<1
	Geliri gidere denk	223	7.77	3.10				
	Geliri giderden fazla	70	7.19	3.16				
Duygusal İhmal ÇÇRTÖ	Geliri giderden az	113	12.16	5.55	5.664	2 403	.004**	2<1 3<1
	Geliri gidere denk	223	10.51	4.86				
	Geliri giderden fazla	70	9.89	4.57				
Aşırı Koruma Kontrol ÇÇRTÖ	Geliri giderden az	113	10.97	4.90	.649	2 403	.523	
	Geliri gidere denk	223	10.85	4.83				
	Geliri giderden fazla	70	11.60	4.75				

*p<.05; **p<.01; ^wWelch Testi. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.33'te AOÖ ve ÇÇRTÖ puanlarının sosyoekonomik duruma ilişkin karşılaştırılmasına dair Tek Yönlü ANOVA sonuçlarına yer verilmiştir.

AOÖ-toplam ($F_{(2, 403)} = 3.952$; $p < .05$); ve Aile ($F_{(2, 178.043)} = 5.386$; $p < .05$); puanlarının sosyoekonomik duruma göre istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde

farklılaşma gösterdiği; geliri giderden az olan katılımcıların AOÖ toplam puanlarının geliri gidere denk ve geliri giderden fazla olan katılımcılardan daha düşük olduğu saptanmıştır. Geliri giderden az olan katılımcıların Aile puanlarının geliri giderden fazla olan katılımcılardan daha düşük olduğu bulgulanmıştır.

ÇÇRTÖ-toplam ($F_{(2, 403)} = 3.600$; $p < .05$); Fiziksel İhmal ($F_{(2, 403)} = 9.592$; $p < .01$) ve Duygusal İhmal ($F_{(2, 403)} = 5.664$; $p < .01$) puanlarının sosyoekonomik duruma göre istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; geliri gidere denk olan katılımcıların ÇÇRTÖ-toplam, Fiziksel İhmal ve Duygusal İhmal puanlarının geliri giderden az olan katılımcılardan daha düşük olduğu görülmüştür. Geliri giderden fazla olan katılımcıların Fiziksel İhmal ve Duygusal İhmal puanlarının geliri giderden az olanlardan daha düşük olduğu saptanmıştır.

Diğer AOÖ ve ÇÇRTÖ puanlarının sosyoekonomik durum değişkenine ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği bulgulanmıştır ($p > .05$).

Tablo 4.34. Fiziksel ve Cinsel Taciz Puanlarının Sosyoekonomik Durum Değişkenine İlişkin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	SO	H	sd	p	Fark
Fiziksel Taciz ÇÇRTÖ	Geliri giderden az	113	219.46	5.016	2	.081	
	Geliri gidere denk	223	194.05				
	Geliri giderden fazla	70	207.84				
Cinsel Taciz ÇÇRTÖ	Geliri giderden az	113	204.37	.057	2	.972	
	Geliri gidere denk	223	203.77				
	Geliri giderden fazla	70	201.23				

* $p < .05$; ** $p < .01$. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.34’da ÇÇRTÖ-Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz puanlarının sosyoekonomik durum değişkeni açısından karşılaştırılmasına yönelik Kruskal Wallis H testi sonuçlarına yer verilmiştir.

ÇÇRTÖ-Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz sosyoekonomik duruma ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği bulgulanmıştır ($p>.05$).

4.4. AOÖ ve ÇÇRTÖ Puanları Arasındaki İlişkilerin Ele Alınmasına Dair Bulgular

Bu bölümde, AOÖ ve ÇÇRTÖ puanları arasındaki ilişkilerin incelenmesine yönelik Pearson ve Spearman korelasyon analizi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4.35. AOÖ ve ÇÇRTÖ Arasındaki İlişkilerin İncelenmesine İlişkin Pearson ve Spearman Korelasyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.AOÖ Toplam	1									
2.Arkadaş AOÖ	.793**	1								
3.Aile AOÖ	.768**	.597**	1							
4.Meslek AOÖ	.779**	.344**	.327**	1						
5.ÇÇRTÖ toplam	-.445**	-.380**	-.561**	-.177**	1					
6.Duygusal Taciz ÇÇRTÖ	-.326**	-.275**	-.436**	-.113*	.869**	1				
7.Fiziksel İhmal ÇÇRTÖ	-.440**	-.361**	-.469**	-.243**	.677**	.413**	1	.		
8.Duygusal İhmal ÇÇRTÖ	-.537**	-.410**	-.733**	-.212**	.721**	.505**	.647**	1		
9.Aşırı Koruma Kontrol ÇÇRTÖ	-.289**	-.275**	-.363**	-.093	.782**	.649**	.380**	.498**	1	
10.Fiziksel Taciz ÇÇRTÖ ^S	-.344**	-.315**	-.363**	-.188**	.639**	.586**	.448**	.393**	.451**	1
11.Cinsel Taciz ÇÇRTÖ ^S	-.132**	-.158**	-.227**	-.007	.484**	.413**	.263**	.237**	.268**	.343**

*p<.05; **p<.01; ^S Spearman Korelasyon Analizi. AOÖ: Ait Olma Ölçeği; ÇÇRTÖ: Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları Ölçeği

Tablo 4.35’de AOÖ ve ÇÇRTÖ arasındaki ilişkilerin incelenmesine yönelik Pearson ve Spearman Korelasyon Analizi sonuçlarına yer verilmiştir.

AOÖ toplam puanlarıyla; Arkadaş ($r=.793$; $p<.01$), Aile ($r=.768$; $p<.01$), Meslek ($r=.779$; $p<.01$) puanları arasında anlamlı pozitif bir korelasyon bulunmaktadır.

AOÖ toplam puanlarıyla; ÇÇRTÖ toplam ($r=-.445$; $p<.01$), Duygusal Taciz ($r=-.326$; $p<.01$), Fiziksel İhmal ($r=-.440$; $p<.01$), Duygusal İhmal ($r=-.537$; $p<.01$), Aşırı Koruma Kontrol ($r=-.289$; $p<.01$), Fiziksel Taciz ($\rho=-.344$; $p<.01$) ve Cinsel Taciz ($\rho=-.132$; $p<.01$) puanları arasında anlamlı negatif bir korelasyon bulunmaktadır.

Arkadaş puanlarıyla; Aile ($r=.597$; $p<.01$), Meslek ($r=.344$; $p<.01$) puanları arasında anlamlı pozitif bir korelasyon bulunmaktadır.

Arkadaş puanlarıyla; ÇÇRTÖ toplam ($r=-.380$; $p<.01$), Duygusal Taciz ($r=-.275$; $p<.01$), Fiziksel İhmal ($r=-.361$; $p<.01$), Duygusal İhmal ($r=-.410$; $p<.01$), Aşırı Koruma Kontrol ($r=-.275$; $p<.01$), Fiziksel Taciz ($\rho=-.315$; $p<.01$) ve Cinsel Taciz ($\rho=-.158$; $p<.01$) puanları arasında anlamlı negatif bir korelasyon bulunmaktadır.

Aile puanları ile Meslek ($r=.327$; $p<.01$) puanları arasında anlamlı pozitif bir korelasyon bulunmaktadır.

Aile puanlarıyla; ÇÇRTÖ toplam ($r=-.561$; $p<.01$), Duygusal Taciz ($r=-.436$; $p<.01$), Fiziksel İhmal ($r=-.469$; $p<.01$), Duygusal İhmal ($r=-.733$; $p<.01$), Aşırı Koruma Kontrol ($r=-.363$; $p<.01$), Fiziksel Taciz ($\rho=-.363$; $p<.01$) ve Cinsel Taciz ($\rho=-.227$; $p<.01$) puanları arasında anlamlı negatif bir korelasyon bulunmaktadır.

Meslek puanlarıyla; ÇÇRTÖ toplam ($r=-.177$; $p<.01$), Duygusal Taciz ($r=-.113$; $p<.05$), Fiziksel İhmal ($r=-.243$; $p<.01$), Duygusal İhmal ($r=-.212$; $p<.01$) ve Fiziksel Taciz ($\rho=-.188$; $p<.01$) puanları arasında anlamlı negatif bir korelasyon bulunmaktadır.

ÇÇRTÖ toplam puanlarıyla; Duygusal Taciz ($r=.869$; $p<.01$), Fiziksel İhmal ($r=.677$; $p<.01$), Duygusal İhmal ($r=.721$; $p<.01$), Aşırı Koruma Kontrol ($r=.782$; $p<.01$), Fiziksel Taciz ($\rho=.639$; $p<.01$) ve Cinsel Taciz ($\rho=.484$; $p<.01$) puanları arasında anlamlı pozitif bir korelasyon bulunmaktadır.

Duygusal Taciz puanlarıyla; Fiziksel İhmal ($r=.413$; $p<.01$), Duygusal İhmal ($r=.505$; $p<.01$), Aşırı Koruma Kontrol ($r=.649$; $p<.01$), Fiziksel Taciz ($\rho=.586$; $p<.01$) ve Cinsel Taciz ($\rho=.413$; $p<.01$) puanları arasında anlamlı pozitif bir korelasyon bulunmaktadır.

Fiziksel İhmal puanlarıyla; Duygusal İhmal ($r=.647$; $p<.01$), Aşırı Koruma Kontrol ($r=.380$; $p<.01$), Fiziksel Taciz ($\rho=.448$; $p<.01$) ve Cinsel Taciz ($\rho=.263$; $p<.01$) puanları arasında anlamlı pozitif bir korelasyon bulunmaktadır.

Duygusal İhmal puanlarıyla; Aşırı Koruma Kontrol ($r=.498$; $p<.01$), Fiziksel Taciz ($\rho=.393$; $p<.01$) ve Cinsel Taciz ($\rho=.237$; $p<.01$) puanları arasında anlamlı pozitif bir korelasyon bulunmaktadır.

Aşırı Koruma Kontrol puanları ile Fiziksel Taciz ($\rho=.451$; $p<.01$) ve Cinsel Taciz ($\rho=.268$; $p<.01$) puanları arasında anlamlı pozitif bir korelasyon bulunmaktadır.

Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz ($\rho=.343$; $p<.01$) puanları arasında anlamlı pozitif bir korelasyon bulunmaktadır.

Diğer korelasyon değerleri istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde değildir ($p>.05$).

5. TARTIŞMA

Araştırmanın bu bölümü üniversite öğrencilerinin Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Ölçeği ile Ait Olma Ölçeği puanlarının karşılaştırılması ve ölçeklerden alınan puanların; cinsiyet, medeni durum, çalışma durumu, sosyo-ekonomik düzey, 0-6 yaş arası bakım veren kişi/kişiler, bireyin ya da aileden herhangi birinin bir psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığının olup olmadığı gibi sosyo-demografik değişkenler açısından incelenmesine ilişkin bulguların değerlendirilmesini içermektedir.

5.1.Çocukluk Çağı Ruhsal Travmalarının Sosyo-demografik Veriler Bağlamında Tartışılması

ÇÇRTÖ-Aşırı Koruma Kontrol ve Fiziksel Taciz puanlarının cinsiyet değişkenine ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; erkeklerin puanlarının kadınlardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Diğer ÇÇRTÖ Duygusal Taciz, Fiziksel İhmal, Duygusal İhmal ve Cinsel Taciz puanlarının cinsiyet açısından anlamlı düzeyde farklılaşmadığı bulgulanmıştır. Toplumsal cinsiyet rollerine bakıldığında; kadınların daha hassas ve narin, erkeklerin ise güçlü, koruyucu ve sert olması beklenmektedir. Ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumlarının toplumsal cinsiyet rollerinden etkilendiği ve ailelerin erkek çocuklarına karşı daha sert, baskılayıcı ve fiziksel şiddet içeren bir tutum sergilediği göze çarpmaktadır. Araştırmamızda erkek katılımcıların aşırı koruma kontrol ve fiziksel taciz puanlarının kadın katılımcılardan daha yüksek olmasının da toplumsal cinsiyet rollerinden ve buna bağlı olarak ebeveyn tutumlarının cinsiyete göre değişkenlik göstermesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Bulgular literatür ile büyük oranda örtüşmektedir; yapılan pek çok çalışma erkeklerde fiziksel taciz puanlarının kadınlardan daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Toplumsal ön yargıların kırılması ile birlikte erkeklerde görülen cinsel istismar vakalarının artık gün yüzüne çıktığı, erkeklerin duygusal farkındalığının arttığı dolayısıyla cinsel istismar ve duygusal istismar yaşantılarını bildirebildikleri ve bu sebeple araştırmamızda cinsel istismar ile duygusal istismar yaşantılarının cinsiyet açısından anlamlı bir farklılaşmaya yol açmadığı düşünülmektedir.

Alan yazında yapılan çalışmalara bakıldığında çocukluk çağı ruhsal travmalarının cinsiyet açısından anlamlı bir farklılaşma gösterdiğini bulgulayan araştırmalar olduğu gibi (Arz, 2018; Çağatay, 2014; Yiğit, 2013;) cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılaşma olmadığını ortaya araştırmalar da yer almaktadır (Arik-Binbay, 2009; Ay, 2013; Bostancı ve ark., 2006; Güler, 2014; Gürgen, 2017; Korkmaz, 2019; Şahin-Demirkapı, 2013; Uğur, 2010; Yıldırım, 2010).

Peker (2017) çalışmasında kadınlarda çocukluk çağı ruhsal travmalarının duygusal istismar ve cinsel istismar alt boyutlarının daha yüksek düzeyde olduğunu, erkeklerde ise duygusal ihmal, fiziksel istismar ve toplam travma düzeylerinin daha yüksek olduğunu ancak farklılığın anlamlı olmadığını; fiziksel ihmal puanlarının ise erkeklerde anlamlı düzeyde daha yüksek olduğunu, Karataş (2020) fiziksel istismar ve duygusal ihmal puanlarının erkeklerde kadınlara göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur.

Zeren ve ark. (2012) üniversite öğrencileriyle yaptıkları çalışma sonucunda; duygusal, fiziksel ve cinsel istismar düzeyinin erkek öğrencilerde kız öğrencilerden daha yüksek olduğunu, Örsel ve ark. (2011) kadınların daha fazla cinsel istismara maruz kaldığını ancak farkın anlamlı olmadığını, Ballı (2010) kadınların erkeklerden 4 kat daha fazla cinsel istismara maruz kaldığını, Zoroğlu ve ark. (2001) cinsel istismara maruz kalma durumunun kadınlarda anlamlı olarak daha yüksek olduğunu, erkeklerin fiziksel istismara kadınların ise duygusal istismara daha fazla maruz kaldığını, Ünal (2021) erkeklerin fiziksel ihmal alt boyutu puanlarının daha yüksek olduğunu, Öztürk ve ark. (2020) ise duygusal istismarın kadınlarda, fiziksel ihmalin ise erkeklerde daha yüksek düzeyde görüldüğünü belirtmiştir.

ÇÇRTÖ-Fiziksel Taciz puanlarının yaş değişkenine ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; 26 yaş ve üzerindeki puanlarının 18-25 yaş arasındakilerden daha yüksek olduğu saptanmıştır. Diğer ÇÇRTÖ Duygusal Taciz, Fiziksel Taciz, Fiziksel İhmal ve Duygusal İhmal puanlarının yaş değişkeni açısından anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği saptanmıştır. Ülkemizde bilhassa geçmiş yıllarda fiziksel şiddetin disiplin aracı olarak görülmesinden ötürü 26 yaş ve üzeri katılımcıların fiziksel taciz puanlarının daha yüksek olduğu ancak günümüzde toplumsal bilinç ile birlikte fiziksel şiddet üzerine hem koruyucu hem de önleyici tedbirlerin artmasıyla 18-25 arası katılımcılarda fiziksel tacizin daha az görüldüğü, bu

nedenle araştırmamızda yaş değişkeni açısından fiziksel taciz puanlarının farklılaştığı düşünülmektedir.

Literatür incelendiğinde araştırma bulguları ile örtüşen bulguların (Korkmaz, 2019) yanı sıra araştırma bulgularına ters düşen bulgulara da rastlanmaktadır (Bostancı ve ark., 2006; Çağatay, 2014; Peker, 2017; Sönmez, 2015). Bulgular arasındaki farklılığın araştırmalara dâhil edilen katılımcıların yaş düzeylerinin farklılığından kaynaklanıyor olabileceği düşünülmektedir.

ÇÇRTÖ puanlarının evli ya da bekâr olma durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği bulgulanmıştır. Araştırmamızdaki bekâr katılımcıların sağlıklı bir romantik ilişkisi olabilir ve evli olanlar aile içerisinde tanık olduğu ya da maruz kaldığı travmatik yaşantılar sonucu evliliği bir kurtuluş aracı olarak görüp evlilik gerçekleştirmiş olabilir. Dolayısıyla elde edilen bulguların örneklem grubuyla ilişkili olabileceği ve çocukluk çağı ruhsal travmaları ile medeni durum değişkeni arasındaki ilişkinin diğer aracı değişkenler ile birlikte ele alınmasının bu noktada daha geniş bir perspektif sunacağı düşünülmektedir.

Literatür incelendiğinde çalışmamızla örtüşen bulgular olduğu görülmektedir, Korkmaz (2019) medeni durum açısından ihmal ve istismar yaşantılarında anlamlı bir farklılaşma bulunmadığını belirtmiştir. Peker (2017) ise araştırmamız ile ters düşen bulgular elde etmiş; bekâr kişilerin fiziksel istismar, cinsel istismar, duygusal ihmal ve fiziksel ihmal puanlarının evli katılımcılardan daha yüksek olduğunu ancak farklılığın anlamlı olmadığını; duygusal istismar puanlarının ise anlamlı düzeyde daha yüksek olduğunu ortaya koymuş ve elde edilen bulguların, duygusal istismara maruz kalmanın kişilerin güven duygusunu zedelemesi ve karşı cinsle ilişkilerine negatif yönde tesir edebilmesi ile ilgili olabileceğini öne sürmüştür.

ÇÇRTÖ puanlarının çalışma durumu değişkenine dair istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği bulgulanmıştır. Araştırma sonuçlarının literatür ile uyumlu olduğu görülmektedir (Ay, 2013; Korkmaz, 2019; Uğur, 2010; Yıldırım, 2010).

ÇÇRTÖ puanlarının 0-6 yaş arasında bakım veren kişi açısından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir. Araştırmamızda çocukluk çağı ihmal ve istismar yaşantılarının 0-6 yaş arasında bakım veren kişi ile ilişkili olabileceği düşünülmüş ancak araştırma sonucunda beklenen sonuçlara ulaşılamamıştır. Elde

edilen sonuçların bakım veren kişiden ziyade bakım veren ile kurulan bağın ve ilişkinin niteliği ile ilgili olabileceği kanısına varılmıştır. Literatürde araştırmamızın bulgularıyla örtüşen araştırmalar yer almaktadır. Çağatay (2014) çalışmasında araştırma bulgularımız ile paralel veriler elde etmiştir.

Ancak literatür incelendiğinde bakım veren kişiyle çocukluk çağı ruhsal travmaları arasında anlamlı farklılaşma olduğunu gösteren çalışmalara da rastlanmaktadır. Korkmaz (2019) ile Bostancı ve ark. (2006) çalışmalarında; diğer bakım verenlerle büyümüş katılımcıların, anne ile babanın birlikte bakım verdiği bireylerden çocukluk çağı ruhsal travma puanlarının anlamlı derecede daha yüksek olduğunu belirtmiştir.

ÇÇRTÖ-toplam, Duygusal İhmal, Fiziksel İhmal, Duygusal Taciz, Fiziksel Taciz, Cinsel Taciz ve Aşırı Koruma Kontrol puanlarının psikolojik/psikiyatrik rahatsızlık durumu değişkenine ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığı olan katılımcıların psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığı olmayanlardan daha yüksek puanlar aldığı görülmüştür. Çocukluk çağı örselenmelerinin çeşitli psikopatolojilere yol açması beklenen bir sonuçtur. Literatürde yapılan diğer çalışmaların araştırma bulguları ile örtüştüğü görülmektedir.

Aydın (2018) psikiyatrik destek alanların duygusal ihmal, fiziksel ihmal, duygusal istismar, fiziksel istismar ve cinsel istismar puanlarının psikiyatrik destek almayan katılımcılardan daha yüksek olduğunu, Özgen (2017) araştırmasında psikolojik bir rahatsızlığı bulunan katılımcıların psikolojik bir rahatsızlığı bulunmayan katılımcılardan çocukluk çağı ruhsal travmaları puanlarının daha yüksek olduğunu, Peker (2017) çalışmasında psikiyatrik tanısı bulunan bireylerin tanısı olmayan katılımcılardan daha yüksek puanlar elde ettiklerini, cinsel istismar düzeyinin psikiyatrik tanısı olan katılımcılarda anlamlı düzeyde daha yüksek olduğunu belirtmiştir.

Sönmez (2015) çocukluk çağı travmalarının tüm alt boyutları ile katılımcıların depresyon düzeyleri arasında pozitif yönde korelasyon olduğunu, Bülbül ve ark. (2013) yineleyen ve ilk atak majör depresyon tanılı katılımcıların psikiyatrik tanısı olmayan katılımcılardan tüm ihmal ve istismar puanlarının anlamlı derecede daha yüksek olduğunu, bir başka çalışma duygusal, fiziksel ve cinsel istismar puanları ile depresyon düzeyi ve anksiyete şiddeti arasında pozitif ilişki olduğunu (Özkan 2016;

akt., Peker, 2017), Yılmaz Irmak (2008) fiziksel istismara maruz kalan katılımcılarda psikolojik belirti puan ortalamalarının istismar yaşantısı bulunmayanlardan daha yüksek olduğunu, Köse ve ark. (2011) ise araştırmasında cinsel istismara maruz kalan çocukların %83,1’inde aktif psikiyatrik bozukluklara rastlandığını ortaya koymuştur. Yapılan pek çok çalışmayla da ortaya koyduğu üzere çocukluk çağı örselenmelerine maruz kalan bireylerde kaygı bozuklukları, borderline kişilik bozukluğu, TSSB, depresyon gibi psikiyatrik rahatsızlıklara rastlanmaktadır. (Aksoy ve Ögel, 2003; Aktepe, 2009; Browne ve Finkelhor, 1986; Bülbül ve ark., 2003; Dönmez ve ark., 2014; Tyler, 2002).

ÇÇRTÖ-toplam, Duygusal İhmal, Fiziksel İhmal, Duygusal Taciz, Fiziksel Taciz, Cinsel Taciz ve Aşırı Koruma Kontrol puanlarının ailesinde psikolojik/psikiyatrik rahatsızlık durumu değişkenine ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; ailesinde psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığı olan katılımcıların puanlarının ailesinde psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığı olmayan katılımcılardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Literatürde yapılan diğer çalışmalar araştırma sonuçları ile örtüşmektedir. Topbaş (2004) psikolojik tedavi gören aile üyeleri ile büyüyen çocukların travmaya daha açık hale geldiğini, dissosiyatif yaşantılarının daha yüksek olduğunu, Kourt (2011) üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada ailesinde psikolojik/psikiyatrik tedavi gören katılımcıların çocukluk çağı ruhsal travmalarına daha fazla maruz kaldıklarını, Korkmaz (2019) ise ailesinde psikolojik rahatsızlık bulunan katılımcıların ailesinde psikolojik rahatsızlık bulunmayan katılımcılardan çocukluk çağı ruhsal travma puanlarının anlamlı düzeyde daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur.

ÇÇRTÖ-toplam, Duygusal İhmal ve Fiziksel Taciz puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte hayati tehlike arz eden herhangi bir kaza geçirme durumu değişkenine ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; bir kaza geçiren katılımcıların puanlarının kaza geçirmeyenlerden daha yüksek olduğu bulgulanmıştır. Diğer ÇÇRTÖ puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte hayati tehlike arz eden herhangi bir kaza geçirme durumuna dair istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği saptanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulguların duygusal ihmale maruz kalma sonucu bireylerin daha fazla yalnız bırakılmasıyla; fiziksel tacize maruz kalma sonucunda da evden kaçma gibi yollara başvurusuyla birlikte bireylerin tehlikeler karşısında daha savunmasız hale gelebildiği ve akabinde

hayati tehlike arz eden kazalar yaşayabilmesinin muhtemel olduğu düşünülmektedir. Bunun yanı sıra çocukluk çağı ruhsal travmalarıyla hayati tehlike arz eden kazalar arasında karşılıklı bir ilişki olduğu, ihmal ve istismar yaşantılarının hayati tehlike arz eden kazalara yol açtığı gibi hayati tehlike arz eden bir kaza geçirmenin de travmaya yol açtığı düşünülmektedir. Çünkü hayati tehlike arz eden kaza geçiren bireyler yaşadığı kazanın etkisinde kalabilmekte, kazayı yeniden yaşantılama, kazayı hatırlatan durumlardan kaçınma, sürekli tetikte hissetme gibi travma sonrası stres bozukluğu belirtileri gösterebilmektedir. Literatür incelendiğinde iki değişken arasındaki ilişkiyi ele alan çalışmaların az sayıda olduğu ancak ulaşılabilen çalışmaların araştırma bulguları ile örtüştüğü görülmektedir. Blanchard ve ark. (2004) motorlu taşıt kazaları sonrası bireylerde travma sonrası stres bozukluğu belirtileri görülebildiğini, Kessler (1995) ise Amerika'da motorlu taşıt kazalarının erkeklerde %35, kadınlarda ise %13'lük oranda travmaya yol açtığını açıklamıştır.

ÇÇRTÖ-toplam, Duygusal Taciz, Fiziksel Taciz, Cinsel Taciz, Fiziksel İhmal, Duygusal İhmal, Aşırı Koruma Kontrol puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte sel baskını, deprem gibi bir doğal afet yaşama durumu değişkenine ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; doğal bir afet yaşayan katılımcıların puanlarının yaşamayanlardan daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bulgular literatür ile uyumluluk göstermektedir, birçok araştırma doğal afetlerden sonra bireylerde patolojik yas, kaygı, depresyon ve travma sonrası stres bozukluğunun sıklıkla görüldüğünü belirtmiştir (Felix ve ark., 2011; Hansel ve ark., 2015; Karakaya ve ark., 2004). Doğal afetler pek çok alanda yıkıcı etkilere yol açmakta ve bireyleri travmaya açık hale gelmektedir. Doğal afetler alt yapı problemlerine, bireylerin yerinden edilmesine, geçim kaynaklarını kaybetmelerine, sağlık sorunlarına, sosyo-ekonomik etkinliklerde aksaklıklara, kayıplara ve çeşitli sorunlarla birlikte travmaya yol açmaktadır (Paton ve Johnston, 2015).

ÇÇRTÖ-toplam, Duygusal İhmal, Fiziksel İhmal, Duygusal Taciz ve Aşırı Koruma Kontrol puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte yaşamı tehdit eden herhangi bir hastalık yaşama durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; hastalık yaşayan katılımcıların puanlarının hastalık yaşamayanlardan daha yüksek olduğu saptanmıştır. ÇÇRTÖ-Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte yaşamı tehdit eden herhangi bir hastalık yaşama durumuna ilişkin istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı bulgulanmıştır.

İhmal ve istismara maruz kalma sonucunda bireyler, yaşamı tehdit eden bir hastalık yaşama durumuna daha açık hale gelebilme ve örseleyici yaşam olayları sonucu yaşanan stres pek çok rahatsızlığın oluşmasına zemin hazırlamaktadır, dolayısıyla araştırmada beklenen sonuçlar elde edilmiştir. Literatür incelendiğinde araştırma bulgularının diğer çalışmalarla örtüştüğü görülmektedir. Aydın (2003) önemli bir hastalık yaşamış olan katılımcıların fiziksel istismar puanlarının daha yüksek olduğunu, Kendall-Tackett ve Marshall (1999) benzer şekilde çocukluk çağı ruhsal travmalarının kalp, yüksek tansiyon, şeker ve mide rahatsızlıkları gibi hastalıklar ile arasında korelasyon olduğunu ortaya koymuştur.

Çocukluğunda ya da ergenliğinde önemli bir hastalık geçiren bireylerin hastalık sürecinde yaşadıkları da travma sonrası stres bozukluğuna sebebiyet verebilmektedir. Yapılan araştırmalarla da ortaya koyulduğu üzere kalp krizi, inme, beyin kanaması gibi kalp ve kan dolaşımı hastalıkları; kanser, AIDS, ağır yanıklar ve kemik ya da kalp nakli gibi özel tedavi gereken rahatsızlıklar geçirme sonucu kişilerde travma sonrası stres bozukluğu belirtileri görülebilmektedir. (Maercker ve Ehlers, 2001; akt., Bulmuş, 2008).

ÇÇRTÖ puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aniden sevilen bir yakını kaybetme durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği bulgulanmıştır. Alan yazında araştırma bulgularıyla örtüşen, kayıp yaşantısıyla çocukluk çağı ruhsal travmaları arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığını ortaya koyan çalışmalar olduğu görülmektedir (Çağatay, 2014; Korkmaz, 2019). Ancak yapılan diğer çalışmalarda araştırma bulgularına ters düşen bulgulara da rastlanmıştır. Bülbül ve ark. (2013) çocukluk döneminde ebeveyn kaybı ile fiziksel ihmal arasında korelasyon olduğunu, Stein ve ark. (2000) aile üyelerinden ya da akranlardan birinin vefatına tanıklık etmenin en sık rastlanan travma sebepleri arasında yer aldığını belirtmiştir. Araştırma bulgularında elde edilen farklılığın kaybın yaşandığı yaş dönemi ve yas sürecinin sağlıklı geçirilmesi ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

ÇÇRTÖ-toplam, Duygusal İhmal, Fiziksel İhmal, Duygusal Taciz, Fiziksel Taciz Cinsel Taciz ve Aşırı Koruma Kontrol puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde şiddete tanıklık etme durumu değişkenine ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; şiddete tanıklık eden katılımcıların puanlarının şiddete tanıklık etmeyenlerden daha yüksek olduğu saptanmıştır. Aile içinde şiddete tanıklık

etmenin kişide zarar verme davranışlarına ve travmaya yol açması beklenen bir durumdur ve araştırmada elde edilen bulgular literatür ile örtüşmektedir. Sosyal ortamlarda şiddet içerikli eylemlere maruz kalma ve ruhsal travma arasındaki ilişki de çok sayıda araştırmaya konu olmuştur (Arslan, 2016; Flannery ve Raymond 2001; Flannery ve ark., 2001; Kingori ve Muchemi, 2020; Mezey ve ark., 2005; Pico-Alfonsa ve ark., 2006; Rosenthal, 2000). Şiddete maruz kalan bireylerin travma sonrası stres bozukluğu, kaygı bozuklukları, depresyon gibi çeşitli rahatsızlıklar yaşadığı görülmüştür (Franklin ve Kercher, 2012).

ÇÇRTÖ-toplam, Duygusal İhmal, Fiziksel İhmal, Duygusal İstismar, Fiziksel İstismar, Cinsel İstismar ve Aşırı Koruma Kontrol puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde fiziksel şiddete maruz kalma durumu değişkenine ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; fiziksel şiddete maruz kalan katılımcıların puanlarının fiziksel şiddete maruz kalmayanlardan daha yüksek olduğu saptanmıştır. Alan yazın incelendiği zaman bulguların diğer çalışmalarla örtüştüğü görülmektedir. Aile içi şiddete tanıklık eden bireylerin diğer bireylere göre daha fazla travma sonrası stres bozukluğu belirtileri deneyimledikleri bulgulanmıştır (Zerk ve ark., 2009; akt., Küçük, 2023). Devaney (2015) aile içi şiddete tanıklık eden çocukların tanık olmayanlara oranla 3 ile 9 kat daha fazla şiddete maruz kalma riskinin bulunduğunu, Küçük (2023) çocukların aile içinde şiddete tanıklık etmesi halinde bizzat yaşama riski ve tanıklık etmesi sebebiyle oldukça etkilendiklerini vurgulamıştır. Hannah ve ark. (2021) ile Küçük (2023) çalışmalarında çocukların şiddete tanık olma ya da maruz kalma sonucu evsizliğin ortaya çıkabileceğini akabinde çocukların hem ihmale hem de istismara daha açık hale geldiğini açıklamıştır.

ÇÇRTÖ-toplam, Duygusal Taciz, Fiziksel Taciz, Cinsel Taciz, Fiziksel İhmal, Duygusal İhmal ve Aşırı Koruma Kontrol puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde duygusal şiddete maruz kalma durumu değişkenine ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; duygusal şiddete maruz kalan katılımcıların puanlarının duygusal şiddete maruz kalmayanlardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Araştırma bulguları literatür ile örtüşmektedir. Toplumumuzda duygusal şiddet göz ardı edilebilmektedir ancak yapılan birçok çalışmayla duygusal şiddetin yıkıcı etkileri ortaya koyulmuştur. Psikolojik istismarın çeşitli psikopatolojilere sebep olduğu, travma türleri içerisinde en fazla psikolojik istismarın etkinlikte bulunma durumuna zarar verdiği vurgulanmıştır (Taner ve Gökler, 2004). Vatandaş (2003) bireylerin

öfkelenendirilmesine ve psikolojik baskı altında bırakılmasına yol açan davranışları da aile içi şiddet olarak tanımlamış, Kocadaş ve Kılıç (2012) ise Türk ailelerinde şiddetin, aile bireylerine fiziksel ya da psikolojik olarak zarar verici eylemlerde bulunma biçiminde görüldüğünü belirtmiştir.

ÇÇRTÖ-toplam, Duygusal İhmal, Fiziksel İhmal, Duygusal Taciz, Fiziksel Taciz, Cinsel Taciz ve Aşırı Koruma Kontrol puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde cinsel şiddete maruz kalma durumu değişkenine ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; cinsel şiddete maruz kalan katılımcıların puanlarının cinsel şiddete maruz kalmayanlardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Araştırma bulguları literatür ile örtüşmektedir. Çocukluk çağı cinsel istismarı cinsiyet fark etmeksizin hem kısa vadede hem de uzun vadede hayati önem arz eden etkilere yol açabilmektedir. Bu sebeple literatürde cinsel istismar ile demografik değişkenler arasındaki korelasyon araştırmalara sıklıkla konu olmaktadır (Brassard ve ark., 2014).

ÇÇRTÖ-toplam, Fiziksel İhmal ve Duygusal İhmal puanlarının sosyoekonomik durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; geliri giderden fazla ve geliri gidere denk olan katılımcıların puanlarının geliri giderden az olanlardan daha düşük olduğu saptanmıştır. Diğer ÇÇRTÖ puanlarının sosyoekonomik durum değişkenine ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği bulgulanmıştır. Geliri giderden az olan katılımcıların fiziksel ve duygusal ihmal puanlarının daha yüksek olması beklenen bir durumdur çünkü ekonomik problemler çeşitli stres kaynaklarına yol açmakta, bireylerin eğitim ve sağlık alanlarında dezavantajlı duruma düşmesine, erken yaşta çalışmak durumunda kalmasına, sosyal faaliyetlere ekonomik sebeplerden ötürü katılamamasına sebebiyet verebilmektedir.

Literatür incelendiğinde araştırma bulgularıyla örtüşen çalışmalar olduğu görülmektedir. Yapılan çok sayıda araştırmada sosyoekonomik düzey düştükçe ihmal ve istismar yaşantılarında artış olduğu göze çarpan bulgular arasındadır (Özyurt, 2021; İşmen, 2012). Gelirini alt düzey olarak bildirenlerin orta ve yüksek düzey olarak bildirenlere göre fiziksel ve duygusal istismar yaşantılarının daha fazla olduğu belirtilmiştir. (Aydın ve İşmen, 2003; Çağatay, 2014; Korkmaz 2019). Zara-Page (2004) araştırmasında cinsel istismarın sosyo-ekonomik duruma göre farklılaşmadığını ortaya koymuştur. Diğer çalışmalar da sosyo-ekonomik düzey düştükçe duygusal örselenme, fiziksel ihmal ve kötüye kullanılma durumlarının daha

fazla bildirildiğini açıklamıştır (Bostancı ve ark., 2006; Topbaş, 2004; Zeren ve ark., 2012).

Zeren ve ark. (2012) üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada gelir seviyesi düşük olan katılımcıların duygusal istismar ve toplam örselenme puanlarının anlamlı seviyede ve yüksek olduğunu, Türkan ve Odacı (2018) ise lise öğrencileriyle yaptığı çalışmada gelir düzeyi düşük olan öğrencilerin duygusal istismara daha fazla maruz kaldıklarını belirtmiştir. Ünal (2021) bu durumu düşük sosyo-ekonomik seviyeden gelen ailelerin eğitim seviyelerinin daha düşük olması ile birlikte çocuklarına bakım sağlama konusunda yetersiz kalabileceği, temel ihtiyaçları karşılamada yaşanan güçlüklerin bireylerde strese ve kaygıya yol açabileceği, yanı sıra çocukların çalışmaya zorlanmasıyla birlikte çocukluk çağı ruhsal travmalarına açık hale gelebileceği şeklinde açıklamıştır.

5.2. Ait Olmanın Sosyo-demografik Veriler Bağlamında Tartışılması

AOÖ-Meslek puanlarının cinsiyet değişkenine ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; kadın katılımcıların puanlarının erkeklerden daha yüksek olduğu bulgulanmıştır. Diğer AOÖ puanlarının cinsiyete dair istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği saptanmıştır. Elde edilen bulguların kadınların geçmişe kıyasla daha fazla akademik hayata katılma olanağı yakalaması ile birlikte motivasyonlarının daha yüksek olması ve akabinde daha güçlü mesleki aidiyet duygusuna sahip olması ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde araştırma bulgularına paralel olarak kadınlarda mesleki aidiyet düzeyinin kadınlarda daha yüksek olduğunu ortaya koyan çalışmalar olduğu görülmektedir. (Kourcu, 2019; Öztaş, 2010; Şahin, 2013).

Literatürde araştırma bulguları ile ters düşen çalışmalar da yer almaktadır. Ayberk ve Taylan (2021) araştırmasında erkeklerin aile aidiyeti puanlarının kadınlardan daha yüksek olduğunu, tam tersi Stephens (2009) çalışmasında kadınların erkeklerden daha fazla ailelerinden psikolojik destek aldığını bildirdiklerini aynı zamanda aile aidiyeti puanlarının anlamlı olarak daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Güneş (2018) genç yetişkinlerin aile aidiyeti duygusu puanlarının cinsiyet açısından anlamlı olarak farklılaştığını, kadınların aile aidiyeti ölçeğinden aldıkları puanların daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Saki (2018) ise üniversite öğrencilerinde aile aidiyeti ile spor ve farklı değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemiş; kadın öğrencilerin

aile aidiyeti duygusu puanlarının erkek öğrencilerden anlamlı olarak daha yüksek olduğunu bulgulamıştır.

Sayar (2016) psikolojik danışman adaylarıyla yaptığı çalışmada kadınların erkeklerden genel ait olma ile aileye, arkadaş grubuna ve mesleğe ait olma puanlarının daha yüksek olduğu ortaya koymuştur. Karaman (2013) ise üniversite öğrencileri ile yaptığı araştırmada erkeklerin kadınlara göre üniversiteye ait olma düzeylerinin anlamlı derecede yüksek olduğunu belirtmiştir. Cihangir ve Çankaya (2009) araştırmasında öğretmen adaylarında temel psikolojik ihtiyaçlar ile cinsiyet arasındaki ilişkiyi incelemiş ve sosyal çevreye ait olma ihtiyacının kadın katılımcılarda daha yüksek olduğunu, Kandemir (2011) dışlanma yaşantısı bularan kadın katılımcıların ait olma gereksinimlerinde erkek katılımcılardan daha fazla tehdit hissettiğini, bu durumun kadınların daha ilişki yönelimli olmasından kaynaklanabileceğini ileri sürmüştür.

Alan yazında aidiyet düzeyinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığını, (Başar, 2019; Karzaoğlu-Şimşek, 2021; Yiğit, 2012) ortaya koyan çalışmaların yanı sıra cinsiyet değişkeni açısından farklı bulgular elde edildiği görülmektedir. Bulgularda elde edilen farklılıkların araştırmalarda kullanılan ölçekler ve örneklem grupları ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

AOÖ puanlarının yaş değişkenine ilişkin istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği saptanmıştır. Alan yazında araştırma bulguları ile örtüşen bulgulara (Goulet ve Singh, 2002) ve araştırma bulguları ile ters düşen bulgulara (Blau, 2001; Demirel ve ark., 2014; Greenfield ve ark., 2008) rastlanmaktadır. Bunun sebebi olarak örneklem grubunun etkili olduğu; araştırmamıza yalnızca üniversite öğrencisi katılımcıların dâhil edilmesi nedeniyle yaş değişkeni ve ait olma arasında anlamlı bir farklılık bulgulanmadığı düşünülmektedir.

AOÖ puanlarının puanlarının medeni durum değişkenine ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği bulgulanmıştır. Alan yazında diğer çalışmalarda araştırma bulguları ile örtüşmeyen bulgular elde edildiği görülmektedir. Güneş (2018) aile aidiyeti duygusunun medeni durum değişkeni açısından anlamlı olarak farklılaştığını, evli olan katılımcıların aile aidiyeti duygusu ölçeği puanlarının daha yüksek olduğunu, Kirişoğlu (2016) evli kişilerin duygusal bağlam, yönetim, direnç ve aile yapısı puanlarının bekâr olan katılımcılardan daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Başkaya (2018) ise bekâr ebelerin mesleki aidiyet düzeylerinin evli

olan ebelerden daha yüksek olduğunu vurgulamıştır. Çalışmalarda farklı bulgular elde edilmesinin örneklem grupları ile ilgili olabileceği, çalışmamızdaki bekâr katılımcıların kök ailesine ve akran gruplarına dair güçlü aidiyet duygusuna sahip olmasına; evli bireylerin ise eşleri tarafından kariyer gelişiminin desteklenmesine bağlı olarak medeni durum değişkeni açısından farklılaşma elde edilmemiş olabileceği düşünülmektedir.

AOÖ puanlarının çalışma durumu değişkenine ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği saptanmıştır. Alan yazında yapılan çalışmalar araştırma bulguları ile örtüşmektedir. Üniversite öğrencisi katılımcılardan oluşan diğer çalışmalarda da çalışma durumu değişkenine göre aile aidiyeti düzeyinde anlamlı bir farklılaşma olmadığı bulgulanmıştır (Kızılkoca, 2023; Yusufoglu ve Ceren, 2019).

AOÖ puanlarının 0-6 yaş arasında bakım veren kişi değişkenine ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği saptanmıştır. Alan yazında araştırma bulgularını destekleyen çalışmalar yer almaktadır. Aile yapısının çocuğun yaşam kalitesi üzerinde anlamlı bir farklılığa yol açmadığı (Şirin, 2014); mühim olanın aile yapısından çok ailede yaşanan süreç olduğu bulgulanmıştır (Landsford ve ark., 2001).

Ancak literatürde araştırma bulgularına ters düşen çalışmalar da rastlanmaktadır. Gebelik döneminden itibaren bakım veren ile kurulan bağ aidiyet duygusunun gelişiminde oldukça mühimdir, konuya istinaden yapılan çalışmalar aidiyet duygusunun temellerinin bebeklikte atıldığının altını çizmektedir ancak aidiyet olgusu dinamik ve değişkendir, mekâna ve kişiye yönelik aidiyet biçiminde de gelişebilmektedir (Tekerci, 2023). Anne, baba ve çocuktan oluşan tam aile yapısının diğer ailelere göre daha fazla olanak sağladığı ve çocuklar açısından daha yararlı olduğunu ortaya koyan çalışmalar mevcuttur (Amato, 2010; Barret ve Turner, 2005). Elbette ilk olarak anne ve babanın birlikte bakım sağlaması durumunda çocukların daha avantajlı olacağı varsayılmaktadır ancak bu noktada araştırmamızda elde edilen bulgular bakım veren kişinin kim ya da kimler olduğundan ziyade bakım veren ile kurulan ilişkinin niteliği, bakım vereninin sunduğu koşullar ile ilişkili olduğunu düşündürmektedir.

AOÖ-toplam, Arkadaş ve Aile puanlarının psikolojik/psikiyatrik rahatsızlık durumu değişkenine ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığı olmayan katılımcıların puanlarının psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığı olanlardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Meslek-AOÖ puanlarının psikolojik/psikiyatrik rahatsızlık durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği bulgulanmıştır. Araştırma bulgularının psikolojik/psikiyatrik rahatsızlık durumu olan kişilerin yakın ilişki kurmakta güçlük çekmesi, hem akran gruplarından hem de aile üyelerinden uzaklaşması ile birlikte daha düşük aidiyet duygusuna sahip olması ile ilişkili olabileceği, aynı zamanda ait olma ihtiyacını tatmin edememe sonucu psikolojik/psikiyatrik rahatsızlıklar ortaya çıkabileceği ile ilgili olduğu düşünülmektedir.

Araştırma bulguları alan yazın ile örtüşmektedir. Aidiyet ihtiyacının karşılanmamasının psikopatolojiye sebebiyet verebilmesinin yanı sıra aidiyet ihtiyacının tatmin edilmesi psikopatoloji geliştirme noktasında koruyucu rol üstlenmektedir (Baskin ve ark., 2010; Mueller ve Winsor, 2018). Riberio ve Joiner, (2009) aidiyet duygusu düşük olan kişilerin en fazla intihara riski barındıran bireyler olduğunu vurgulamıştır.

AOÖ-toplam, Arkadaş ve Aile puanlarının ailede psikolojik/psikiyatrik rahatsızlık durumu değişkenine ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; ailesinde psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığı olmayan katılımcıların puanlarının ailesinde psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığı olanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Meslek-AOÖ puanlarının ailesinde psikolojik/psikiyatrik rahatsızlık durumuna dair istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği saptanmıştır. Araştırma bulguları alan yazın ile örtüşmektedir. Ailesinde psikolojik bir rahatsızlığı bulunma durumu ile çocukların okula adaptasyonunu arasında negatif, psikososyal problemler arasında ise pozitif korelasyon olduğu ortaya koyulmuştur. (Hancock, 2013; Yıldız ve ark., 2006). Ebeveynlerinde psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığı olan bireylerin aile içerisinde maddi manevi sıkıntılara maruz kalabildiği, aile bireyleri arasındaki iletişimin sağlıklı olabildiği, bu çocukların sosyal hayatında damgalanabildiği (Oyserman ve ark., 2000), çocukların damgalanma nedeniyle utanç yaşayabileceği ve sosyal ortamlardan kendisini izole etmeye çalıştığı belirtilmektedir (Greene ve ark., 2008; Oyserman ve ark., 2000).

AOÖ-toplam ve Arkadaş puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte hayati tehlike arz eden herhangi bir kaza geçirme durumu değişkenine ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; bir kaza geçirmeyen katılımcıların kaza geçirenlerden daha yüksek olduğu saptanmıştır. Diğer AOÖ puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte hayati tehlike arz eden herhangi bir kaza geçirme durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği bulgulanmıştır. Alan yazında hayati tehlike arz eden herhangi bir kaza geçirme ile aidiyet arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmayla karşılaşılmamıştır. Araştırma bulgularının, istirahat etme ve akran gruplarından uzak kalma sonucunda arkadaş guruplarına dair hissedilen aidiyetin azalmasıyla ilişki olabileceği düşünülmektedir.

AOÖ-Aile puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte sel baskını, deprem gibi bir doğal afet yaşama durumu değişkenine ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; doğal bir afet yaşamayan katılımcıların puanlarının doğal bir afet yaşayanlardan daha yüksek olduğu saptanmıştır. Diğer AOÖ puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte sel baskını, deprem gibi bir doğal afet yaşama durumuna dair istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği belirlenmiştir. Doğal afetlerin bireylerin aile üyelerini kaybetmesine yol açabileceği dolayısıyla aileye karşı hissedilen aidiyet duygusunu azalabileceği beklenen bir durumdur. Araştırmada elde edilen bulgular literatür ile örtüşmektedir. Watanabe ve ark. (2004) 54 yaşlı Japon depremzede ile yürüttükleri çalışma sonucunda aile desteği yüksek olan kişilerin daha az depresif semptomlar gösterdiğini ortaya koymuştur.

AOÖ-toplam ve Aile puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte yaşamı tehdit eden herhangi bir hastalık yaşama durumu değişkenine ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; hastalık yaşamayan katılımcıların puanlarının hastalık yaşayanlardan daha yüksek olduğu saptanmıştır. Diğer AOÖ puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte yaşamı tehdit eden herhangi bir hastalık yaşama durumuna dair istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği bulgulanmıştır. Çalışmada beklendiği sonuçlar elde edilmiştir. Kanser ve diğer yaşamı tehdit eden rahatsızlık yaşayan bireyler gerek fiziksel gerekse psikolojik olarak baş etmekte güçlükleri, adaptasyon problemleri ve psikopatoloji yaşayabilmektedir. Literatür incelendiğinde araştırma bulgularına paralel olarak; Foster ve ark. (1989) kronik hastalığı olan kişilerin yaşadığı uyum problemlerinin temelde hastalık sebebiyle kısıtlanmak ve yetersiz hissetmek olduğunu ileri sürmüştür.

AOÖ puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aniden sevilen bir yakını kaybetme durumu değişkenine ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği bulgulanmıştır. Araştırma bulguları literatür ile örtüşmemektedir. Fıçıcı (2022) ebeveyn kayıplarının bireyler açısından strese yol açtığını, Goddard ve Bedi (2010) vefat gibi sebeplerden ötürü parçalanmış ailede büyümenin mühim bir risk unsuru olduğunu vurgulamıştır. Çocukluk döneminde yaşanan ebeveyn kaybı yaşamının etkilerinin yetişkinlik döneminde de devam ettiği, bu kişilerin duygu düzenleme güçlüğü çektiği ve sosyal ilişkiler kurmakta güçlük yaşadığı belirtilmiştir (Lucken ve Roubinov, 2012). Elde edilen bulgulardaki farklılığın örneklem grubu ile ilişkili olabileceği, katılımcıların sevilen bir yakını kaybetmesi sonucu diğer aile üyelerine ya da arkadaşlarına daha güçlü bağlar ile tutunması ve aidiyet duygusunu tatmin edebilmesi ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

AOÖ-toplam, Arkadaş ve Aile puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde şiddete tanıklık etme durumu değişkenine ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; şiddete tanıklık etmeyen katılımcıların puanlarının şiddete tanıklık edenlerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. AOÖ-Meslek puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde şiddete tanıklık etme durumuna ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği belirlenmiştir. Araştırma bulguları alan yazın ile örtüşmektedir. İbiloğlu (2012) aile içi şiddete tanıklık eden çocuklarda dürtü kontrol problemleri, agresyon, bağımlılık geliştirici maddelere yönelme, odaklanma problemleri ve akademik performansta düşüş gibi sorunların ortaya çıktığını belirtmiştir. Şenver-Yıldırım (2006) çocuğun annesinin babası tarafından şiddete maruz kaldığına tanıklık etmesinin de şiddetin önemli bir çeşidi olduğunu vurgulamıştır. Aile içi şiddete sürekli olarak tanıklık eden çocuklar bu durumdan olumsuz etkilenmekte ve bu durum şiddet davranışının nesiller boyunca aktarılmasına yol açmaktadır (Bayındır, 2010).

AOÖ-toplam, Arkadaş Aile ve Meslek puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde fiziksel şiddete maruz kalma durumu değişkenine ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; fiziksel şiddete maruz kalmayan katılımcıların puanlarının şiddete maruz kalanlardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Araştırma bulguları literatür ile örtüşmektedir. Egeland ve ark. (1988) fiziksel istismar yaşantısı olan bireylerin akademik başarılarının daha düşük olduğunu, Aslantürk ve ark. (2020) şiddete tanıklık eden ve maruz kalan üniversite öğrencilerin aile aidiyetinin daha düşük

olduğunu, Ayberk ve Taylan (2021) ailesinden sürekli olan fiziksel şiddete maruz kalan kişilerin hiç fiziksel şiddete maruz kalmayan kişilerden aile aidiyetinin anlamlı düzeyde daha düşük olduğunu, Şişmanlar (2022) hakkında sağlık tedbiri bulunan çocuklar ile yürüttüğü çalışmada aile içinde şiddete maruz kalmanın aileye dair hissedilen aidiyet duygusunu negatif etkilediğini, İlik (2019) ise şiddet görme düzeyine göre aile aidiyeti düzeyinin değişkenlik gösterdiğini ortaya koymuştur.

AOÖ-toplam, Arkadaş, Aile ve Meslek puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde duygusal şiddete maruz kalma durumu değişkenine ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; duygusal şiddete maruz kalmayan katılımcıların puanlarının duygusal şiddete maruz kalanlardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Araştırma bulguları literatür ile örtüşmektedir.

Güneş (2018) çalışmasında soğuk ve kopuk aile ilişkisine sahip olan bireylerin aile aidiyeti düzeyinin daha düşük olduğunu, Ayberk ve Taylan (2021) ise aile bireyleri tarafından sık sık sözel şiddete maruz kalan kişilerin ara sıra maruz kalanlardan, ara sıra maruz kalanların ise hiçbir zaman maruz kalmayanlardan aile aidiyeti düzeyinin anlamlı şekilde daha düşük olduğunu, Karakuş (2014) 12-14 yaş grubundan oluşan çocuklarla yaptığı çalışmada duygusal istismar düzeyine göre sosyal beceriler içerisinde yer alan olumlu ve olumsuz davranışlar arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur.

Çocukluk çağı ihmal ve istismar yaşantıları duygu düzenleme güçlüklerine, duygulara ilişkin farkındalığın azalmasına, duygusal tepkilerde bulunmanın güçleşmesine ve dolayısıyla ilişki problemlerine yol açmaktadır (Riggs, 2010; Shipman ve ark., 2007; Wolfe ve McIsaac, 2011). Çocukluk çağı ruhsal travmalarına maruz kalmanın ilişkilerde yakınlık kuramama, güven ve korku problemleri, bağlanma bozuklukları, kaçınan davranışlar ile ilişkilerdeki işlevselliği ve evlilik durumunda uyumu zedeleyebileceği ileri sürülmektedir (Whisman, 2006).

AOÖ-toplam, Arkadaş ve Aile puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde cinsel şiddete maruz kalma durumu değişkenine ilişkin istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; cinsel şiddete maruz kalmayan katılımcıların puanlarının cinsel şiddete maruz kalanlardan daha yüksek olduğu görülmüştür. AOÖ-Meslek puanlarının çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde cinsel şiddete maruz kalma durumuna dair istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği

belirlenmiştir. Çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde cinsel şiddete maruz kalan bireylerin güven duygusu zedelenmesiyle birlikte sosyal ortamlardan uzaklaşması dolayısıyla aileye ve arkadaşlara yönelik hissedilen aidiyet duygusunun daha düşük olması beklenen bir sonuçtur.

Araştırma bulguları literatür ile örtüşmektedir. Yanar ve Buz (2023) cinsel istismar mağduru çocuklar ile yürüttüğü çalışmada istismarcıların dörtte birinin aile üyelerinden oluştuğunu bulgulamıştır. Alan yazında yapılan çalışmalar aile içi cinsel istismarın aile dışı cinsel istismardan çok daha yıkıcı etkilere yol açtığını göstermektedir (Evans ve ark. 2005; Fassler ve ark., 2005). Cinsel istismara maruz kalan çocukların; travmatik cinsellik, ihanete uğrama, damgalanma ve güçsüzlük deneyimledikleri (Finkelhor ve Brown, 1985), damgalanma sonucu kendilerini toplum tarafından dışlanmış hissettikleri, çoğunlukla yakınları tarafından istismar edilmeleri durumunda ihanete uğradıklarını düşünmeleri (Öztürk, 2009) göze çarpmaktadır.

AOÖ-toplam ve Aile puanlarının sosyoekonomik duruma göre istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği; geliri giderden az olan katılımcıların AOÖ toplam puanlarının geliri gidere denk ve geliri giderden fazla olan katılımcılardan daha düşük olduğu; geliri giderden az olan katılımcıların ise Aile puanlarının geliri giderden fazla olanlardan daha düşük olduğu bulgulanmıştır. Diğer AOÖ puanlarının sosyoekonomik durum değişkenine dair istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılaşma göstermediği tespit edilmiştir. Geliri giderden az olan bireylerin aile içerisinde yaşanan ekonomik problemlerle birlikte daha az aidiyet duygusu geliştirebileceği düşünülmektedir.

Araştırma bulguları literatür ile örtüşmektedir. Özkan ve Yılmaz (2010) üniversite öğrencileri ile yaptıkları çalışmada üniversite hayatına adaptasyon sağlama, barınma, çeşitli faaliyetlere katılma gibi durumlar üzerinde ekonomik sebeplerin önemli bir rol oynadığını belirtmiştir. Üniversite öğrencilerinin ekonomik durumu ile yaşam doyumu arasında korelasyon bulunmaktadır (Dost, 2007).

Başkaya (2018) ebelerin mesleki aidiyeti ve tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada; geliri giderden az olan katılımcıların tükenmişlik düzeylerinin geliri gidere denk ve geliri giderden fazla olanlardan anlamlı olarak daha yüksek olduğunu bulgulamış, bu durumun bireylerin kendilerini ekonomik olarak

yeterli görmesiyle daha fazla güdülenebileceği ve akabinde daha az tükenmiş hissedebileceği ile ilişkili olabileceğini ifade etmiştir.

5.3. Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları ve Alt Boyutları ile Ait Olma ve Alt Boyutları Arasındaki İlişkilere Dair Bulguların Tartışılması

AOÖ toplam, Arkadaş ve Aile puanları ile ÇÇRTÖ toplam ve alt boyut puanları arasında; Meslek puanları ile ÇÇRTÖ toplam, Duygusal Taciz, Fiziksel Taciz, Fiziksel İhmal ve Duygusal İhmal puanları arasında anlamlı negatif bir korelasyon bulunmaktadır. Araştırmada aileye ve arkadaş grubuna ait olma ile çocukluk çağı ruhsal travmaları arasında anlamlı ve negatif bir korelasyon elde edilmesi beklenen bir sonuçtur çünkü çocukluk çağı ruhsal travmalarına maruz kalan bireylerde aidiyet duygusu zedelenmekte ve ilişkilerde sorunlar ortaya çıkabilmektedir. Mesleğe hissedilen ait olma duygusuna dair elde edilen bulguların örneklem grubunun üniversite öğrencisi katılımcılardan oluşmasıyla ilişkili olabilmekle birlikte; çocukluk çağı ruhsal travma alt boyutları ile ilişkisine bakıldığında bireylerin yaşadığı örseleyici yaşam olayları sonucu çeşitli sebeplerle aidiyet hissetmediği bir mesleğe yönelmiş olabileceği düşünülmektedir. İhmal ve istismara maruz kalan kişiler, psikolojik etkilerin yanı sıra yaşamlarının ilerleyen yıllarında eğitim, iş, kariyer gibi akademik anlamda da pek çok sorunla karşı karşıya kalabilmektedir (Budak, 2022). İhmal kişiler arası uyum sorunlarına, davranış problemlerine, özgüven eksikliğine ve beraberinde akademik başarıda düşüşe yol açmaktadır (Tyler ve ark., 2006).

Alan yazın incelendiği zaman çocukluk çağı ruhsal travmaları ile ait olma arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmaya rastlanmamakla birlikte ilgili çalışmalara bakıldığında araştırma bulguları ile örtüşen çalışmalar olduğu görülmektedir. Bostan (2018) ergenlerle yürüttüğü çalışmada psikolojik istismar ile psikolojik iyi oluş ve sosyal bağlılık ile psikolojik sağlamlık arasında negatif yönde ve anlamlı bir korelasyon olduğunu, Budak (2022) ile Heller ve ark. (1999) çocukluk çağı örselenmeleri karşısında ebeveyn kabulünün travmatik yaşantıya maruz kalan bireylerin psikolojik iyi oluşunu üzerinde koruyucu rol oynadığını belirtmiştir. Lynskey ve Fergusson (1997) çalışmasında cinsel istismar ile psikolojik dayanıklılık arasındaki korelasyonu incelemiş; hem akran hem de ebeveyn desteğinin koruyucu rol üstlendiğini ortaya koymuştur. Fıçıcı (2022) ebeveyn ve çocuk arasındaki ilişkinin

önemini vurgulamış, ilişkinin biçimine göre çocukların daha fazla risk altında olabileceğini ya da kendilerini zorda kalmış hissettiklerinde, korunmaya gereksinim duyduklarında, travmatik bir durumla karşılaştıklarında ebeveynlerine güven duymanın koruyucu rol oynadığını ifade etmiştir.

Kaplan ve ark. (1999) fiziksel istismar yaşantısı bulunan kişilerin yakın ilişki kurmada ve toplumsal işlevselliklerinde sorunlar yaşayabildiğini, duygusallıktan uzak, agresyon içeren eylem ve ilişkiler içerisinde yer alabileceğini belirtmiştir. Güleç ve ark. (2012) travma yaşantısı bulunan kişilerin akranları ile empati kurmakta ve onların duygularını anlamakta güçlük çektiğini açıklamıştır. İstismar mağdurlarının çevresine karşı olumsuz eylemlerde bulunduğu ve sosyal ilişkilerinde bozulma yaşadığı gözlemlenmiştir (Tektaş, 2021). Davis ve ark. (2001) ise kadın katılımcılarla gerçekleştirdiği çalışmasında; çocukluk çağı ruhsal travma yaşantısına maruz kalan kadınların travma yaşantısı bulunmayan kadınlardan yaşam kalitesinin daha düşük olduğunu, toplumsal adaptasyon problemleri yaşadığını ve yalnız kalma korkularının olduğu ortaya koymuştur.

AOÖ toplam puanları ile AOÖ tüm alt boyut puanları arasında; Arkadaş puanları ile Aile ve Meslek puanları arasında anlamlı pozitif bir korelasyon bulunmaktadır. Araştırma bulguları literatür ile örtüşmektedir. Koçyiğit (2014) araştırmasında aileye, arkadaş grubuna ve mesleğe ait olma düzeyleri yüksek olan üniversite öğrencilerinin geleceğe dair tutumlarının daha pozitif ve organize olduğunu ve kaygı düzeylerinin ise düşük olduğunu ortaya koymuştur. Bilhassa aile üyelerinin desteği ile bireyler kendilerini ailesine ait ve kıymetli hissetme, yaşadığı sorunlarla daha kolay baş edebilmekte, aynı zamanda aile desteği bireylerin motive olmalarına ve karar verme süreçlerine etki etmektedir (Özatça, 2009).

Aile desteğine paralel olarak sorun çözme kabiliyeti de artmaktadır (Türküm ve ark., 2005). Aile desteği bireylerin öğrenme sürecindeki eylemleri ve benlikleri üzerinde de etkin rol oynamaktadır (Sanders, 1998; akt., Kılınç, 2011). Öğrencilerin aile dinamikleri, ailesine ve akranlarına aidiyet duyması motivasyonel süreçlerine etki etmektedir (Osterman, 2010). Bu doğrultuda psikolojik iyi oluş üzerinde belirleyici unsurları ele alan çalışmalara bakıldığında, aileye dair hissedilen aidiyet duygusunun belirleyicilerini ortaya koyan çalışmalara rastlanmıştır. Rask ve ark. (2003) aile üyeleri arasında bulunan duygusal yakınlığın, ergenin kendisini ailesine ait hissetmesinin, güven duymasının ve iletişime açık olmasının; Park (2004) destekleyici

ebeveynlerin, olumlu yaşam olaylarının, doyum alınan ilişkilerin ve zorlayıcı durumların üstesinden gelebilmenin; Joronen ve Kurki (2005) ise güven duyulan bir aile ortamının, sosyal ilişkilerin, açık iletişimin, ailede önemli olduğunu hissetmenin sevgi ve şefkat ile aidiyet duygusunun iyi oluşu belirleyen temel unsurlar olduğunu ileri sürmüştür.

Bireylerin kendilerini akran gruplarına dâhil hissetmesi, bireyleri sosyal açıdan (Pittman ve Richmond, 2008) etkilemesinin yanı sıra akademik açıdan da etkilemesi açısından üniversite dönemi önem arz etmektedir (Büyükalim, 2020). Slaten ve Baskin (2013) üniversite öğrencileri ile yürüttüğü çalışmada; aile ve akran aidiyetinin karar verme güçlükleri üzerinde etki sahibi olduğunu, aile aidiyet düzeyi yüksek olan bireylerin akademik güdülenmelerinin daha yüksek olduğunu, akademik karar alma konusunda daha az zorluk ve daha az psikolojik sıkıntı yaşadığını bulgulamıştır. Marcinkus ve ark. (2007) sosyal destek algısının güdülenmeyi, başarıyı, iş doyumunu ve mesleğe yönelik algılara tesir ettiğini vurgulamıştır. Başkaya (2018) ise ebe katılımcılar ile yürüttüğü çalışmada sonucunda; mesleğe dair güçlü aidiyet duygusuna sahip olan katılımcıların, yakın çevrelerinden daha yüksek memnuniyet düzeyine sahip olduklarını belirtmiş ve sosyal desteğin hayatın pek çok alanında olduğu gibi mesleğe yönelik hissedilen aidiyeti de artırdığını bir kez daha ortaya koymuştur. Hayatın her alanında olduğu gibi iş ve meslek hayatında yaşanabilecek muhtemel problemlerin üstesinden gelebilmekte de bireylerin destek kaynaklarına ihtiyacı vardır (Mütevellioğlu ve ark., 2010).

ÇÇRTÖ toplam puanları ile ÇÇRTÖ alt boyut puanları arasında; Duygusal Taciz puanları ile ÇÇRTÖ tüm alt boyut puanları arasında; Fiziksel İhmal puanları ile Fiziksel Taciz, Cinsel Taciz, Duygusal İhmal ve Aşırı Koruma Kontrol puanları arasında; Duygusal İhmal puanları ile Fiziksel Taciz, Cinsel Taciz ve Aşırı Koruma Kontrol puanları arasında; Aşırı Koruma Kontrol puanları ile Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz puanları arasında anlamlı pozitif bir korelasyon bulunmaktadır.

Araştırma bulguları literatürdeki çalışmalar ile örtüşmektedir, bilhassa ihmal yaşantılarının istismara zemin hazırladığı, istismar yaşantılarının da birbirine eşlik ettiği düşünülmektedir. Fiziksel ve duygusal ihtiyaçları karşılanmayan bireyler ihtiyaçlarını karşılayabilmek için kendisini olumsuz etkileyebilecek durumlar içerisinde yer alabilmektedir. Fiziksel ve cinsel istismar da genellikle birlikte görülmekte ve bu olumsuz yaşantılar beraberinde duygusal istismara yol açmaktadır.

Karakurt ve Silver (2013) alışmasında psikolojik istismar yaşantılarının kişilerin psikolojik durumu ve sağlığı üzerinde önem arz ettiğini, cinsel istismar ile psikolojik istismar arasında pozitif bir korelasyon olduğunu, zkol (2014) ise fiziksel istismar ve duygusal ihmal yaşantılarının post travmatik stres bozukluğuna yol açtığını bulgulamıştır. Yapılan alışmalar aynı zamanda duygusal istismarın, geleişim problemlerine ve konuşma bozukluklarına yol açtığını ortaya koymuştur (Veltkamp ve Miller, 1994; akt. zkol, 2014).

Aile aidiyetini ele alan çalışmalar incelendiğinde, araştırma bulguları ile paralel olarak da aşırı korucu aileler de yetişen çocukların da risk altında olduğu göze çarpmaktadır. Aile aidiyet düzeyi ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişkinin ele alındığı niversite öğrencileri ile yapılan bir çalışmada; en yüksek aile aidiyetinin ebeveynlerini demokratik olarak nitelendiren kişilerden oluştuğu, sırayı aşırı ilgili ve koruyucu olarak nitelendirilen ebeveynlere sahip kişilerin izlediği, en düşük aile aidiyetinin ise ilgisiz ebeveynlere sahip olduğunu düşünen kişilerden oluştuğu ortaya koyulmuştur (Aslantürk ve ark., 2020). Shah ve Waller'ın (2000) yaptığı çalışmada ebeveyn ilgisizliğinin yanı sıra aşırı korumacı ebeveyn tutumlarının da yetişkinlik dönemindeki depresyonla ilişkili olduğunu bulgulamıştır. Aile yeleri arasında duygusal bağın kurulamadığı, sert bir tutum sergileyen ebeveyne sahip çocukların saldırgan davranışlara yöneldiği ve suça sürüklenme durumunun daha yüksek olduğu vurgulanmaktadır (Açıkel-Gülel, 2019).

6. SONUÇLAR

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı ruhsal travmaları ile ait olma arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bunun yanı sıra katılımcıların cinsiyet, medeni durum, çalışma durumu, sosyo-ekonomik düzey, 0-6 yaş döneminde bakım veren kişi/kişiler, bireyin ya da aileden herhangi birinin bir psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığının olup olmadığı gibi sosyodemografik bilgileri alınmış ve bunların çocukluk çağı ruhsal travmaları ile ait olma üzerindeki etkileri ayrıca incelenmiştir.

Bu doğrultuda aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

- 1) Aşırı koruma kontrol ve fiziksel taciz puanları, erkeklerde kadınlardan anlamlı düzeyde daha yüksektir.
- 2) 26 yaş ve üzeri katılımcıların fiziksel taciz puanları, 18-25 yaş arası katılımcılardan anlamlı düzeyde daha yüksektir.
- 3) Medeni durum, çalışma durumu ve bakım veren değişkenleri açısından ÇÇRTÖ puanları anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır.
- 4) Kendisinde veya ailesinde psikolojik/psikiyatrik rahatsızlık durumu olanların, ÇÇRTÖ-toplam ve alt boyut puanları anlamlı düzeyde daha yüksektir.
- 5) Çocuklukta ya da ergenlikte hayati tehlike arz eden herhangi bir kaza geçirenlerin, ÇÇRTÖ-toplam, duygusal ihmal ve fiziksel taciz puanları anlamlı düzeyde daha yüksektir.
- 6) Çocuklukta ya da ergenlikte sel baskını, deprem gibi bir doğal afet yaşayanların, ÇÇRTÖ-toplam, Duygusal Taciz, Fiziksel Taciz, Cinsel Taciz, Fiziksel İhmal, Duygusal İhmal, Aşırı Koruma Kontrol puanları anlamlı düzeyde daha yüksektir.
- 7) Çocuklukta ya da ergenlikte yaşamı tehdit eden herhangi bir hastalık yaşayanların, ÇÇRTÖ-toplam, Duygusal Taciz, Fiziksel İhmal, Duygusal İhmal ve Aşırı Koruma Kontrol puanları anlamlı düzeyde daha yüksektir.
- 8) Çocuklukta ya da ergenlikte aniden sevilen bir yakını kaybedenlerin, ÇÇRTÖ puanları anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır.

- 9) Çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde şiddete tanıklık edenlerin ve fiziksel, duygusal veya cinsel şiddete uğrayanların; ÇÇRTÖ-toplam ve tüm alt boyut puanları anlamlı düzeyde daha yüksektir.
- 10) Geliri giderden fazla ve geliri gidere denk olan katılımcıların; ÇÇRTÖ-toplam, Fiziksel İhmal ve Duygusal İhmal puanları geliri giderden az olan katılımcılardan anlamlı düzeyde daha düşüktür.
- 11) AOÖ-Meslek puanları, kadınlarda erkelerden anlamlı düzeyde daha yüksektir.
- 12) Yaş, medeni durum, çalışma durumu ve bakım veren değişkenleri açısından AOÖ puanları anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır.
- 13) Kendisinde veya ailesinde psikolojik/psikiyatrik rahatsızlık olmayanların, AOÖ-toplam, Arkadaş ve Aile puanları anlamlı düzeyde daha yüksektir.
- 14) Çocuklukta ya da ergenlikte hayati tehlike arz eden herhangi bir kaza geçirmeyenlerin, AOÖ-toplam ve Arkadaş puanları anlamlı düzeyde daha yüksektir.
- 15) Çocuklukta ya da ergenlikte sel baskını, deprem gibi bir doğal afet veya yaşamı tehdit eden bir hastalık yaşamayanların, AOÖ-Aile puanları anlamlı düzeyde daha yüksektir.
- 16) Çocuklukta ya da ergenlikte aniden sevilen bir yakını kaybetme durumuna göre AOÖ puanları anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır.
- 17) Çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde şiddete tanıklık etmeyen veya cinsel şiddete maruz kalmayanların AOÖ-toplam, Arkadaş ve Aile puanları anlamlı düzeyde daha yüksektir.
- 18) Çocuklukta ya da ergenlikte aile içinde fiziksel veya duygusal şiddete maruz kalmayanların AOÖ-toplam, Arkadaş Aile ve Meslek puanları anlamlı düzeyde daha yüksektir.
- 19) Geliri giderden az olan katılımcıların, AOÖ toplam puanları geliri gidere denk ve geliri giderden fazla olan katılımcılardan anlamlı düzeyde daha düşüktür. Geliri giderden az olan katılımcıların ise Aile puanları, geliri giderden fazla olan katılımcılardan anlamlı düzeyde daha düşüktür.
- 20) AOÖ toplam, Arkadaş ve Aile puanlarıyla; ÇÇRTÖ toplam ve alt boyut puanları arasında anlamlı düzeyde negatif bir korelasyon bulunmaktadır.
- 21) Meslek puanlarıyla; ÇÇRTÖ toplam, Duygusal Taciz, Fiziksel Taciz, Fiziksel İhmal ve Duygusal İhmal puanları arasında anlamlı negatif bir korelasyon bulunmaktadır.

- 22) AOÖ toplam puanları ile tüm alt boyut puanları arasında, anlamlı pozitif bir korelasyon bulunmaktadır
- 23) Arkadaş puanlarıyla; Aile ve Meslek puanları arasında anlamlı pozitif bir korelasyon bulunmaktadır.
- 24) ÇÇRTÖ toplam puanları ile alt boyut puanları arasında anlamlı pozitif bir korelasyon bulunmaktadır.
- 25) Duygusal Taciz puanlarıyla; ÇÇRTÖ tüm alt boyut puanları arasında anlamlı pozitif bir korelasyon bulunmaktadır
- 26) Fiziksel İhmal puanlarıyla; Fiziksel Taciz, Cinsel Taciz, Duygusal İhmal ve Aşırı Koruma Kontrol puanları arasında anlamlı pozitif bir korelasyon bulunmaktadır.
- 27) Duygusal İhmal puanlarıyla; Fiziksel Taciz, Cinsel Taciz ve Aşırı Koruma Kontrol puanları arasında anlamlı pozitif bir korelasyon bulunmaktadır.
- 28) Aşırı Koruma Kontrol puanlarıyla; Fiziksel Taciz ve Cinsel Taciz puanları arasında anlamlı pozitif bir korelasyon bulunmaktadır.

7. ÖNERİLER

Literatür ile örtüşen araştırma bulgularıyla çocukluk çağı ruhsal travmalarının bireyler üzerindeki yıkıcı etkileri ortaya koyulmuştur. Literatürde çocukluk çağı ruhsal travmaları ve ait olma ile ilgili yapılmış çok sayıda araştırma olmasına rağmen ulaşılabilen kaynaklar doğrultusunda ülkemizde bu iki değişkenin birlikte incelendiği bir çalışmaya rastlanmamış olup araştırmanın literatüre özgün bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmada medeni durum, çalışma durumu, bakım veren, çocuklukta ya da ergenlikte aniden sevilen bir yakınının kaybetme durumu açısından ÇÇRTÖ ve AOÖ puanlarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığı bulgulanmıştır. Bu değişkenlerin çocukluk çağı ruhsal travmalarına ve ait olmaya etkisinin farklı örneklemeler ile incelenmesi önerilmektedir.

Araştırmayla çocukluk çağı ruhsal travmalarına maruz kalmanın düşük aidiyet duygusuna yol açabileceği vurgulanmış olup ait olma duygusu ile baş etme ve psikopatoloji arasındaki ilişkinin ayrıca ele alınması önerilmektedir.

Çeşitli eğitim programlarıyla doğum öncesinden başlayarak, başta anne ve baba ile çocuğun bakım ve sorumluluğunu üstlenen kişilere; çocukluk çağı ihmal ve istismar yaşantılarının tanımlanması, travmaya yol açabilecek faktörler, riskli grupların tespit edilmesi, koruyucu önleyici tedbirlerin alınması, travmatik bir durumla karşılaşılması halinde izlenebilecek yöntemler, çocukluk çağı ruhsal travmaları hakkında önleyici çalışmaların artırılması, toplumda bilinç oluşturulabilmesi, çocukluk çağı travmalarına karşı koruyucu bir rol üstlenen ve bireylerin dayanıklılıklarını sağlayan aileye ait olma düzeyinin arttırılmasına yönelik çalışmaların planlanması önem arz etmektedir.

Akranlara dair hissedilen aidiyet duygusunun güçlendirilmesi adına eğitim kurumlarında çeşitli etkinliklerin ve rehberlik çalışmalarının yapılması faydalı olacaktır.

KAYNAKLAR

- Açikel-Günel, E.** (2019). *Suçta sürüklenen erkek çocuklarda aile aidiyeti ve yaşam doyumu ilişkisi: İstanbul örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Açikel-Günel, E. ve Daşbaşı, S.** (2019). Suçta sürüklenmiş erkek çocuklarla aile aidiyeti ve yaşam doyumu ilişkisi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 30(3), 965-987.
- Adler, A.** (1929). *The practice and the theory of individual psychology*. (P. Radin, Çev.). London: Routhledge & Kagan Paul.
- Akbaba-Türkoğlu, S.** (2013). *Depresif bozukluğu olan kadın hastalarda çocukluk çağı ruhsal travmaları ve fonksiyonel olmayan tutumlarla ilişkisi*. (Tıpta Uzmanlık Tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi.
- Akbulut, S.** (2018). *Erişkinlerde sosyal medya bağımlılığı, beden imajı, sosyal anksiyete ve benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akman-Özdemir, P.** (2023). Akademik güdülenme ile üniversiteye aidiyet duygusu arasındaki ilişki. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 150-160.
- Aksoy, A. ve Ögel, K.** (2003). Kendine zarar verme davranışı. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 4(4), 226-236.
- Aktepe, E.** (2009). Çocukluk çağı cinsel istismarı. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1(2), 95-119.
- Aktürk, S., Kızılkaya, O., Çelik, T. ve Yılmaz, T.** (2021). Ebelik bölümü son sınıf öğrencilerinin mesleki aidiyet düzeyleri ve etkileyen faktörler: Kesitsel bir çalışma. *Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(1), 23- 33.
- Akyl, A.** (2019). *Çocukluk çağı travmaları, bilişsel duygu düzenleme ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkinin incelenmesi: Diyarbakır ve Mardin örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Alaca, F.** (2011). *İki dilli olan veya olmayan öğrencilerde okul yaşam kalitesi algısı ve okula aidiyet duygusu ilişkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Alçı, M. ve Tümkaya, S.** (2019). Öğrencilerin algıladıkları ait olma ve öğretim elemanları mesleki yeterliliklerinin akademik motivasyonlarını yordama düzeyi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 28(2), 241-256.

- Alptekin, D.** (2011). *Toplumsal aidiyet ve gençlik: Üniversite gençliğinin aidiyeti üzerine sosyolojik bir araştırma*. (Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Altınsoy, F. ve Karakaya-Özyer, K.** (2018). Liseli ergenlerde okula aidiyet duygusu: Umutsuzluk ve yalnızlık ile ilişkileri. *Elementary Education Online*, 17(3), 1751-1764.
- Amato, P. R.** (2010). Research on divorce: Continuing trends and new developments. *Journal of Marriage and Family*, 72, 650-666.
- Anık, G.** (2019). *İstanbul'da bir sağlıklı hayat merkezinde diyetisyen desteği alan kadınların çocukluk çağı ruhsal travmalarının yeme tutumu ve psikolojik iyi oluş üzerindeki etkisinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aral, N. ve Gürsoy, F.** (2001). Çocuk hakları çerçevesinde çocuk ihmali ve istismarı. *Milli Eğitim Dergisi*, 151(5), 27-54.
- Arar, H.** (2019). *Ruminasyonun gelişimsel zemini; ruminatif düşünme biçiminin çocukluk çağı ruhsal travmaları ve çocuklukta algılana ebeveyn kabul reddi ile ilişkisinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ardahan, M.** (2006). Sosyal destek ve hemşirelik. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 9(2), 68-75.
- Arslan, E.** (2016). *Otel işletmelerinde iş yeri şiddeti üzerine bir araştırma*. (Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arslan, G.** (2015). Psikolojik istismar, psikolojik sağlamlık, sosyal bağlılık ve aidiyet duygusu arasındaki ilişki. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi*, (36), 47-58.
- Arslan, G. ve Balkıs, M.** (2016). Ergenlerde duygusal istismar, problem davranışlar, öz yeterlik ve psikolojik sağlamlık arasındaki ilişki. *Sakarya University Journal Of Education*, 6(1), 8-22.
- Arz, C. E.** (2018). *Evli bireylerde evlilik uyumunun erişkinlerde görülen dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu ve çocukluk çağı ruhsal travma düzeyleri ile ilişkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Aslan, S. H. ve Alparslan, Z. N.** (1999). Çocukluk örselenme yaşantıları ölçeğinin bir üniversite öğrencisi örnekleminde geçerlik, güvenirlik ve faktör yapısı. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 10(2), 275-85.
- Aslantürk, H. ve Kaya Kılıç, A.** (2020). Üvey aileye sahip gençlerde aile aidiyeti: Nitel bir analiz. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24(3), 1171-1189.

- Aslantürk, H. ve Mavili, A.** (2020). The sense of family belonging in university students from a single parent family compared with those from a two-biological-parent family. *Current Psychology*, 39, 2026-2039. <https://doi.org/10.1007/s12144-020-00725-0>
- Aslantürk, H., Kesen, N.F. ve Daşbaşı, S.** (2020). Üniversite öğrencilerinin aile aidiyetinin aileye ilişkin değişkenler açısından incelenmesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 31(4), 1579–1598.
- Ay, N. D.** (2013). *Çocukluk çağı travmasının şizofreni kliniği ile ilişkisi*. (Yayınlanmamış uzmanlık tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Ayberk, Y. ve Taylan, H. H.** (2021). Değişen aile yapısında aile içi sorunların ve aile aidiyetinin incelenmesi (Cizre örneği). *Jass Studies-The Journal of Academic Social Science Studies*, 14(88), 225-242.
- Aydın, E.** (2018). *Çocukluk çağı travmatik yaşantılarının psikolojik sağlamlık ve depresyon belirtileri üzerine etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aydın, O. ve İşmen, E.** (2003). 18-25 yaş grubu erkeklerde çocukluk çağı örselenme yaşantısının incelenmesi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18, 7-20.
- Aydoğan-Özkay, S.** (2016). *Üniversite öğrencilerinin kişilerarası bağımlılık, benlik saygısı ve aidiyet ihtiyaçları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi) İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bahar, G., Savaş, H. A. ve Bahar, A.** (2009). Çocuk istismarı ve ihmali: Bir gözden geçirme. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 4 (12), 51-65.
- Bailey, M. ve McLaren, S.** (2005). Physical activity alone and with others as predictors of sense of belonging and mental health in retirees. *Aging and Mental Health*, 9, 82-90.
- Bakır, E. ve Kapucu, S.** (2017). Çocuk ihmali ve istismarının Türkiye’de yapılan araştırmalara yansımaları: Bir literatür incelemesi. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 4(2), 13-24.
- Ballı, Ö.** (2010). *Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesine başvuran çocuk istismarı ve ihmali olgularının değerlendirilmesi*. (Tıpta Uzmanlık Tezi). Çukurova Üniversitesi, Tıp Fakültesi.
- Bardakçı, Ş.** (2019). *Devlet koruması altında yetişen bireylerin sosyal destek algısı ve aile aidiyetinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Barrett, A. E., & Turner, R. J.** (2005). Family structure and mental health: The mediating effects of socioeconomic status, family process, and social stress. *Journal of Health and Social Behavior*, 46, 156-169.

- Baskaya, Y., Sayiner, F. D. ve Filiz, Z.** (2020). How much do I belong to my profession? A scale development study: Midwifery belonging scale. *Health Care for Women International*, 41(8), 883-898. <https://doi.org/10.1080/07399332.2020.1716765>
- Baskin, T. W., Quintana, S. M. & Slaten, C. D.** (2014). Family belongingness, gang friendships and psychological distress in adolescent achievement. *Journal of Counseling & Development*, 92(4), 398-405. <https://doi.org/10.1002/j.1556-6676.2014.00166.x>
- Baskin, T. W., Wampold, B. E., Quintana, S. M., & Enright, R. D.** (2010). Belongingness as a protective factor against loneliness and potential depression in a multicultural middle school. *The Counseling Psychologist*, 38(5), 626–651.
- Başar, G. G.** (2019). *Ergenlerin aile aidiyeti ve ebeveyn ilişkileri ile ahlaki olgunluk düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Karabük Üniversitesi, Karabük.
- Başkaya, Y.** (2018). *Türkiye'deki ebelerin mesleki aidiyeti ve tükenmişlik düzeyleriyle ilişkisi*. (Doktora Tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Battistich, V., Solomon, D., Watson, M., & Schaps, E.** (1997). Caring school communities. *Educational Psychologist*, 32, 137-151
- Baumeister, R. F., & Leary, M. R.** (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin*, 117, 497-529.
- Baumeister, R. F., & Tice, D. M.** (1990). Point-counterpoints: Anxiety and social exclusion. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 9(2), 165-95.
- Bayındır, N.** (2010). Aile içinde yaşanan şiddete karşı çocuğun gösterdiği tepkiler. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2, 1-9.
- Bener, Ö. ve Günay, G.** (2013). Gençlerin evlilik ve aile yaşamına ilişkin tutumları. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 1-16.
- Bernet, W.** (1997). Practice parameters for the forensic evaluation of children and adolescents who may have been physically or sexually abused. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry*, 36, 37-56.
- Bernstein, D. P., Stein, J. A., Newcomb, M. D., Walker, E., Pogge, D., Ahluvalia, T. ve ... Zule, W.** (2003). Development and validation of a brief screening version of the Childhood Trauma Questionnaire. *Child Abuse & Neglect*, 27(2), 169-190. [https://doi.org/10.1016/S0145-2134\(02\)00541-0](https://doi.org/10.1016/S0145-2134(02)00541-0)
- Beşer, N. G., Arabacı, L. B., Uzunoğlu, G., Bilaç, Ö., & Ozan, E.** (2019). Suça itilmiş ergenlerde ebeveyn tutumu ve çocukluk çağı travmalarının belirlenmesi. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 22(2), 219-227.

- Beyazıt, U. ve Bütün-Ayhan, A.** (2015). Türkiye’de yapılmış çocuğun mağdur olduğu cinsel istismar olgularını konu alan bilimsel çalışmaların incelenmesi. *International Journal of Social Science*, 31, 443-453. <https://jasstudies.com/DergiTamDetay.aspx?ID=2631>
- Bilim, G.** (2012). *Çocukluk çağı örselenme yaşantıları: Duygu düzenleme, kişilerarası tarz ve genel psikolojik sağlık açısından bir inceleme*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bilir, Ş., Arı, M., Atik, B. ve San, N. P.** (1987). Konya, Kayseri, Denizli il merkezlerinde 4-12 yaş grubu 4003 çocuk üzerinde dövülme sıklığı ve bununla ilgili bazı duygusal sorunların taranması. *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Dergisi*, 2(1), 3-9.
- Bilir, Ş., Arı, M., Dönmez, N. B., Atik, B. ve San, P.** (1991). Türkiye’nin 16 ilinde 4-12 yaşlar arasındaki 50.473 çocuğa fiziksel ceza verme sıklığı ve buna ilişkin problem durumlarının incelenmesi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 1(1). <https://doi.org/10.21560/spcd.98937>
- Biter, E.** (2021). *Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin aile aidiyet düzeyinin bağlanma stilleri ve benlik saygısı bağlamında incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Blanchard, E. B., Hickling, E. J., Freidenberg, B. M., Malta, L. S., Kuhn, E. & Sykes, M. A.** (2004). Two studies of psychiatric morbidity among motor vehicle accidentsurvivors 1 year after the crash. *Behaviour Research and Therapy*, 42(5), 569–583.
- Boeree, C. G.** (2006). Abraham Maslow. *Personality theories*, 2, 1-11.
- Bostan, B.** (2018). *Ergenlerde algılanan psikolojik istismar ve öznel iyi oluş ilişkisinde, psikolojik sağlamlık ve sosyal bağlılığın rolü*. (Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bostancı, N., Albayrak, B., Bakoğlu, İ. ve Çoban, Ş.** (2006). Üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı travmalarının depresif belirtileri üzerine etkisi. *Yeni Sempozyum Dergisi*, 44(2), 100-106.
- Brassard, A., Darveau, V., Peloquin, K., Lussier, Y., Shaver, R. & Philip Brassard, A.** (2014). Childhood sexual abuse and intimate partner violence in a clinical sample of men: The mediating roles of adult attachment and anger management. *Journal Of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 23(7), 683-704.
- Brassard, M. R., Hart, S. N., & Hardy, D.** (1991). Psychological and emotional abuse of children. In Ammerman, R.T., & Herson, M. (Eds.), *Case Studies In Family Violence*. (ss. 255-270). New York: Plenum Press.
- Browne, A., & Finkelhor, D.** (1986). Impact of child sexual abuse: A review of the research. *Psychological Bulletin*, 99(1), 66-77.

- Budak, F.** (2022). *Çocukluk çağı ruhsal travmalarına sahip ergenlerde iyi oluşun bazı değişkenler açısından incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bulmuş, H.** (2008). *Yaralanmalarda ruhsal muayenenin kullanımı*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü.
- Burcu, E., Danacıoğlu, N. ve Vazsonyi, A. T.** (2007). Arkadaş grubuna sahip olmaya verilen önemin gençlerin vandalizmi üzerindeki etkisi. *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 24(2), 23-44.
- Bülbül, F., Çakır, Ü., Ülkü, C., Üre, İ., Karabatak, O. ve Alpak, G.** (2013). Yineleyen ve ilk atak depresyonda çocukluk çağı ruhsal travmalarının yeri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 14, 93-9.
- Büyükalım M.** (2020). *Üniversite öğrencilerinde genel aidiyet, nomofobive yaşam doyumu arasındaki yordayıcı ilişkiler*. (Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Büyüköztürk, Ş.** (2010). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı: İstatistik, Araştırma Deseni, SPSS Uygulamaları ve Yorum. (12. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş.** (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (23. baskı.). Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş.** (2019). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. 25. baskı. Pegem Akademi Yayıncılık. Ankara.
- Campbell, C., & Allison, E.** (2022). Mentalizing the modern world. *Psychoanalytic Psychotherapy*, 36(3), 206-217. doi:10.1080/02668734.2022.2089906
- Capanna, C., Stratta, P., Collazzoni, A., D'Ubaldo, V., Pacifico, R., Di Emidio, G., ... & Rossi, A.** (2013). Social connectedness as resource of resilience: Italian validation of the Social Connectedness Scale-Revised. *Journal of Psychopathology*, 19, 320-326.
- Cavanagh, S. E.** (2008). Family structure history and adolescent adjustment. *Journal Of Family Issues*, 29(7), 944-980.
- Choenarom, C., Williams, R. A., & Hagerty B. M.** (2005). The role of sense of belonging and social support on stress and depression in individuals with depression. *Archives of Psychiatric Nursing*, 19(1), 18-29. <https://doi.org/10.1016/j.apnu.2004.11.003>
- Christ, C., de Waal, M. M., Dekker, J. J. M., van Kuijk, I., van Schaik, D. J. F., Kikkert, M. J., Goudriaan, A. E., Beekman, A. T. F., & Messman-Moore, T. L.** (2019). Linking childhood emotional abuse and depressive symptoms: The role of emotion dysregulation and interpersonal problems. *Plos One*, 14(2), 1-18. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0211882>

- Cicchetti, D.** (2013). Annual research review: resilient functioning in maltreated children—past, present, and future perspectives. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 54 (4), 402-422.
- Cockshaw, W. D., Shochet, I. M., & Obst, P. L.** (2013). General belongingness, workplace belongingness, and depressive symptoms. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 23(3), 240-251.
- Cohen-Cline, H., Jones, K., & Vartanian, K.** (2021). Direct and indirect pathways between childhood instability and adult homelessness in a low-income population. *Children and Youth Services Review*, 120, 105707. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105707>
- Curlette, W. L., & Kern, R. M.** (2010). The importance of meeting the need to belong in lifestyle. *The journal of Individual Psychology*, 6(1), 30-42.
- Çağatay, S. E.** (2014). *Üniversite öğrencilerinin çocukluk çağı travmatik yaşantı düzeyi ile bağlanma stilleri ve savunma mekanizmalar arasındaki ilişkinin incelenmesi.* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çevik A. ve Alan S.** (2021). Ebelik bölümü öğrencilerinin liderlik yönelimleri ile mesleki aidiyet durumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 7(2), 182-196.
- Çiçek, D. B.** (2021). *Çocuklarda travma sonrası büyümenin yordayıcıları üzerine bir literatür taraması.* (Yüksek Lisans Bitirme Projesi). Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, İstanbul.
- Davis, C. G., Lehman, D. R., Silver, R. C., Wortman, C. B., & Ellard, J. H.** (1996). Self-blame following a traumatic event: The role of perceived avoidability. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 22(6), 557-567.
- Demirkapı, E. Ş.** (2013). *Çocukluk çağı travmalarının duygu düzenleme ve kimlik gelişimine etkisi ve bunların psikopatolojiler ile ilişkisi.* (Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Demir-Yıldırım, A., Yılmaz-Esencan, T., Aydın, F. N., Akıncı, A., Dağlı, E. F., Demir, H. K. ve Aksu, A. U.** (2022). Ebelik ilk ve son sınıf öğrencilerinin mesleki aidiyetlerinin değerlendirilmesi. *Fenerbahçe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(3), 613-623. DOI: 10.56061/fbujohs.1149620
- Dereboy, Ç., Demirkapı, E. Ş., Şakiroğlu, M., Öztürk, C. F.** (2018). Çocukluk çağı travmalarının, kimlik gelişimi, duygu düzenleme güçlüğü ve psikopatoloji ile ilişkisi. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 29(4), 269-278.
- Devaney, J.** (2015). Research Review: The Impact of Domestic Violence on Children. *Irish Probation Journal*, 12.
- Deveci, H.** (2007). *Öğretmenlerin psikolojik ihtiyaçlarına ilişkin görüşleri.* (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Dilek Arar, H.** (2019). *Ruminasyonun gelişimsel zemini; ruminatif düşünme biçiminin çocukluk çağı ruhsal travmaları ve çocuklukta algılanan ebeveyn kabul reddi ile ilişkisinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dobur, H. A.** (2019). *Yetişkinliğe geçişte çocukluk çağı ruhsal travmaları ile duygusal yeme ve tıknırcasına yeme ilişkisinde bilişsel tamamlanma ihtiyacının aracılık etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Doğruer, N.** (2019). *Çocukluk çağı travma yaşantısına sahip yetişkinlerde psikolojik dayanıklılık ve affetme*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yakın Doğu Üniversitesi, Lefkoşa.
- Dost, M. T.** (2007). Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumunun bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(22), 132-143.
- Dönmezer, İ.** (1999). *Ailede iletişim ve etkileşim*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Dubowitz, H., Kim, J., Black, M. M., Weisbart, C., Semiatin, J., & Magder, L. S.** (2011). Identifying children at high risk for a child maltreatment report. *Child abuse & neglect*, 35(2), 96-104.
- Dubowitz, H., Papas, M. A., Black, M. M., & Starr Jr, R. H.** (2002). Child neglect: Outcomes in high-risk urban preschoolers. *Pediatrics*, 109(6), 1100-1107.
- Dursun O. B., Güvenir, T., Özbek A.** (2010). Çocuk ergen ruh sağlığında epidemiyolojik çalışmalar: Yöntemsel bir bakış. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 2(3), 401-416.
- Duru, E.** (2015). Genel aidiyet ölçeğinin psikometrik özellikleri: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(44), 37-47.
- Ecke, V. Y., Chope, R. C., & Emmelkamp, P. M.** (2006). Bowlby and Bowen: Attachment Theory and Family Therapy. *Counseling & Clinical Psychology Journal*, 3(2), 81-108.
- Egeland, B., Jacobvitz, D., & Sroufe, L. A.** (1988). Breaking the cycle of abuse. *Child development*, 1080-1088.
- Egeland, B., Jacobvitz, D., & Sroufe, L. A.** (1988). Breaking the cycle of abuse. *Child Development*, 59(4), 1080–1088. <https://doi.org/10.2307/1130274>
- Erdim, L.** (2015). Psikiyatrik hastalığı olan ebeveynle yaşamının çocuklar üzerine etkisi. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 2(2), 233-240.
- Eren, E.** (2010). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi*. 12. Baskı. Beta Yayınevi. İstanbul.
- Ergün-Başak, B.** (2012). *Düşük gelirli ailelerden gelen üniversite öğrencilerinin öz duyarlılık, sosyal bağlılık, iyimserlik ve psikolojik sağlık düzeyleri arasındaki ilişkiler*. (Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Ersanlı, K. ve Koçyiğit, M.** (2013). Ait Olma Ölçeği'nin psikometrik özellikleri. *Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(12), 751-764. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.6044>
- Evans, C. B. ve Burton, D. L.** (2013). Five types of child maltreatment and subsequent delinquency: Physical neglect as the most significant predictor. *Journal of Child Adolescent Trauma*, 6(4), 231-245
- Evans, E., Hawton, K., & Rodham, K.** (2005). Suicidal phenomena and abuse in adolescents: a review of epidemiological studies. *Child abuse & neglect*, 29(1), 45-58.
- Fassler, I. R., Amodeo, M., Griffin, M. L., Clay, C. M., & Ellis, M. A.** (2005). Predicting long-term outcomes for women sexually abused in childhood: Contribution of abuse severity versus family environment. *Child Abuse & Neglect*, 29(3), 269-284.
- Felix, E., Hernández, L. A., Bravo, M., Ramirez, R., Cabiya, J., & Canino, G.** (2011). Natural disaster and risk of psychiatric disorders in Puerto Rican children. *Journal Of Abnormal Child Psychology*, 39, 589-600.
- Fıçıcı, E.** (2022). *Çocukluk çağı ruhsal travmaları ile obsesyon düzeylerinin 40 yaş üstü kişilerde kardiyovasküler hastalık riski açısından incelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Okan Üniversitesi, İstanbul.
- Finkelhor, D., & Browne, A.** (1985). The traumatic impact of child sexual abuse: A conceptualization. *American Journal of Orthopsychiatry*, 55(4), 530-541.
- Fisher, L. B., Overholser, J. C., Ridley, J., Braden, A., & Rosoff, C.** (2015). From the outside looking in: Sense of belonging, depression, and suicide risk. *Psychiatry*, 78(1), 29-41.
- Flannery Jr, R. B.** (2001). The employee victim of violence: Recognizing the impact of untreated psychological trauma. *American Journal of Alzheimer's Disease & Other Dementias*, 16(4), 230-233.
- Flannery, D. J., Singer, M. I., & Wester, K.** (2001). Violence exposure, psychological trauma, and suicide risk in a community sample of dangerously violent adolescents. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 40(4), 435-442.
- Foster, R. L. R., Hunsberger, M., & Tackett-Anderson, J. J.** (1989). *Family-centered nursing care of children*. USA: Saunders.
- Franklin, C. A., & Kercher, G. A.** (2012). The intergenerational transmission of intimate partner violence: Differentiating correlates in a random community sample. *Journal of family violence*, 27, 187-199.
- Fraser, E., & Pakenham, K. I.** (2009). Resilience in children of parents with mental illness: Relations between mental health literacy, social connectedness and coping, and both adjustment and caregiving. *Psychology, Health ve Medicine*, 14(5), 573-584.

- George, D.** (2011). *SPSS for windows step by step: A simple study guide and reference*, 17.0 update, 10/e. Pearson Education India.
- George, D., & Mallery, P.** (2010). *SPSS for windows step by step: A simple guide and reference*, 17.0 update. 10a ed. Boston: Pearson.
- Glasser, W.** (1965). *Reality therapy: A new approach to psychiatry*. New York: Harper ve Row.
- Goddard, C., & Bedi, G.** (2010). Intimate partner violence and child abuse: A child-centred perspective. *Child Abuse Review: Journal of the British Association for the Study and Prevention of Child Abuse and Neglect*, 19(1), 5-20.
- Goodman, M. L., Gibson, D. C., Kesier, P. H., Gitari, S., & Raimor-Goodman, L.** (2019). Family, belonging and meaning in life among semi-rural Kenyans. *Journal of Happiness Studies*, 20, 1627-1645. <https://doi.org/10.1007/s10902-018-0017-9>
- Gordon, T.** (2003). *Çocukta dış disiplin mi? İç disiplin mi?* (Çev. Aksay, E.). İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Goulet, L. R., & Singh, P.** (2002). Career commitment: A reexamination and an extension. *Journal of vocational behavior*, 61(1), 73-91.
- Gratz, K. L., & Roemer, L.** (2004). Multidimensional assessment of emotion regulation and dysregulation: Development, factor structure, and initial validation of the difficulties in emotion regulation scale. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 26(1), 41–54. <https://doi.org/10.1023/B:JOBA.0000007455.08539.94>
- Güleç, H., Topaloğlu, M., Ünsal, D., & Altıntaş, M.** (2012). Bir kısır döngü olarak şiddet. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(1), 112-137. <https://doi.org/10.5455/cap.20120408>
- Gümüüşdaş, M., Lazoğlu, M., & Apay, S.** (2021). X ve Y kuşağındaki ebelerin mesleki bağlılıklarının karşılaştırılması. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetim Dergisi*, 8, 77-85. <https://doi.org/10.5222/SHYD.2021.52385>
- Gündüz, B. ve Gökaçakan, Z.** (2004). Fiziksel istismar açısından üniversite öğrencilerinin problem çözme becerilerinin incelenmesi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (13), 29-40.
- Güneş, A.** (2015). *Tutunma çabası aidiyet*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Güneş, F.** (2018). *Genç yetişkinlerde güvengenlik ve utangaçlık: Aile aidiyet duygusunun ve duygu-düzenlemede öz-yeterlik algısının belirleyici etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Günlü, N. G.** (2023). *Duygusal tepkisellik ve çocukluk çağı ruhsal travmaları ile ikili ilişkilerde güven ilişkisinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Aydın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

- Hagerty, B. M.** (2002). Childhood antecedents of adult sense of belonging. *Journal of Clinical Psychology*, 58(7), 793–801. doi: 10.1002/jclp.2007
- Hagerty, B. M., Lynch-Sauer, J., Patusky, K. L., Bouwsema, M., & Collier, P.** (1992). Sense of belonging: A vital mental health concept. *Archives of Psychiatric Nursing*, 6(3), 172–177. [https://doi.org/10.1016/0883-9417\(92\)90028-H](https://doi.org/10.1016/0883-9417(92)90028-H)
- Hagerty, B., & Patusky, K.** (1995). Developing a measure of sense of belonging. *Nursing Research*, 44(1), 9-13.
- Hagerty, B. M., Williams, R. A., Coyne, J. C., & Early, M. R.** (1996). Sense of belonging and indicators of social and psychological functioning. *Archives of Psychiatric Nursing*, 10(4), 235–244. [https://doi.org/10.1016/S0883-9417\(96\)80029-X](https://doi.org/10.1016/S0883-9417(96)80029-X)
- Hallers-Haalboom, E. T., Mesman, J., Groeneveld, M. G., Endendijk, J. J., van Berkel, S. R., van der Pol, L. D., & Bakermans-Kranenburg, M. J.** (2014). Mothers, fathers, sons and daughters: Parental sensitivity in families with two children. *Journal of Family Psychology*, 28(2), 138–147. <https://doi.org/10.1037/a0036004>
- Halmatov, S.** (2007). *Türkiye’de eğitim görmekte olan yabancı uyruklu öğrenciler ile tc uyruklu öğrencilerin psikolojik ihtiyaçlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi.* (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hancock, K. J., Mitrou, F., Shipley, M., Lawrence, D., & Zubrick, S. R.** (2013). A three generation study of the mental health relationships between grandparents, parents and children. *BMC psychiatry*, 13, 1-11.
- Hansel, T. C., Osofsky, J. D., & Osofsky, H. J.** (2015). Louisiana State University Health Sciences Center Katrina Inspired Disaster Screenings (KIDS): Psychometric testing of the National Child Traumatic Stress Network Hurricane Assessment and Referral Tool. *Child & Youth Care Forum*, 44(4), 567–582. <https://doi.org/10.1007/s10566-015-9313-2>
- Heller, S. S., Larrieu, J. A., D’Imperio, R., & Boris, N. W.** (1999). Research on resilience to child maltreatment: Empirical considerations. *Child abuse & neglect*, 23(4), 321-338.
- Helvacı-Çelik, F. G. ve Hocaoğlu, Ç.** (2018). Çocukluk çağı travmaları: Bir gözden geçirme. *Sakarya Tıp Dergisi*, 8(4), 695-711.
- Hepler, J. B.** (1997). Social development of children: The role of peers. *Social Work in Education*, 19 (4), 242-256.
- Hill, L. H.** (2006). Sense of belonging as connectedness, American Indian worldview, and mental health. *Archives of Psychiatric Nursing*, 20(5), 210–216.
- Hobfoll, S. E., Watson, P., Bell, C. C., Bryant, R. A., Brymer, M. J., Friedman, M. J., ... & Ursano, R. J.** (2007). Five essential elements of immediate and mid-term mass trauma intervention: Empirical evidence. *Psychiatry: Interpersonal and Biological Processes*, 70(4), 283-315.

- İbiloğlu, A. O.** (2012). Aile içi şiddet. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(2), 204-222.
- İlik, D. A.** (2019). *Ergenlerde bağlanma stilleri ve aile aidiyetinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü.
- İşmen, A.** (2012). Aile içi çocuk istismarı ölçek geliştirme çalışması. *HAYEF: Journal of Education*, 1(1).
- Jain, A. M.** (1999). Emergency department evaluation of child abuse. *Emergency medicine clinics of North America*, 17(3), 575-593.
- Joronen, K., & Åstedt-Kurki, P.** (2005). Familial contribution to adolescent subjective well-being. *International Journal of Nursing Practice*, 11(3), 125-133.
- Kağıtçıbaşı, Ç.** (2012). *Günümüzde insan ve insanlar*. İstanbul: Evrim Yayınevi.
- Kanbur, N. ve Akgül, S.** (2010). Adölesanlarda cinsel istismar ve pediatriğin rolü. *Çocuk İhmal ve İstismarı-I*, 32 (4), 491-502.
- Kandemir, K. B.** (2011). *Psikolojik dışlanma, sosyal dışlanma ve sosyal reddedilmenin tehdit edilen ihtiyaçlar ve dışlanma tepkileri üzerindeki etkileri*. (Yüksek Lisans Tezi) Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kaplan, S. J., Pelcovitz, D., & Labruna, V.** (1999). Child and adolescent abuse and neglect research: A review of the past 10 years. Part I: Physical and emotional abuse and neglect. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 38(10), 1214-1222.
- Kara, B., Biçer, Ü. ve Gökalep, A. S.** (2004). Çocuk istismarı. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, 47, 140-151.
- Karabekiroğlu, K.** (2009). *Anne-babalar için ergen ruh sağlığı rehberi*. İstanbul: Say Yayınları.
- Karabulut, D. ve Bekler, T.** (2019). Doğal afetlerin çocuklar ve ergenler üzerindeki etkileri. *Doğal Afetler ve Çevre Dergisi*, 5(2), 368-376. DOI: 10.21324/dacd.500356
- Karagöz, Y.** (2020). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve Yayın Etiği*. 3. Baskı. Nobel Yayınları. Ankara.
- Karakaya, I., Ağaoğlu, B., Coşkun, A., Şişmanlar, Ş. G. ve ÖC, Ö. Y.** (2004). Marmara depreminden üç buçuk yıl sonra ergenlerde TSSB, depresyon ve anksiyete belirtileri. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 15(4), 257-263.
- Karakurt, G., & Silver, K. E.** (2013). Emotional abuse in intimate relationships: The role of gender and age. *Violence and victims*, 28(5), 804-821.
- Karakuş, F. T.** (2006). *Ergenlerde algılanan duygusal istismar ile sosyal beceri arasındaki ilişki*. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Karal, E. ve Atak, H.** (2022). Çocukluk çağı ruhsal travmaları üzerine kavramsal bir çalışma. *Muş Alparslan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 82-103.
- Karaman, Ö. ve Çırak, Y.** (2018). Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Üniversiteye Ait Olma Gereksinimlerinin Çeşitli Değişkenlerle İncelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 151-173. <https://doi.org/10.17679/inuefd.409094>
- Karataş, U. Y.** (2020). *Affetmemenin yordayıcıları olarak çocukluk çağı travmaları ve bilişsel duygu düzenlemenin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Karip, S., Kesen, N. F. ve Daşbaşı, S.** (2020). Genç yetişkinlerin kullandıkları duygu stilleri ile aile aidiyetinin ilişkisi üzerine bir araştırma. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 31(3), 823-848.
- Karzaoğlu-Şimşek, Z.** (2021). *15-18 yaş aralığındaki ergenlerde topluma aidiyet ve sosyal kaygının karşılaştırılması*. (Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Keenan, K.** (1996). *Motivasyon*. (Çev. Koporan, E.). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Keskin, R. ve Pakdemirli, M. N.** (2016). Mesleki aidiyet ölçeği: Bir ölçek geliştirme, geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *Journal of International Social Research*, 9(43), 2580-7
- Kessler, R. C.** (1995). The National Comorbidity Survey: preliminary results and future directions. *International Journal of Methods in Psychiatric Research*, 5(2), 139–151.
- Khrapatina, I., & Berman, P.** (2016). The impact of adverse childhood experiences on health in college students. *Journal of Child & Adolescent Trauma*, 10(3), 275–287. doi: 10.1007/s40653-016-0093-0
- Kılıç, S. ve Öksüz, Y.** (2020). Üniversite öğrencilerinin yetersizlik duygusu ile genel aidiyet düzeyleri arasındaki ilişki. *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty*, 39(2), 216-225.
- Kılınç, H.** (2011). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin benlik tasarımlarının atılganlık düzeyi ve bazı değişkenler açısından incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kır, İ.** (2011). Toplumsal bir kurum olarak ailenin işlevleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(36), 381-404.
- Kıyan, L. C.** (2020). *Kanser tedavisi gören çocukların yaşam kaliteleri ile annelerin tanı-tedavi sürecine ilişkin memnuniyetlerinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Kızılkoca, M.** (2023). Üniversite öğrencilerinin aile aidiyeti ve rekreasyon deneyim tercihlerinin incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 6(2), 612-624. <https://doi.org/10.38021asbid.1249836>

- Kızıloluk, H. ve Uğurlu, C. T.** (2017). Akran-arkadaş gruplarına üyelik: Anlamı, nedenleri, kriterleri, çatışma yaratan etkenler ve sürekliliği. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(3), 861-877.
- King, V. & Boyd, L. M.** (2016). Factors associated with perceptions of family belonging among adolescents. *Journal of Marriage and Family*, 78(4), 1114–1130. <https://doi.org/10.1111/jomf.12322>
- Kingori, J., & Muchemi, P.** (2021). Traumatic experiences, post traumatic stress disorder levels and mental health implications among children survivors of post-election violence in nakuru county. *Journal of Humanities and Social Sciences*, 2(1), 1-13.
- Kirişoğlu, Ş.** (2016). *Genç yetişkinlerin aile yapıları ile benlik saygısı ve yaşam doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kocadaş, B. ve Kılıç, M.** (2012). Düşük sosyo-ekonomik yapıdaki kadın ve çocuğun şiddet algısı. *Uluslararası Katılımlı Kadına ve Çocuğa Karşı Şiddet Sempozyumu*, 1, 349-359.
- Kocamanoğlu, F. N.** (2021). *Geç ergenlik döneminde flört şiddeti ile çocukluk çağı ruhsal travmaları ve ruhsal belirtiler arasındaki ilişki*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Koçel, T.** (2001). *İşletme yöneticiliği*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Koçyiğit, M.** (2014). *Cinsiyete ve ait olma düzeylerine göre üniversite öğrencilerinin geleceğe yönelik tutumları*. (Yüksek Lisans Tezi). On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Koçyiğit, M. ve Ersanlı, K.** (2013). Ait olma ölçeğinin psikometrik özellikleri. *Turkish Studies*, 8(12), 751-764.
- Korkmaz, E.** (2019). *Çocukluk çağı ruhsal travmaları ve affetmenin kişilerin savunma mekanizmalarıyla ilişkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kourou, O.** (2019). *Rehberlik ve psikolojik danışmanlık öğrencilerinin ait olma ile varoluşsal kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kourt, R.** (2011). *18-24 yaş arası üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı travmalarının dissosiyatif yaşantılar ve suçluluk-utanç duyguları ile ilişkisinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Köse, N.** (2015). Ergenlerde akran ilişkilerinin mutluluk düzeyine etkisi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2(4), 1-6.

- Köse, S., Aslan, Z., Başgöl, Ş. S., Şahin, S., Yılmaz, Ş., Çıtak, S., ve Tezcan, E.** (2011). Bir eğitim ve araştırma hastanesi çocuk psikiyatrisi polikliniğine yönlendirilen adli olgular. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 12(3), 221-225.
- Kulaksızoğlu, A.** (2004). *Ergenlik psikolojisi*. 6. Baskı. Remzi Kitapevi. İstanbul.
- Küçük, K. A.** (2023). *İstanbul ilindeki evsizlerin şiddet mağduriyeti yaygınlığı, çocukluk çağı ruhsal travmaları ve şiddet eğilimleri ile ilişkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü
- Lansford, J. E., Ceballo, R., Abbey, A., & Stewart, A. J.**, (2001). Does family structure matter? A comparison of adoptive, two-parent biological, single-mother, stepfather, and stepmother households. *Journal of Marriage and Family*, 63(3), 840-51.
- Leake, V. S.** (2007). Personal, familial, and systemic factors associated with family belonging for stepfamily adolescents. *Journal of Divorce & Remarriage*, 47, 135– 155. https://doi.org/10.1300/J087v47n01_08
- Levett-Jones, T., Lathlean, J., Maguire, J., & McMillan, M.** (2007). Belongingness: A critique of the concept and implications for nursing education. *Nurse Education Today*, 27, 210–218.
- Lucken, L. J., & Roubinov, D. S.** (2012). Pathways to lifespan health following childhood parental death. *Social and Personality Psychology Compass*, 6(3), 243-257.
- Lynskey, M. T., & Fergusson, D. M.** (1997). Factors protecting against the development of adjustment difficulties in young adults exposed to childhood sexual abuse. *Child Abuse & Neglect*, 21(12), 1177-1190.
- Maercker, A., & Hecker, D. T.** (2016). Consequences of trauma and violence: İmpact on psychological well-being. *Bundesgesundheitsblatt-Gesundheitsforschung-Gesundheitsschutz*, 59(1), 28-34.
- Marcinkus, W. C., Whelan-Berry, K. S., & Gordon, J. R.** (2007). The relationship of social support to the work-family balance and work outcomes of midlife women. *Women in Management Review*, 22(2), 86-111.
- Marley, S. C., & Wilcox, M. J.** (2022). Do family and peer academic social supports predict academic motivations and achievement of first-year college students?. *Journal of Applied Research in Higher Education*, 14(3), 958-973. <https://doi.org/10.1108/JARHE-06-2020-0158>
- Maslow, A.** (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370–396. <https://doi.org/10.1037/h0054346>
- Maslow, A.** (1954). *Motivation and personality*. New York: Harper ve Row.
- Mavili, A., Kesen, N. F. ve Daşbaş, S.** (2014). Aile Aidiyeti Ölçeği: Bir ölçek geliştirme çalışması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, (33), 29-45. <http://dx.doi.org/10.21560/spcd.19507>

- Mavili-Aktaş, A.** (2011). *Ben ve ailem*. Konya: Atlas Yayınevi.
- McCarthy, J. R.** (2012). The powerful relational language of ‘family’: Togetherness, belonging and personhood. *The Sociological Review*, 60(1), 68-90. <https://doi.org/10.1111/j.1467-954X.2011.02045.x>
- Mellor, D., Stokes, M., Firth, L., Hayashi, Y., & Cummins, R.** (2008). Need for belonging, relationship satisfaction, loneliness, and life satisfaction. *Personality and Individual Differences*, 45, 213–218.
- Meredith, L. S., Sherbourne, C. D., Gaillot, S. J., Hansell, L., Ritschard, H. V., Parker, A. M., & Wrenn, G.** (2011). Promoting psychological resilience in the US military. *Rand Health Quarterly*, 1(2).
- Merians, A. N., Baker, M. R., Frazier, P., & Lust, K.** (2019). Outcomes related to adverse childhood experiences in college students: Comparing latent class analysis and cumulative risk. *Child Abuse & Neglect*, 87, 51–64. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2018.07.020>
- Mezey, G., Bacchus, L., Bewley, S., & White, S.** (2005). Domestic violence, lifetime trauma and psychological health of childbearing women. *BJOG: An International Journal of Obstetrics & Gynaecology*, 112(2), 197-204.
- Miller, A. B., Esposito-Smythers, C., Weismore, J. T., & Renshaw, K. D.** (2013). The relation between child maltreatment and adolescent suicidal behavior: A systematic review and critical examination of the literature. *Clinical Child and Family Psychology review*, 16(2), 146-172.
- Minen, S.** (2022). *Çocukluk çağı ruhsal travmalarının problem çözme becerileri, aile işlevselliği ve yaşam kalitesi üzerindeki rolü*. (Tıpta Uzmanlık). Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Adana Tıp Fakültesi.
- Mueller, C.E., & Winsor D.L.** (2018) Depression, suicide, and giftedness: disentangling risk factors, protective factors, and implications for optimal growth. In Pfeiffer, S. (Eds.) *Handbook of Giftedness in Children*. Berlin: Springer, Cham.
- Mukba, G., Kızılok, G. E. ve Yayla, A.** (2023). Aile aidiyetine çok yönlü bakış. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 60, 29-43
- Mütevellioglu, N., Zanbak, M. ve Mert, M.** (2010). İşsizlik, üniversiteli gençlik ve gelecek: bir alan araştırmasının bulguları. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 11(1), 207-229.
- Niemiec, C. P., & Ryan, R. M.** (2009). Autonomy, competence, and relatedness in the classroom: Applying self-determination theory to educational practice. *Theory and Research in Education*, 7(2), 133–144. <https://doi.org/10.1177/1477878509104318>
- Ocak-Aktürk S., Kızılkaya T., Çelik M. ve Yılmaz T.** (2021). Ebelik bölümü son sınıf öğrencilerinin mesleki aidiyet düzeyleri ve etkileyen faktörler: Kesitsel bir çalışma. *Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(1):23-33.

- Oğuz-Duran, N. ve Yılmaz-Sayar, D.** (2016). The sense of belonging as a predictor of life goals among turkish counselor candidates. *The Online Journal of Counseling and Education*, 5(2), 50-62.
- Osterman K. F.** (2010). Teacher practice and students' sense of belonging. In Lovat, T., Toomy, R., & Clement, N. (Eds.), *International research handbook on values education and student wellbeing*. Berlin: Springer.
- Osterman, K. F.** (2010). Teacher practice and students' sense of belonging. *International research handbook on values education and student wellbeing*. Holland: Springer.
- Oyserman, D., Mowbray, C. T., Meares, P. A., & Firminger, K. B.** (2000). Parenting among mothers with a serious mental illness. *American Journal of Orthopsychiatry*, 70(3), 296–315. <https://doi.org/10.1037/h0087733>
- Öç, Ö. Y., Şişmanlar, Ş. G., Ağaoğlu, B., Tural, Ü., Önder, E. Ve Karakaya, I.** (2006). Anne-babalarında ruhsal bozukluk olan çocukların ruhsal durumlarının değerlendirilmesi. *Klinik Psikiyatri*, 9(1), 123-30.
- Öğüt, O., Dursun, Y., Şişmanlar, Ş. G., Coşkun, A. ve Sarı, U.** (2020). Suça sürüklenen çocukların sosyo-demografik özellikleri, algılanan aile işlevselliğinin ve anne baba tutumlarının suça sürüklenme üzerine etkisinin değerlendirilmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 21(5), 531-536.
- Öklük, Ö.** (2018). *Çocukluk dönemi travmatik yaşam olaylarına maruz kalmış yetişkin bireylerin benlik saygısı, kişilerarası ilişki tarzları ve baş etme becerilerinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Işık Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Örsel, S., Karadağ, H., Karaoğlu-Kahiloğulları, A. ve Akgün-Aktaş, E.** (2011). Psikiyatri hastalarında çocukluk çağı travmalarının sıklığı ve psikopatoloji ile ilişkisi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 12, 130-136.
- Özatça, A.** (2009). *Ergenlerde sosyal ve duygusal yalnızlığın yordayıcısı olarak aile işlevleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özdağ, İ.** (2017). *Yetişkinlerde ait olma ihtiyacı, psikolojik dayanıklılık ve yaşam doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özdemir, P.** (2020). *Çocukluk çağı travmaları ile kendilik psikolojisi arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özdemir, S. G., Daşbaş S. ve Kesen N. F.** (2020). Üniversite öğrencilerinin aile aidiyeti ve özgeci davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi: Konya ili örneği. *Selçuk üniversitesi sosyal bilimler meslek yüksekokulu dergisi*, 23(1), 101-111.
- Özdevecioğlu, M. ve Aktaş, A.** (2007). Kariyer bağlılığı, mesleki bağlılık ve örgütsel bağlılığın yaşam tatmini üzerindeki etkisi: iş-aile çatışmasının rolü. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 28, 1-20.

- Özer, B.** (2021). *Üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı ruhsal travmaları ile depresyon arasındaki ilişkide affetmemenin ve sürekli öfkenin rolü.* (Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özgen, H.** (2017). *Çocukluk çağı ruhsal travmalarının ebeveyn tutumları üzerindeki yordayıcılığı.* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özgentürk, İ.** (2014). Çocuk istismarı ve ihmal. *Journal of Human Sciences*, 11 (2), 265-278. <https://doi.org/10.14687/ijhs.v11i2.2943>
- Özkan, S. ve Yılmaz, E.** (2010). Üniversite Öğrencilerinin Üniversite Yaşamına Uyum Durumları (Bandırma Örneği). *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 5(13), 153-171
- Özkan, S., ve Yılmaz, E.** (2010). Üniversite öğrencilerinin üniversite yaşamına uyum durumları (Bandırma örneği). *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 5(13), 153-171.
- Özkay-Aydoğan, S.** (2016). *Üniversite öğrencilerinin kişilerarası bağımlılık, benlik saygısı ve aidiyet ihtiyaçları arasındaki ilişkinin incelenmesi.* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özkol, H.** (2014). *The relations among childhood interpersonal trauma, dissociation, posttraumatic stress disorder, and disorders of extreme stress not otherwise specified.* (Doktora Tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Öztaş, S.** (2010). *Kadrolu, sözleşmeli ve ücretli statüye göre öğretmenlerin mesleki aidiyet duygusunun değerlendirilmesi.* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Öztop, D. B.** (2012). Depresyon ve istismar. *Türkiye Klinikleri Psikiyatri Özel Sayısı*, 5(2), 46-50.
- Öztürk, A. B.** (2009). Çocuğun cinsel istismarı ve aileyle çalışma (Child sexual abuse and working with the family). *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 20(2), 89-98.
- Öztürk, E., Derin, G. ve Okudan, M.** (2020). Üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı travmaları ile savunma mekanizmaları ve kendine zarar verme davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Türkiye Klinikleri Adli Tıp ve Adli Bilimler Dergisi*, 17(1), 10-24.
- Öztürk, S.** (2007). *Çocuklarda duygusal istismar.* (Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özyurt, C.** (2021). *Evcil hayvan besleyen yetişkin bireylerin çocukluk çağı ruhsal travmaları ile evcil hayvanlara bağlanma düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi.* Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Paavilainen, E., & Tarkka, M. T.** (2003). Definition and identification of child abuse by Finnish public health nurses. *Public Health Nursing*, 20(1), 49-55.

- Paolucci, E.O., Genuis, M.L., &Violato, C.A.** (2001) A meta-analysis of the published research on the effects of child sexual abuse. *The Journal of Psychology*, 135, 17-36. <http://dx.doi.org/10.1080/00223980109603677>
- Park, N.** (2004). The role of subjective well-being in positive youth development. *The Annals Of The American Academy Of Political And Social Science*, 591(1), 25-39.
- Paton D., & Johnston D.** (2015). The Christchurch earthquake: Integrating perspectives from diverse disciplines. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 14(1), 1-5. <https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2015.02.003>
- Peker, E.** (2017). *Çocukluk çağı travmaları, yetişkinlik döneminde bağlanma biçimi ve öz anlayış arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Arel Üniversitesi.
- Pelcovitz, D, Kaplan, S., &Goldenberg, B.** (1994). Post-traumatic Stress Disorder in Physically Abused Adolescents. *J Am Acad Child Adolescent Psychiatry*, 33(3), 305-12.
- Pelendecioğlu, B. ve Bulut, S.** (2009). Çocuğa yönelik aile içi fiziksel istismar. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*, 9(1), 50-62.
- Perry, B. D., Colwell, K., & Schick, S.** (2002). Neglect in childhood. *Encyclopedia of Crime and Punishment*, 1, 192-196.
- Perry, D. G., Kusel, S. J., & Perry, L. C.** (1988). Victims of peer aggression. *Developmental Psychology*, 24(6), 807-814. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.24.6.807>
- Pico-Alfonso, M. A., Garcia-Linares, M. I., Celda-Navarro, N., Blasco-Ros, C., Echeburua, E., & Martinez, M.** (2006). The impact of physical, psychological, and sexual intimate male partner violence on women's mental health: depressive symptoms, posttraumatic stress disorder, state anxiety, and suicide. *Journal of women's health*, 15(5), 599-611.
- Pietrantonio, L., & Prati, G.** (2009). Resilience among first responders. *African Health Sciences*, 8(3), 14-20.
- Pittman, L. D., & Richmond, A.** (2008). University belonging, friendship quality, and psychological adjustment during the transition to college. *The Journal of Experimental Education*, 76(4), 343-362. <https://doi.org/10.3200/JEXE.76.4.343-362>
- Ploskonka, R. A., & Servaty-Seib, H. L.** (2015). Belongingness and suicidal ideation in college students. *Journal of American college health*, 63(2), 81-87. <https://doi.org/10.1080/07448481.2014.983928>
- Polat, O.** (2001). *Çocuk ve şiddet*. İstanbul: Der Yayınları.
- Polat, O.** (2006). *Cinsel istismar rehberi*. İstanbul: Forart Matbaa.

- Polat, O.** (2007). *Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı-2: Önleme ve Rehabilitasyon*. 1. Baskı. Seçkin Yayıncılık. Ankara.
- Polat, O.** (2017). *Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı-1: Tanımlar*. 2. Baskı. Seçkin Yayıncılık. Ankara.
- Rask, K., Kurki-Astedt, P., Paavilainen, E., & Laippala, P.** (2003). Adolescent subjective well-being and family dynamics. *Scand J.Caring Sci*, 17(3), 129-138.
- Rew, L., Taylor-Seehafer, M., Thomas, N. Y. & Yockey, R. D.** (2001). Correlates of resilience in homeless adolescents. *Journal of Nursing Scholarship*, 33(1), 33-40.
- Riggs, S. A.** (2010). Childhood emotional abuse and the attachment system across the life cycle: What theory and research tell us. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 19(1), 5-51.
- Riberio, J. D. & Joiner, T.** (2009). The interpersonal-psychological theory of suicidal behavior: Current status and future directions. *Journal of Clinical Psychology*, 65, 1291-1299. DOI: 10.1002/jclp.20621
- Romans, S., Martin, J., & Mullen, P.** (1997). Childhood sexual abuse and later psychological problems: neither necessary, sufficient nor acting alone. *Crim Behav Ment Health*, 7, 327-338.
- Rosenthal, B. S. (2000).** Exposure to community violence in adolescence: Trauma symptoms. *Adolescence*, 138(35), 271.
- Ross, N. D., Kaminski, P. L., & Herrington, R.** (2019). From childhood emotional maltreatment to depressive symptoms in adulthood: The roles of self-compassion and shame. *Child Abuse & Neglect*, 92, 32-42. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2019.03.016>
- Runyan, D., Wattam, C., Ikeda R., Hasan, F., Ramiro, L. (2002).** Child abuse and neglect by parents and other caregivers. Krug, E.G., Dahlberg, L.L., & Mercy, J.A. (Eds). *In World Report On Violence And Health*. WHO, Geneva, 57- 86.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L.** (2000). Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology*, 25, 54-67.
- Saki, Ü.** (2018). *Üniversite öğrencilerinin aile aidiyeti düzeylerinin spor ve farklı değişkenler açısından incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü.
- Sarı, M.** (2012). Empatik sınıf atmosferi ve arkadaşlara bağlılık düzeyinin lise öğrencilerinin okul yaşam kalitesine etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 18 (2), 95-119.
- Sarıkaya, H. Ö. ve Bahayi, K.** (2023). Depresyon belirtileri gösteren yetişkinlerin sosyal ve duygusal yalnızlıklarının toplumsal aidiyet duygusuyla ilişkisi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 161-185.

- Saygın, N.** (2019). *Ait olma duygusu ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Scannapieco, M., & Connell-Carrick K.** (2005). Focus on the first years: Correlates of substantiation of child maltreatment for families with children 0 to 4. *Child Youth Services Review*, 27, 1307-1323.
- Scrands, D. A. & Watt, M.** (2014). Child sexual abuse in boys: Implications for primary care. *The Journal for Nurse Practitioners*, 10(9), 706–713. <https://doi.org/10.1016/j.nurpra.2014.07.021>.
- Shah, R., & Waller, G.** (2000). Parental style and vulnerability to depression: The role of core beliefs. *The Journal of Nervous and Mental Disease*, 188(1), 19-25.
- Shah, S., Choi, M., Miller, M., Halgunseth, L. C., Van Schaik, S. D. & Brenick, A.** (2021). Family cohesion and school belongingness: Protective factors for immigrant youth against bias-based bullying. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 2021(177), 199-217. <https://doi.org/10.1002/cad.20410>
- Shipman, K. L., Schneider, R., Fitzgerald, M. M., Chandler, S. L., & Edwards, A.** (2007). Maternal emotion socialization in maltreating and non- maltreating families: Implications for childrens emotion regulation. *Review of Social Development*, 16(2), 268-285.
- Shull, J. R.** (1998). Emotional And Psychological Child Abuse: Notes On Discourse, History, And Change. *Stanford. Law Review*, 51, 1665.
- Slaten, C. D. & Baskin, T. W.** (2014). Examining the impact of peer and family belongingness on the career decision-making difficulties of young adults: A path analytic approach. *Journal of Career Assessment*, 22(1), 59–74. <https://doi.org/10.1177/1069072713487857>
- Slaten, C. D., Rose, C. A., Bonifay, W., & Ferguson, J. K.** (2019). The milwaukee youth belongingness scale (MYBS): Development and validation of the scale utilizing item response theory. *School psychology*, 34(3), 296. <https://doi.org/10.1177/1069072713487857>
- Sönmez, S.** (2015). *Çocukluk çağında ruhsal travma yaşamış yetişkin bireylerin depresyon düzeylerinin ve yaşam doyumlarının incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi, İstanbul.
- Stein, B. M., Walker, R. J., & Forde, D. R.** (2000). Gender differences in susceptibility to posttraumatic stres disorder. *Behaviour Research and Therapy*, 38, 619–628.
- Stephens, D. G.** (2009). A correlational study on parental attachment and moral judgment competence of millennial generation college students. *Education and Human Sciences*, 32.

- Şahin, E. E.** (2013). *Cinsiyete göre üniversite öğrencilerinde utangaçlık: Benlik saygısı, ilişki başlatma, kendini açma, etki bırakma, duygusal destek ve çalışma yönetimi değişkenlerinin rolü.* (Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Şahin, F.** (2013). *Özel eğitim okullarında çalışan kadrolu, emekli ve ücretli öğretmenlerin mesleki aidiyet duygularının değerlendirilmesi.* (Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şar, V.** (2017). Savaş ve terör yaşantılarında travma sonrası stres. *Okmeydanı Tıp Dergisi*, 33(Ek Sayı), 114-20.
- Şar, V., Öztürk, E. ve İkikardeş, E.** (2012). Çocukluk çağı ruhsal travma ölçeğinin türkçe uyarlamasının geçerlilik ve güvenirliği. *Türkiye Klinikleri*, 32(4), 1054-1063. doi: 10.5336/medsci.2011-26947
- Şenver-Yıldırım, Ş.** (2006). *Ergenlerin aile içinde şiddete maruz kalma durumları ve aile ilişkilerinin değerlendirilmesi.* (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şirin, H. D.** (2014). Ailelerde sosyo-demografik-ekonomik değişkenlerin aile yaşam kalitesine etkileri. *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi*, 2(1), 31-46.
- Şişmanlar, Ş. G., Dursun, Y., Ünverdi, G., Olgun, N. N. ve Coşkun, A.** (2022). Sağlık tedbiri kararı bulunan çocuklarda aile aidiyeti ile ilişkili etkenler. *Arch Neuropsychiatry*, 59, 303–308.
- Taner, Y. ve Gökler, B.** (2004). Çocuk istismarı ve ihmali: Psikiyatrik yönleri. *Hacettepe Tıp Dergisi*, 35(2), 82-86.
- Tarhan, N.** (2011). *Güzel insan modeli.* İstanbul: Timaş Yayınları.
- Tekerci, H.** (2023). Çocuklar için aidiyet ölçeği: Geçerlilik güvenirlik çalışması. *Yaşadıkça Eğitim*, 37(3), 734-749. <https://doi.org/10.33308/26674874.2023373591>
- Tekiner, B.** (2022). *Kişilerarası ilişkilerdeki manipülasyonun çocukluk çağı travmaları, kendilik nesnesi ihtiyaçları ve karanlık üçlü kişilik özellikleri bağlamında incelenmesi.* (Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Tektaş, D.** (2021). *Hatay örnekleminde yetişkinlerde çocukluk çağı travmalarının şiddete yönelik tutum, şiddet eğilimi ve saldırganlık üzerine etkisi.* (Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Thomson, E., Hanson, T., & McLanahan, S.** (1994). Family structure and child wellbeing: Economic resources vs. parental behaviors. *Social Forces*, 73, 221-243. doi: 10.2307/2579924
- Tıraşçı, Y. ve Gören, S.** (2007). Çocuk istismarı ve ihmali. *Dicle Tıp Dergisi*, 34(1), 70-74.

- Toker, E., Turan, Z. ve Seçkin, Z.** (2020). Bir hastanede çalışan ebelerin mesleki örgütlenme durumu, iş doyumunu ve tükenmişlik düzeylerinin belirlenmesi. *Sağlık ve Toplum*, 20(1), 88-97.
- Topbaş, M.** (2004). İnsanlığın büyük bir ayıbı: Çocuk istismarı. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 3(4), 76-80.
- Topçu, S.** (2009). *Silinmeyen İzler: Çocuk, genç ve engellilerin istismar ve ihmali*. Ankara: Phoenix Yayınevi.
- Toros, F., Tot, Ş. ve Düzovalı, Ö.** (2002). Kronik hastalığı olan çocuklar, anne ve babalarındaki depresyon ve anksiyete düzeyleri. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 5, 240-247.
- Turhan, E., Sangün, Ö. ve İnandı, T.** (2006). Birinci basamakta çocuk istismarı ve önlenmesi. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 15(9), 153-157.
- Tuzcuoğlu, S.** (1994). Aile birimlerinin yapısını tanıma ve aile terapisi. *Öneri Dergisi*, 1(1), 154-157. <https://doi.org/10.14783/maruoneri.704806>
- Türkdoğan, T. ve Duru, E.** (2011). Üniversite öğrencilerinde temel ihtiyaçların karşılanma düzeyinin bazı sosyo-demografik değişkenler açısından incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(22), 212 – 237.
- Türkkan, T. ve Odacı, H.** (2018). Liseli ergenlerde çocukluk çağı örselenme yaşantılarının cinsiyet, gelir düzeyi ve ebeveyn eğitim durumuna göre incelenmesi. *Journal Of Society & Social Work*, 29(1).
- Türküm, A. S., Kızıtaş A., Bıyık N. ve Yemenici B.** (2005). Üniversite öğrencilerinin aile işlevlerinin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 5(1), 229-262.
- Tyler, S., Allison, K., & Winsler, A.** (2006). Child neglect: Developmental consequences, intervention, and policy implications. *Child and Youth Care Forum*, 35 (1), 1-20.
- Uğur, Z.** (2010). *Bipolar affektif bozuklukta bağlanma biçimleri, çocukluk çağı travmaları ve agresyon ilişkisi*. (Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi). Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul.
- Ünal, G.** (2021). *Üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı travmaları ve öz şefkat düzeyinin, duygu düzenleme güçlüğü ile ilişkisinin incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Üstündağ, A.** (2020). Duygusal ihmal ve istismara uzmanların bakış açısı. *Journal of Economy Culture and Society*, (61), 125-140. <https://doi.org/10.26650/JECS2019-0038>
- Vatandaş, C.** (2003). *Aile ve şiddet: Türkiye’de eşler arası şiddet*. 1. Baskı. Uyum Ajans. Ankara.

- Vranceanu, A. M., Hobfoll, S. E., & Johnson, R. J.** (2007). Child multi-type maltreatment and associated depression and PTSD symptoms: The role of social support and stress. *Child Abuse & Neglect*, 31(1), 71-84.
- Watanabe, C., Okumura, J., Chiu, T. Y., & Wakai, S.** (2004). Social support and depressive symptoms among displaced older adults following the 1999 Taiwan earthquake. *Journal of Traumatic Stress*, 17, 63-67.
- Whisman, M. A.** (2006). Childhood trauma and marital outcomes in adulthood. *Personal Relationships*, 13(4), 375-386.
- Whitefield, C. L., Anda, R. F., Dube, S. R., & Felitti, V. J.** (2003). Violent childhood experience sand the risk of intimate partner violence in adults: Assessment in a large health maintenance organization. *J Interpers Violence*, 18(2), 166-185.
- Wilczyńska, A., Januszek, M., & Bargiel-Matusiewicz, K.** (2015). The need of belonging and sense of belonging versus effectiveness of coping. *Polish Psychological Bulletin*, 46(1), 72-81.
- Williams, R. A., Hagerty, B. M., Yousha, S. M., Hoyle, K. S., & Oe, H.** (2002). Factors associated with depression in Navy recruits. *Journal of Clinical Psychology*, 58(4), 323-337. <https://doi.org/10.1002/jclp.1146>
- Wind, W. T. & Silvern, L.** (1992). Type and extent of child abuse as predictors of adult functioning. *Journal of family Violence*, 7(4), 261-281.
- Wolfe, D. A., & McIsaac, C.** (2011). Distinguishing between poor/dysfunctional parenting and child emotional maltreatment. *Child Abuse & Neglect*, 35(10), 802-813.
- World Health Organization (WHO).** (1999). *Report of the consultation on child abuse prevention*. Geneva: WHO.
- Wu, Q., Chi, P., Lin, X., & Du, H.** (2018). Child maltreatment and adult depressive symptoms: Roles of selfcompassion and gratitude. *Child Abuse & Neglect*, 80, 62-69. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2018.03.013>
- Yalçıntaş, M.** (2019). *Fen bilimleri öğretiminde kuantum öğrenme modeli kullanmanın ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin akademik merak, kaygı, özyeterlik ve başarı düzeylerine etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yanar, G. ve Buz, S.** (2023). Cinsel istismara maruz kalan çocukların sosyo-demografik ve ekonomik özelliklerinin travmatik strese etkisi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 34(3), 579-603. DOI: 10.33417/tsh.1113333
- Yanık, D. ve Ediz, Ç.** (2022). Aile içi şiddetin sessiz mağdurları: Çocuklar. *Meyad Akademi*, 3(1), 91-103.

- Yıldırım, F.** (2010). *Majör depresyon hastalarında çocukluk çağı travmasının dürtüsellik, öfke ve intihar davranışı ile ilişkisi.* (Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi). Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul.
- Yılmaz, H. ve Büyükcebeci, A.** (2019). Aidiyet ile mental iyi oluş arasındaki ilişkide çocukluk dönemi mutluluk ve huzur anılarının aracı rolü. *Adam Academy Journal of Social Sciences*, 9(1), 203-228. DOI: 10.31679/adamakademi.525012
- Yılmaz-Irmak, T.** (2008) *Çocuk istismarı ve ihmalinin yaygınlığı ve dayanıklılıkla ilişkili faktörler.* (Doktora Tezi). Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yılmaz-Sayar, D.** (2016). *Psikolojik danışman adaylarının ait olma düzeylerinin incelenmesi: Uludağ Üniversitesi örneği.* (Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yiğit, R.** (2012). Konya ilinde öğrenim gören yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin temel psikolojik ihtiyaçlarının bir kısım değişkenler bakımından incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 27, 317-326.
- Young, R., Lennie, S., & Minnis, H.** (2011). Children's perceptions of parental emotional neglect and control and psychopathology. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 52(8), 889-897.
- Yörükoğlu, A.** (1992). *Çocuk ruh sağlığı.* İstanbul: Özgür Yayıncılık.
- Yöyen, G. E.** (2017). Çocukluk çağı travması ve benlik saygısı. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(1), 267-282. <https://doi.org/10.24289/ijsser.274033>
- Yurdakök, K.** (2010). Çocuk istismar ve ihmali, tanım ve risk faktörleri. *Katkı Pediatri Dergisi*, 32(5), 537-546.
- Yurdakök, K., İnce, O. T.** (2010). Çocuk istismar ve ihmali, tanım ve risk faktörleri. *Katkı Pediatri Dergisi*, 32(5), 537-546.
- Zara-Page, A.** (2004). Çocuk cinsel istismarı: Cinsel istismara neden olan etkenler ve cinsel istismarın çocuklar üzerindeki etkileri. *Türk Psikoloji Yazıları*, 7(13), 103-113.
- Zeren, C., Yengil, E., Çelikel, A., Arık, A. ve Arslan, M.** (2012). Üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı istismarı sıklığı. *Dicle Tıp Dergisi*, 39(4), 536-541.
- Zoroğlu. S. S., Tüzün, Ü., Şar, V., Öztürk, M., Kora, E. M., Alyanak, B.** (2001). Çocukluk dönemi istismarı ve ihmalinin olası sonuçları. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 2(2), 69 - 78.
- Zoroğlu. S. S., Tüzün, Ü., Şar, V., Tutkun, H., Savaş, H. A., Öztürk, M., Alyanak, B. ve Kora, E. M.** (2003). Türk lise öğrencileri arasında istismar, ihmal ve ayrışma ile bağlantılı olarak intihar girişimi ve kendine zarar verme. *Psikiyatri ve Klinik Sinir Bilimleri*, 57(1), 119-26.

EKLER

EK A: Bilgilendirilmiş Onam Formu

Sizi Doç. Dr. Burcu TÜRK ve Müberra ÇALIKOĞLU tarafından yürütülen ‘Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları İle Ait Olma Arasındaki İlişkinin İncelenmesi’ başlıklı araştırmaya davet ediyoruz. Bu araştırmanın amacı; üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı ruhsal travmaları ile ait olma arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bunun yanı sıra çocukluk çağı ruhsal travmaları ve ait olmanın; demografik değişkenlerle ayrı ayrı incelenmesi hedeflenmektedir.

Araştırmada sizden yaklaşık 10 dakika ayırmanız istenmektedir. Araştırmaya sizin dışınızda tahminen 385 kişi katılacaktır. Bu çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün soruları eksiksiz, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle verecek şekilde cevaplamanızdır. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahiptir. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz **gizli tutulacaktır**; ancak verileriniz yayın amacı ile kullanılabilir. Eğer araştırmanın amacı ile ilgili verilen bu bilgiler dışında şimdi veya sonra daha fazla bilgiye ihtiyaç duyarsanız araştırmacıya e-posta adresinden ulaşabilirsiniz. Araştırma tamamlandığında genel/size özel sonuçların sizinle paylaşılmasını istiyorsanız lütfen araştırmacıya iletiniz.

Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya verilmesi gereken bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları anladım. Çalışma hakkında yazılı ve sözlü açıklama aşağıda adı belirtilen araştırmacı/araştırmacılar tarafından yapıldı. Bana, çalışmanın muhtemel riskleri ve faydaları sözlü olarak da anlatıldı. Kişisel bilgilerimin özenle korunacağı konusunda yeterli güven verildi.

Bu koşullarda söz konusu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve telkin olmaksızın katılmayı;

☐ Kabul ediyorum

☐ Kabul etmiyorum (lütfen uygun seçeneği işaretleyiniz)

Araştırmacı;

Müberra ÇALIKOĞLU

Doç. Dr. Burcu TÜRK

EK B: Demografik Bilgi Formu

1) Cinsiyetiniz:

☐ Kadın

☐ Erkek

2) Yaşınız:

☐ ...

3) Medeni durumunuz:

☐ Evli

☐ Bekar

4) Çalışıyor musunuz?

☐ Evet

☐ Hayır

5) Sosyo-ekonomik durumunuzu nasıl tanımlarsınız?

☐ Geliri giderden az

☐ Geliri gidere denk

☐ Geliri giderden fazla

6) 0-6 yaş döneminde size çoğunlukla bakım veren kişi(kişiler) kimdi?

☐ Annem

☐ Babam

☐ Annem ve babam

☐ Büyükanne

☐ Büyükbabam

☐ Büyükanne ve büyükbabam

☐ Bakıcı

☐ Diğer

7) Herhangi bir psikolojik / psikiyatrik rahatsızlığınız var mı?

☐ Evet

☐ Hayır

8) Ailenizde herhangi bir psikolojik / psikiyatrik rahatsızlığı olan var mı?

☐ Evet

☐ Hayır

9) Çocukluğunuzda ya da ergenliğinizde hayati tehlike arz eden herhangi bir kaza geçirdiniz mi?

☐ Evet

☐ Hayır

10) Çocukluğunuzda ya da ergenliğinizde sel baskını, deprem gibi bir doğal afet yaşadınız mı?

☐ Evet

☐ Hayır

11) Çocukluğunuzda ya da ergenliğinizde yaşamınızı tehdit eden herhangi bir hastalık geçirdiniz mi?

☐ Evet

☐ Hayır

12) Çocukluğunuzda ya da ergenliğinizde aniden sevdiğiniz bir yakınınızı kaybettiniz mi?

☐ Evet

☐ Hayır

13) Çocukluğunuzda ya da ergenliğinizde aile içinde şiddete tanıklık ettiniz mi?

☐ Evet

☐ Hayır

14) Çocukluğunuzda ya da ergenliğinizde fiziksel şiddete (Dövme, tekmeleme, Tokat atma, Sert bir cisimle vurma, Yakma, Kesici-delici aletlerle yaralama; öldürmeye teşebbüs etme, Organ ve uzuv kaybına neden olma vs.) maruz kaldınız mı?

☐ Evet

☐ Hayır

15) Çocukluğunuzda ya da ergenliğinizde duygusal şiddete (Terk etmekle tehdit etme, Aşağılayıcı sözler kullanma, Lakap takma, İletişim kurmama, Kendine saygısını ve beğenisini yok etme, Başkalarıyla iletişimini engelleme, Aile üyeleri ve/veya arkadaşlarıyla görüşmesini engelleme ya da kısıtlama, Bilgiye ve desteğe erişimini engelleme vs.) maruz kaldınız mı?

☐ Evet

☐ Hayır

16) Çocukluğunuzda ya da ergenliğinizde cinsel şiddete (Akraba ve yakınlardan cinsel saldırı ya da cinsel istismar, Sözle, elle sarkıntılık, Tecavüz veya taciz, Fuhuşa zorlama, Aşağılayıcı veya utandırıcı eylemlere zorlama, İstenmeyen öpme, dokunma ya da okşama gibi cinsel temasta bulunma, Dijital/Sanal ortamda cinsel içerikli fotoğraf, video, mesaj gönderilmesi vs.) maruz kaldınız mı?

☐ Evet

☐ Hayır

EK C:ÇOCUKLUK ÇAĞI RUHSAL TRAVMALARI ÖLÇEĞİ

Her bir madde için aşağıdaki seçeneklerden birini işaretleyiniz:

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

Çocukluğumda ya da ergenliğimde...

1)Yeterli yemeğim olurdu.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

2) Gündelik bakım ve güvenliğim sağlanıyordu.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

3) Anne ya da babam kendilerine layık olmadığımı ifade ederlerdi.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

4) Fiziksel ihtiyaçlarım tam olarak karşılanırdı.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

5) Ailemde sorunlarımı paylaşabileceğim biri vardı

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

6) Üst baş açısından bakımsızdım.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

7) Sevildiğimi hissediyordum.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

8) Anne ya da babam kendimden utanmama neden olurdu.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

9) Ailemden birisi bana öyle kötü vurmuştu ki doktora ya da hastaneye gitmem gerekmişti.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

10) Ailemde değiştirmek istediğim şeyler vardı.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

11) Ailemdkiler bana o kadar Őiddetle vuruyorlardı ki vücudumda morartı ya da sıyrıklar oluyordu.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

12)Kayış, sopa, kordon ya da başka sert bir cisimle vurularak cezalandırılıyordum.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

13) Anne ya da babam fikirlerimi önemserdi.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

14) Ailemdkiler bana kırıcı ya da saldırganca sözler söylerlerdi.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

15) Fiziksel bakımdan hırpalanmış olduğuma inanıyorum.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

16) Çocukluğum mükemmeldi.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

17) Bana o kadar kötü vuruluyor ya da dövölüyordum ki öğretmen, komşu ya da bir doktorun bunu fark ettiğİ oluyordu.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

18)Ailemde birisi benden nefret ederdi.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

19)Ailemdkiler kendilerini birbirlerine yakın hissederlerdi.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

20) Biri bana cinsel amaçla dokunmaya ya da kendisine dokundurtmaya çalıştı.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

21) Kendisi ile cinsel ilişki kurmadığım takdirde bana zarar vermekle tehdit eden biri vardı.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

22) Benim ailem dünyanın en iyisiydi.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

23) Birisi beni cinsel şeyler yapmaya ya da cinsel şeylere bakmaya zorladı.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

24) Birisi bana cinsel tacizde bulundu.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

25) Ailemdelikler bana karşı suçlayıcıydı.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

26) İhtiyacım olduğunda beni doktora götürecektirisi vardı.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

27) Cinsel istismara uğradığım kanısındayım.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

28) Ailem benim için bir güç ve destek kaynağı idi.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

29) Ailemdelikler yaşitlarımla ve arkadaşlarımla görüşmemi kısıtlardı.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

30) Ailemdelikler her şeyime karıştırdı.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

31) Anne ve babam bir işi kendi başıma yapmama fırsat verirlerdi.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

32)Ailemdelikler rahat vermeyecek derecede peşimdeydiler.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

33)Anne ya da babam beni kontrol etmek için kişisel eşyalarımlı benden habersiz karıştırdı.

1.Hiç Bir Zaman 2.Nadiren 3.Kimi Zaman 4.Sık Olarak 5.Çok Sık

EK D: Ait Olma Ölçeği

Katılmıyorum Katılıyorum

		1	2	3	4	5
1.	İhtiyaç duyduğumda bana destek olacak çok arkadaşım var.					
2.	Kendimi, eğitimi aldığım mesleğe ait hissetmiyorum.					
3.	İçtenlikle kabul edildiğim bir arkadaş grubum var.					
4.	Eğitimi aldığım mesleği yapma fikri beni heyecanlandırıyor.					
5.	Gerektiğinde ailemin bana destek olacağını biliyorum.					
6.	Eğitimi aldığım mesleğin bir parçası olacağıma inanıyorum.					
7.	Keyifli vakit geçirdiğim gerçek dostlarım var.					
8.	Eğitimi aldığım mesleği yapmak için sabırsızlanıyorum.					
9.	Ailemle aramızda bana huzur veren bir bağ var.					
10.	Arkadaş grubumda aranan birisiyim.					
11.	Ben, eğitimi aldığım meslek için yaratılmışım.					
12.	Kendimi ailemin yanında güvende hissedirim.					
13.	Arkadaş grubum beni mutlu ediyor.					
14.	Eğitimi aldığım meslekle ilgili hiçbir işle ilgilenmiyorum.					
15.	Ailemle birlikte vakit geçirmekten hoşlanırım.					
16.	Eğitimi aldığım mesleğe yönelik etkinliklere katılmaktan hoşlanırım.					
17.	Ailemin beni önemseydiğini hissediyorum.					
18.	Sırlarımı paylaşabildiğim arkadaşlarım var.					
19.	Ailemle ilişkilerimde anlaşıldığımı hissedirim.					
20.	Gelecekte sahip olacağım mesleğin, yaşamımda anlamlı bir yeri olacağını düşünüyorum.					

21.	Arkadaş grubumdakilerle yabancı gibiyiz.					
22.	Fırsatım olsa, gelecekte, eğitimini aldığım mesleği yapmak istemem.					

EK E: ETİK KURUL RAPORU

Sayın : Muberra ÇALIKOĞLU

Tez/Proje Öneriniz 24.10.2023 Tarihli 2023/20 Sayılı Enstitü Yönetim Kurulu Kararından geçip aşağıdaki gibi kabul edilmiştir.

Sıra	Öğrenci Numarası	Adı Soyadı	Öğrenim Gördüğü Program	Danışman Öğretim Üyesi	Dönem Projesi/Tez	Dönem Projesi/ Tez Konusu	Kabul/Ret/ Gerekçe
2	22151750052	Muberra ÇALIKOĞLU	Klinik Psikoloji (Tezli)	Dr. Öğr. Üyesi Burcu TÜRK	TEZ	Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Çağı Ruhsal Travmaları ile Ait Olma Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	Kabul

EK F: ÖLÇEK İZİNLERİ

RE: Ölçek İzni

28.08.2023 Pzt 11:00

Kime: müberra Calikoglu

2 ek (2 MB)

ctq-33-jtd.pdf; CTQ-33-TR.pdf;

Kullanabilirsiniz.z

Vedat Şar, MD
Professor and Chair, Department of Psychiatry
Koç University School of Medicine (www.ku.edu.tr) &
Koç University Hospital (www.kuh.ku.edu.tr), Istanbul, Turkey
ORCID ID: 0000-0002-5392-9644
https://www.researchgate.net/profile/Vedat_Sar
www.yedatsar.com

From: müberra Calikoglu
Sent: Monday, August 28, 2023 12:34 AM
To: Vedat Sar
Subject: Ölçek İzni

Merhabalar,

Ben Müberra ÇALIKOĞLU, Haliç Üniversitesi Klinik Psikoloji öğrencisiyim. İzniniz olursa tez çalışmamda 'Çocukluk Çağı Ruhsal Travma Ölçeğini' kullanmak istiyorum. Ölçek tam olarak kaç yaş grubuna uygulanabilmektedir, dönüş yaparsanız çok sevinirim.

Teşekkürler, saygılar.

Ynt: Ait Olma Ölçeği-Ölçek İzni

Melike Koçyiğit Özyiğit
16.09.2023 Cmt 22:51
Kime: müberra Calikoglu

2 ek (516 KB)

53439828_51KoçyiğitMelike-vd-sos-751-764.pdf; ait olma ölçeği.docx

Merhaba,
ekte bilgileri gönderiyorum. ben üniversite öğrencilerinden oluşan bir örnekleimde geliştirme çalışmasını yürüttüm. yetişkin gruba uygulayacaksınız o örnekleimde de doğrulanıp doğrulanmadığını incelemeniz gerekir.
İyi çalışmalar dilerim.
MK

Gönderen: müberra Calikoglu
Gönderildi: 15 Eylül 2023 Cuma 16:51:45
Kime: Melike Koçyiğit Özyiğit
Konu: Ait Olma Ölçeği-Ölçek İzni

Merhabalar,

Ben Müberra ÇALIKOĞLU, Haliç Üniversitesi Klinik Psikoloji yüksek lisans öğrencisiyim. İzniniz olursa tez çalışmamda 'Ait Olma Ölçeğini' kullanmak istiyorum. Ölçek yalnızca üniversite öğrencilerine mi uygulanabilmektedir yoksa tüm yetişkinlere uygulanabilir mi? Dönüş yapar ve ölçek sorularını paylaşabilirseniz çok sevinirim.

Teşekkürler, saygılar.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: Müberra ÇALIKOĞLU

ÖĞRENİM DURUMU

- Lisans: 2018, İstanbul Kültür Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Psikoloji
- Yüksek Lisans: 2024, Haliç Üniversitesi, Psikoloji Ana Bilim Dalı, Klinik Psikoloji

MESLEKİ DENEYİM VE ÖDÜLLER:

- 2014 yılında İstanbul Kültür Üniversitesi psikoloji bölümünde lisans eğitimine başladı. Lisans eğitimi süresince başarı bursları aldı. 2016 yılında Mavi Düşler Anaokulunda, 2016-2017 yılları arasında Tin Psikolojik Danışmanlık Merkezinde, 2017-2018 yılları arasında Doğa Kolejinde, 2018 yılında Bakırköy Anadolu Lisesinde staj yaptı. 2018 yılında derece ile mezunu oldu. 2019-2020 yılları arasında Bahçeşehir Kolejinde çalıştı. 2022 yılında Haliç Üniversitesi klinik psikoloji bölümünde yüksek lisans eğitimine başladı. 2023 yılında İstanbul Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde klinik psikoloji stajını tamamladı. 2022 yılından beri Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığında çalışmaktadır.
- Pedagojik Formasyon, Aile Danışmanlığı, MMPI, TSSB (Travma Sonrası Stres Bozukluğu), Çocuk Ergen Bilişsel Davranışçı Terapi, Koruyucu Önleyici Ruh Sağlığı, Özel Eğitim Uygulamaları, Koruyucu Önleyici Ruh Sağlığı, Danışmanlık Odasında Fark Yaratacak Uygulamalar, Problem Çözme Teknikleri, Denver II Gelişimsel Tarama Testi, Oyun Terapisi Temel Eğitimi (Modül I), Çocuk Testleri Eğitimlerini tamamladı.